

**Ἄκολουθία τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου
Ἀρχιεπισκόπου Κορίνθου (Νοταρᾶ)**

Τοῦ ἐν Χίῳ διαλάμπαντος ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 1805.

Ψαλλεμένη τῇ 17ῃ Ἀπριλίου.

ΕΝ ΤΩ ΜΕΓΑΛΩ ΕΣΠΕΡΙΩ

Εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα ἰστώμεν στίχους δ΄.

Ἦχος πλ. δ΄. Ὡ τοῦ παραδόξου Θαύματος.

Ἀρχιερέων ὁ σύλλογος, καὶ τῶν ὁσίων πληθὺς, καὶ Μαρτύρων τὸ σύνταγμα, καὶ δικαίων ἅπαντες, οἱ χοροὶ συναγάλλονται, ἐπὶ τῇ θείᾳ μνήμῃ σου σήμερον, Ἀρχιερέα καὶ γὰρ ἡ χάρις σε, προεχειρίσατο, καὶ κανόνα βίου σε τῶν ἀσκητῶν, καὶ Μαρτύρων ἐνθρονῶν, ἀλείπτῃν ἔδειξε.

Σὲ μακαρίζει Μακάριε, ἐν εὐφροσύνῃ ψυχῆς, τῶν πιστῶν τὰ συστήματα, ὡς ὄντως μακάριον, τῇ τε κλήσει καὶ πράγματι, ὡς Ἱεράρχην, ὅσιον ἄκακον, μονήρους βίου ὡς εἰσηγήτορα, καὶ ὡς θεόφρονα, καὶ σοφὸν διδάσκαλον πρὸς ἀρετὴν, τῶν προσερχομένων σοι, καὶ ὡς πεινῶντων τροφήν.

Τῆς ὑπὲρ νοῦν ὀρεγόμενος, καὶ οὐρανοῦ τροφῆς, Ἱεράρχα Μακάριε, πᾶσαν ἡδυπάθειαν, ἀπηρνήσω θεόληπτε, ὑποπιάζων νηστεία πάνσεπτε, συντονωτάτῃ τὸ θεῖον σῶμά σου, Παῦλον μιμούμενος, καὶ παννύχως στάσεις καὶ προσευχαίς, καὶ γενάτων κλίσεις, δουλαγωγῶν αὐτῷ.

Πηγὴν ἐλέους σε ἐγνωμεν, συμπαθεστάτῃν ψυχῇν, θλιβομένων παράκλητιν, ὀρφανῶν τροφέα τε, καὶ χειρῶν ἀντιλήπτορα, ἀμαρτανόντων, τὸ παραμύδιον, ἀρνησιχρίστων τὸ καταφύγιον, καὶ πρὸς τὴν ἀδλῆσιν τῶν Μαρτύρων, ὅσιε λόγοις σοφοῖς, καὶ ἔργοις Μακάριε, ἀλείπτῃν ἄριστον.

Δόξα. Ἦχος πλ. 6'.

Ὅσπε τρισμακάρα ἀγιώτατε πάτερ, Ἱεράρχα Μακάριε, χαίρει καὶ εὐφραίνου Χριστὸν ἀπολαβὼν τὸν σὸν ἔρωτα, καὶ τὴν τῶν θαυμάτων χάριν παρ' αὐτοῦ κομισάμενος. Τῶν παθῶν γὰρ ἀπαλλάττεις τοὺς πάσχοντας καὶ πνεύματα ἀπελεύνεις τὰ ἀκάθαρτα. Ὡν τῆς πλάνης ρυθθεΐμεν οἱ πόθῳ τιμῶντές σε ταῖς πρὸς Θεὸν εὐπροσδέκτοις ἰκεσίαις σου.

Καὶ νῦν Θεστοκίεν ἡ τῆς ἑσρτῆς.

Τίς μὴ μακαρίσει σε, Παναγία Παρθένε; τίς μὴ ἀνυμνήσει σου, τὸν ἀλόγευτον τόκον; ὁ γὰρ ἀχρόνως ἐκ Πατρὸς ἐκλάμψας υἱὸς μονογενῆς, ἐ αὐτὸς ἐκ σοῦ τῆς Ἀγνῆς προῆλθεν, ἀφράστως σαρκωθείς, φύσει Θεὸς ὑπάρχων, καὶ φύσει γενόμενος ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς· οὐκ εἰς δυάδα προσώπων τεμνόμενος, ἀλλ' ἐν δυάδι φύσεων, ἀσυγχύτως γνωριζόμενος. Αὐτὸν ἰκέτευε, σεμνῆ Παμμακάριστε, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἀναγνώσματα τοῦ Μεγάλου Γρηγορίου.

(Ζῆτει αὐτὰ ἐν τῷ Μηναιῷ, Ἰανουαρίου κε').

Εἰς τὴν Λιτὴν ἤχος α'.

Τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου στοιχειούμενος καὶ ὀλοτρόπως ἐκ παιδὸς αὐτῷ ἀνακείμενος, ἐκ παντὸς μολυσμοῦ, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀνώτερον ἐτήρησας Μακάριε. Ὅθεν χρισθεὶς τῷ πνεύματι, χρίσματι Ἁγίῳ, λειτουργὸς τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων ἐγένου, ὄσιος, ἄκακος, καὶ ἀμίαντος καὶ λαμπροτέραν τὴν Ἱεραρχίαν ἀνέδειξας τοῖς ἀσκητικοῖς ἀγωνίσμασι, διὸ πρεσβεύων μὴ παύσῃ δεόμεθα ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος 6'.

Ἡ τοῦ πνεύματος χάρις, τῆς Κορίνθου σε πρόεδρον, καὶ πιστὸν οἰκονόμον ἱερῶς προεχειρίσατο καὶ θείων Μυστηρίων λειτουργόν, Θεοφόρε Μακάριε. Εἶτα λόγοις ἀπορρήτοις Θεοῦ προνοίας, εἰς τὴν Χίον μεταστάς, ἐνθέοις λόγοις καὶ πράξεσι διέπρεψας καὶ τέλος τὸ τοῦ βίου ἐν αὐτῇ ἐδέξω ὄντως θεοδόξαστον, θαυμάτων παραδόξων πλουσίαν θεόθεν χάριν κομισάμενος.

Ἦχος πλ. δ'.

Πεπλήρωται ἤδη καὶ ἐπὶ σοί, ἢ ἐν Εὐεγγελίοις τοῦ Κυρίου φωνή, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τοῖς πάλαι ὁσίοις τε καὶ Ἱεράρχαις, ὅσιν πάτερ Ἱεράρχα Μακάριε· Ἡλίου γὰρ δίκην, ἔλαμψεν ἐν κόσμῳ, τὸ φῶς τῶν σῶν ἀρετῶν ἀξιάγαστε, καὶ παρὰ πάντων δοξάζεται ὁ οὐράνιος Πατήρ, σὺν τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Πνεύματι, ἢ Ἁγία Τριάς ὁ Θεὸς ἡμῶν.

Δόξα... Ἦχος δ'.

Οὐκ ἔδει σε Ἱεράρχα, τὸν διὰ βίου παντός, παντοίαις ἀρετῶν ιδέαις, τὸν Θεὸν δοξάσαντα, καὶ ἐν οὐρανῷ παρ' αὐτοῦ δοξασθέντα, μὴ καὶ ἐπὶ γῆς διὰ σημείων δοξασθῆναι αἰοίδιμε. Διὸ θαυμάτων εἴληφας τὴν ἐνέργειαν, θεραπεύων πᾶσαν νόσον, καὶ δαίμονας ἐξ ἀνθρώπων ἀπελαύνων, ὑφ' ὧν δοξάζεται ἐν σοί, ὃν ἐδόξασας Θεὸς ὁ δοξάζων τοὺς αὐτὸν ἀντιδοξάζοντας.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ἦχος ὁ αὐτός.

Ἐκ παντοίων κινδύνων τοὺς δούλους σου φύλαττε, εὐλογημένη Θεοτόκε, ἵνα σὲ δοξάζωμεν, τὴν ἐλπίδα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Εἰς τὸν Στίχον. Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ἀσκητικαῖς ἀγωγαῖς, τὸ κατ' εἰκόνα διασώσας ἀλώθητον, Μακάριε τὸ τοῦ χριστοῦ, νῦν ἡγεμόνα τὸν σόν, ἀνδρικῶς Θεόφρον ἐνστησάμενος, πρὸς πάθη θλίβρια, καὶ τὸ χεῖρον τῷ κρείττονι, καθυποτάξας καὶ τὴν σάρκα τῷ Πνεύματι, δουλωσάμενος, ἀνευδότοις ἀγῶσι σου, καὶ εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν, ὅς ἦν Πάτερ Ὅσιε, ἀναδραμών τε καὶ σφάσας, καὶ νῦν τυχὼν τῆς θεώσεως, μὴ παύσῃ πρεσβεύων, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Οἱ ἱερεῖς σου Κύριε ἐνδύσονται...

Χαίροις ἀρχιερέων λαμπρόν, καὶ θεῖον εὐχος καὶ σεπτὸν ἐγκαλλώπισμα, εὐπρέπεια μοναζόντων, καὶ ἐκκλησίας φωστήρ, καὶ τῆς εὐσεβείας σπύλῃ ἀσειστέ, προστάτα θερμότατε, βοηθὲ ἐτοιμότατε, τῶν ἐν ἀνάγκαις καὶ δειναῖς περιστάσει, καὶ ἐν θλίψεσιν, ἀληθῶς Χριστομίμητε, θεῖε ὄντως Μακάριε, γαυρίαμα ἐνθεον, τῶν ἀκριβῶς ἐπομένων, ταῖς πατρικαῖς παραδόσει, ἃς περ νῦν θεοθέν, κυρωθεῖσθαι καθορῶντες, σκιρτῶσι πνεύματι.

Στίχ. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου . . .

Χαίρει πάσα πιστῶν ἢ πληθύς, σοῦ δοξασθέντος ἐξαισιόις ἐν θαύμασι, θεσπέσιε Ἱεράρχα, καὶ μετὰ πόθου πολλοῦ, πάντοθεν συντρέχει εἰς προσκύνησιν, τῶν θείων λειψάνων σου, καὶ σοροῦ τῆς πανσέπτου σου, νοσημάτων, ἐξαιτεῖται τὴν ἴασιν, μετὰ πίστεως, ἀδιστάκτου Μακάριε, κρήνη γὰρ ἀναδεδείκται, θαυμάτων ἀκένωτος, καὶ ἀενάως προχέει, τῶν ἰαμάτων τὰ χεύματα, ἐκ πνεύματος θείου, καὶ Θεὸς ὁ σὲ δοξάσας ἀντιδοξάζεται.

Δόξα. Ἦχος πλ. δ΄.

Τὸν ἔνθεον Ἱεράρχην καὶ ὄσιον, τὸν τῆς Κορίνθου πρόεδρον, τὸν ὄντως Μακάριον εὐφημήσωμεν. Πελοποννήσου τὸ θρέμμα, καὶ Χίου τὸν θείον κοσμήτορα. Χαίροις αὐτῷ μελωδοῦντες, ὁ τὴν Ἱεραρχίαν τῇ ἀσκήσει λαμπρύνας θεσπέσιε· Χαίροις ὁ ἐγκρατεία συντόνω τὰ πάθη νεκρώσας, ὁ παννύχιος στάσσει καὶ προσευχαῖς ἀδιαλείπτους καὶ δάκρυσι, Χριστὸν εἰσοικησάμενος ἐν τῇ ψυχῇ σου. Ὁν καθικέτευε ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ κόσμου καὶ Σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Κκι νῦν. Θεστοκίον. Ἦχος ὁ αὐτός.

Ἄνυμφευτε Παρθένε, ἢ τὸν Θεὸν ἀφράστως συλλαβοῦσα σαρκί, Μήτηρ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, σῶν οἰκετῶν παρακλήσεις δέχου Πανάμωμε ἢ πᾶσι χορηγοῦσα καθαρισμόν τῶν πταισμάτων, νῦν τὰς ἡμῶν ἰκεσίας προσδεχομένη, δυσώπει σωθῆναι πάντας ἡμᾶς.

Ἀθνασίου Παρίου, Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος α΄. τῆς Ἐρήμου πολίτης.

Τὸν Κορίνθου ποιμένα τὸν τῷ ὄντι Μακάριον, τὸν Θεοῦ προνοία τῆς Χίου ἀρρήτοις λόγοις μέγαν κοσμήτορα· τὸν πράξεσι καὶ λόγοις καὶ εὐχαῖς, ἐκλάμψαντα αἰνέσωμεν πιστοί· θεραπεύειν γὰρ νοσοῦντας, καὶ ἀπελαύνειν ἀκάθαρτα πνεύματα, εἴληφεν ὄντως χάριν ἐκ Θεοῦ. Δόξα τῷ τοῦτον προσείσαντι Πατρί, δόξα τῷ ἀνυψοῦντι Υἱῷ, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι δι' αὐτοῦ, Ἀγίῳ Πνεύματι.

ΕΝ ΤΩ ΟΡΘΡῳ

Μετὰ τὴν α΄ Στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ΄. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Ἐκ παιδὸς ἀνετέθης τῷ ποιητῇ, ὀλιγῇ διαδέσει ὡς ἀληθῶς, ὅθεν καταλέλοιπας, τὴν τοῦ βίου τερπνότητα, διὸ τὴν σὴν εὐροῦσα, ψυχὴν ὄντως ἄσπιλον. Πνεύματος ἢ χάρις, ἀξίως σε ἔχρισε, χρίσματι ἁγίῳ καὶ ποιμένα δεικνύει, Κορίνθου καὶ πρόεδρον, ὦ θεόφρον Μακάριε, ἢ καὶ νῦν τὰ ὀστέα σου, δείκνυσι πηγὴν θαυμαστὴν, ἰαμάτων πᾶσι τοῖς αἰτοῦσί σε, τῶν θαυμάτων τὴν χάριν, τὴν ὄντως θεόδοτον.

Δόξα. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ἦχος ὁ αὐτός.

Τὴν οὐράνιον πύλην καὶ κιβωτόν, τὸ Πανάγιον ὄρος τὴν φωταυγῇ, νεφέλην ὑμνήσωμεν, τὴν οὐράνιον κλίμακα, τὸν λογικὸν Παράδεισον, τῆς Εὐσας τὴν λύτρωσιν, τῆς οἰκουμένης πάσης, τὸ μέγα κειμήλιον· ὅτι σωτηρία, ἐν αὐτῷ διεπράχθη, τῷ κόσμῳ καὶ ἄφεις, τῶν ἀρχαίων ἐγκλημάτων· διὰ τοῦτο βοῶμεν αὐτῇ· Πρέσβευε τῷ σῶ υἱῷ καὶ Θεῷ τῶν πταισμάτων ἄφειν δωρήσασθαι, τοῖς εὐσεβῶς προσκυνουσί, τὸν Πανάγιον τόκον σου.

Μετὰ τὴν β΄ Στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἦχος γ΄. Θείας πίστεως.

Φλέγει πνεύματα τῆς πονηρίας, τῶν ὀστέων σου ἢ θεία χάρις, Ἰεράρχα τοῦ Κυρίου Μακάριε, καὶ τῶν παθῶν ἀπαλλάττει τοὺς πάσχοντας, καὶ ὑπὸ πάντων τὰ σὰ θεία θαύματα. Πάτερ ὅσιε, φωνῇ διατόρῳ ἄδεται, καὶ παρὰ πάντων εὐσεβῶς κηρύττεται.

Ἔτερον. Ἐπεφάνης σήμερον.

Θησαυρὸν οὐράνιον, καὶ ὄλβον θείον, τὰ σεπτὰ ὀστέα σου ὁ Χριστεπώνυμος λαός, τῆς νήσου Χίου ἐπλούτησε, διὸ σὲ πόθῳ, δοξάζει Μακάριε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ἦχος ὁ αὐτός.

Τὴν ὠραιότητα, τῆς Παρθενίας σου καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον, τὸ τῆς ἀγνείας σου, ὁ Γαβριὴλ καταπλαγείς, ἐβόα σοι Θεοτόκε. Ποῖον σοι ἐγκώμιον, προσαγάγω ἐπάξιον; Τί δὲ ἰνομάσω σε, ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι, διὸ ὡς προσετάγην βοῶ σοι· Χαίρε ἢ Κεχαριτωμένη.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον. Κάθισμα.

Ἦχος α΄. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Ἰλύος ἐμπαθοῦς, σεαυτὸν ἐκκαθάρας, Μακάριε σοφέ, Ἱεράρχα Κυρίου, δοχεῖον Ἱερώτατον, ἀρετῶν ἐχρημάτισας, καὶ πανέντιμον σκεῦος χαρίτων ἐγένου, τῶν τοῦ Πνεύματος, διὸ ἐν ὕμνοις τελοῦμεν τὴν ἐνδοξον μνήμην σου.

Ἔτερον. Ἦχος δ΄. Ταχὺ προκατάλαβε.

Τὸν δρόμον τετέλεκας τὸν τῆς ἀσκήσεως, Θεόφρον Μακάριε Ἱερομῦστα Χριστοῦ, καὶ νῦν κατεσκήνωσας, ἔνθα εὐφραϊνόμενων κατοικία ἐν δόξῃ, ἔνθα τῶν Μακαρίων ἡ τερπνὴ ξυναυλία, ἧς καὶ τοὺς ὕμνητάς, τυχεῖν καθικέτευε.

Καὶ νῦν. Θεστοκίον. Ἦχος ὁ αὐτός.

Ἡ μόνη κηύσασα, τὸν ποιητὴν τοῦ παντός, ἡ μόνη κοσμήσασα, τὴν ἀνθρωπότητα, τῷ τόκῳ σου Ἀχραντε, ρῦσαι με τῶν παγίδων, τοῦ δολίου Βελίαρ· στήσόν με ἐπὶ πέτραν, τῶν Χριστοῦ θελημάτων, αὐτὸν ἐκδυσωποῦσα ἐκτενωῶς, ὃν ἐσωμάτωσας.

Εἶτα οἱ κανόνες. Ὁ Α΄ Κανὼν εὐ ἡ ἀκροστιχίς κατὰ ἀλφάβητον ἀντίστρεφον, ἐν τοῖς Θεστοκίσις. Νικηφόρου Ἱερομονάχου Χίου.

Ὡδὴ α΄. Ἦχος πλ. δ΄. Ἀρματηλάτην Φαραῶ.

Ὡς λειτουργὸς καὶ Ἱεράρχης ἐνθεός, ἐν παρρησίᾳ πολλῇ, τῷ αὐλῷ θρόνῳ παρεστὼς Μακάριε, καὶ ταῖς ἐκεῖθεν λάμπεσι, τοῦ φωτὸς τοῦ ἀδύτου καταλαμπόμενος δίδου μοι, φωτισμὸν ὑμνεῖσαι τὴν μνήμην σου.

Ψυχὴν ἐνδόξως, ταῖς χερσὶ Μακάριε, τοῦ ἀοράτου Θεοῦ, ταῖς ἀχράντοις πάτερ, ἱερωῶς ἀνέδηκας, καὶ εἴληφας τῶν πόνων σου, τοὺς μισθοὺς ἐπαξίως, διὸ σε πόθῳ δοξάζομεν καὶ τιμῶμεν ὕμνοις τὴν μνήμην σου.

Χοροῖς Ἀγγέλων καὶ Ἀγίων τάγμασι, νῦν παρεστὼς τῷ Θεῷ πάτερ Ἱεράρχα, ἐνδοξε Μακάριε, τῶν σὲ τιμώντων μέμνησο, εὐλαβεία καὶ πόθῳ, καὶ οὐρανόθεν κατὰπεμψον τοῖς ἐπιτελοῦσι τὴν μνήμην σου.

Θ ε ο τ ο κ ί ο ν

Νοῦν καὶ καρδίαν καὶ ψυχὴν ἐμόλυνα παντοδαποῖς λογιμοῖς, ἄχραντε Παρθένε, ἡ μόνη ἀμόλυντος, διὸ καδικετεύω σε, ραντισμῶ σῆς πρεσβείας, ἀπόσμιξον καὶ ἀπάλλαξον, ἐννοιῶν ἀτόπων τὴν μνήμην μου.

ᾠδὴ γ'. Ὁ στερεώσας καταρχάς.

Φωσφόρος οἶάπερ Ἀστήρ, ἐν τῇ νυκτὶ τῇ τοῦ βίου, ἐξανέτειλας ἐν Κόσμῳ φωτίζων, νουθεσίαις, ἱεραῖς Μακάριε Θεόσοφε, πάντας τοὺς προσιόντας, θείῳ φωτὶ τῶν ρημάτων σου.

Ἐπομονὴν ἐν πειρασμοῖς καὶ καρτερίαν ἐν πόνοις, καὶ ἀνδρείαν ἐν τοῖς ἀθλοῖς διδάξας, τὸν Πολύδωρον ἀθλεῖν, εἶτα καὶ τὸν Θεόδωρον, καὶ Δημήτριον τρίτον, εἴληφας διὰ ρημάτων σου.

Τύπος ἐγένου βιοτῆς καὶ καθαρᾶς πολιτείας, ἀνεφάνης καθ' ἡμᾶς Θεοφόρε, καὶ τῆς πίστεως κανών, καὶ ὁδηγὸς σωτήριος, πᾶσι τοῖς προσιοῦσι, διὰ τῶν θείων ρημάτων σου.

Σῶμα κατέτηξας τὸν σόν, δι' ἐγκρατείας συντόνου, καὶ ἐνέκρωσας τὰ πάθη νηστείας, καὶ ἐλέπτυνας τὸν νοῦν, δι' ἀγρυπνίας πάνσεπτε, διὸ ἡ θεία χάρις, ἐνήργει διὰ ρημάτων σου.

Κάθισμα. Ἦχος δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ, ἐγένου θεῖος λειτουργός, καὶ διδάσκαλος σεπτός, καὶ Ἱεράρχης εὐκλεῆς καὶ ἀληθείας προστάτης καὶ νόμων φύλαξ, διὸ σε καὶ ἐκ γῆς μεταχωρήσαντα, ἐδόξασε λαμπρῶς ὡς οἰκονόμον πιστόν, εὖ σοι εἰπὼν Μακάριε, εἰς τὴν ἐμὴν χαρὰν εἴσελθε· ἧς ἀπολαύων μέμνησο πάντων, τῶν ἐκτελούντων τὴν μνήμην σου.

Δόξα. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ἦχος ὁ αὐτός.

Κατεπλάγησαν ἀγνή, πάντες Ἀγγέλων οἱ χοροί, τὸ μυστήριον τῆς σῆς, κυφορίας τὸ φρικτόν· πῶς ὁ τὰ πάντα συνέχων νεύματι μόνῳ, ἀγκάλαις ὡς βροτός, ταῖς σαῖς συνέχεται, καὶ δέχεται ἀρχὴν ὁ προαιώνιος, καὶ γαλουχεῖται, σύμπασαν ὁ τρέφων, πνοὴν ἀφάτῳ χρηστότητι, καὶ σὲ ὡς ὄντως, Θεοῦ Μητέρα, εὐφημοῦντες δοξάζουσιν.

ᾠδὴ δ'. Σὺ μου ἰσχὺς Κύριε.

Ρῶσιν Χριστόν, Χριστοῦ ἰσχὺν Πάτερ ὅσιε κράτος Θεῖον, τὸν Χρι-

στὸν ἐκέκτησο, Χριστῶ συνέζης ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ Χριστοῦ ἀνέπτῃς τὸ παντεπόδητον ὄνομα, νυκτός τε καὶ ἡμέρας, καὶ Χριστῶ νῦν θεώμενος γέγηθας.

Πατρός Υἱοῦ, καὶ Πνεύματος νῦν θεώμενος, σὺν Ἀγγέλοις τὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ σὺν τοῖς δῆμοις τῶν ἐκλεκτῶν, καὶ τὴν θείαν δόξαν, ὡ μακαρίας ὀράσεως, καὶ τέρψεως ἀφράστου, καὶ χαρᾶς τῆς ἀλήκτου, ἧς τυχῶν Πάτερ ὅσιε γέγηθας.

Ὅπου τρυφή, καὶ θυμηδία ἢ ἀφθαστος, ἔνθα ἐστὶν ἡ εὐφροσύνη ἢ ἀληκτος, ἔνθα χαρὰ ἢ διηνεκῆς, ὅπου ἡ τερπνότης, τῶν μακαρίων αἰδῖος, καὶ ἡδονὴ ὑπάρχει, ἢ ἀκόρεστος ὄντως, νῦν οἰκῶν Πάτερ ὅσιε γέγηθας.

Θ ε σ τ ο κ ἰ ο ν .

Κλίμαξ σὺ εἶ, ἀχραντε ἦν ἐθεάσατο, τεταμένην, γῆθεν πρὸς οὐράνια, ὁ Ἰακῶβ πάλαι μυστικῶς, δι' ἧς οὐρανόθεν, εἰς γῆν κατήλθεν ὁ ὕψιστος, καὶ ἔσωσεν εὐσπλαγχνως τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, σὺ δ' ὡς οὕσα αἰτία νῦν γέγηθας.

Ὡδὴ ε' . Ἰνα τί με ἀπόσω.

Νοσημάτων ποικίλων, καὶ παθῶν ἀνιάτων, Θεῖε Μακάριε, ἡ ἀγία κόνις, ἀνεδείχθη σοροῦ τῆς πανσέπτου σου, ἴασις τελεία, καὶ θεραπεία ὄντως θεία, τοῖς ἰούσιν αὐτῇ καὶ προσψάουσι.

Ἡττηθέντες ἀπάτη, τοῦ δεινοῦ ἀλάστορος ἡμῶν οἱ πρόγονοι, τῇ τοῦ ξύλου βρώσει, τῆς τρυφῆς Παραδείσου ἐξώσθησαν, ἀλλ' ἀνακληθέντες διὰ τῆς σῆς θείας εὐσπλαχνίας, ἀκωλύτως τῷ ξύλῳ νῦν ψάουσι.

Ἰεράρχης ἐφάνης, τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας θεῖε Μακάριε, λειτουργός τε θεῖος, καὶ Μαρτύρων ἀλείπτῃς καὶ στήριγμα, μοναζόντων τύπος καὶ χαρακτήρ θεῖος ἐφάνης, καὶ πιστῶν βοηθός ἐτοιμότητος.

Μοναστῶν τὰς χορείας, καὶ Ἱεραρχῶν τὴν πληθύν σὺ ἐπέφρανας, τῇ σῇ τελειώσει, λαμπρυνθεὶς ἐξαισίσις ἐν θαύμασιν, οἷς Θεὸς δοξάζει, τοὺς εὐαρέστους αὐτοῦ δούλους, τοὺς αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις δοξάσαντας.

᾽Ωδή στ΄. Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Μονήν ἐν σοὶ ὁ Χριστός, μετὰ Πατρός τε καὶ Πνεύματος, τηροῦν-
τι αὐτοῦ καλῶς, τὰ θεῖα προστάγματα, Πάτερ ἐποιήσατο, ὡς σαφῶς
ἡ χάρις, παριστᾷ ἡ τῶν θαυμάτων σου.

Λαμπρύνεται ἀληθῶς ἡ νῆσος Χίος Μακάριε, τὴν σὴν ἀγίαν σο-
ρόν, ἐν κόλποις κατέχουσα, ὡς ὄλβον ἀσύλητον, καὶ ἐν εὐφροσύνῃ, ἀπο-
λαύει τῶν θαυμάτων σου.

Κατέχουσα καὶ ἡ σὴ, πατρὶς τὰ σπάργανα ᾽Οσιε, λαμπρύνεται καὶ
σκιρτᾷ ἐνθέως Μακάριε, Χριστὸν μεγαλύνουσα περιανομένων, παραδό-
ξως τῶν θαυμάτων σου.

Θ ε ο τ ο κ ι ο ν .

Φόβος καὶ τρόμος αἰεί, τῆς αἰωνίου κολάσεως, ἐκτῆκει με καὶ φο-
βεῖ ἀλλὰ σὺ Πανάχραντε, οἰκτείρασα σῶσον με, τὸν οἰκτρόν σου δούλον,
εἰς προσθήκην τῶν θαυμάτων σου.

Κεντάκιον. Ἀθανασίου Παρίου.

Εὐφημεῖ γεραίρουσα, πόλις ἡ Χίος ἐνθέως, τὸν Κορίνθου πρόε-
δρον, μεγαλοφώνως βοῶσα, εἴλκυσαν οἱ Ἱεράρχαι τὸν Ἱεράρχην, Μάρτυ-
ρες τὸν πρὸς τοὺς ἄθλους αὐτῶν ἀλείπτῃν, ἀσκηταὶ δὲ τὸν οἰκειῶν, εὐ-
χαῖς ταῖς τούτου, σῶσον ἡμᾶς ὁ Θεός.

᾽Ο Οἶκος.

Ἄεὶ μὲν ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ καὶ ἀνάξιοι, εὐχαριστεῖν καὶ
δοξάζειν τὴν ἀπειράγαθον τοῦ Θεοῦ πρόνοιαν, διὰ τὰς πρὸς ἡμᾶς ἀπεί-
ρους αὐτοῦ εὐεργεσίας καὶ χάριτας, μάλιστα δὲ νῦν διότι ἐν ταῖς πονη-
ραῖς ταύταις ἡμέραις, ἐναντίον τῆς ἐσχάτης καὶ παντόλμου ἀφροσύνης
τῶν ἀνθρώπων, τῶν κατὰ τῆς θείας μεγαλειότητος γυμνῇ τῇ κεφαλῇ
ἀντιφερομένων, κήρυκα λαμπρότατον καὶ μεγαλοφωνότατον θαύμασιν
ἐξαισιόις ἀνέδειξε τὸν ὄντως μέγαν Μακάριον τοῦτον Ἱεράρχην, τὸν
κλήσει καὶ δόξῃ θεία ὄντως Μακάριον, βοῶντα πᾶσι καὶ λέγοντα ὅτι,
ὦ ἄνθρωποι, κρίσις φοβερά τῶν βεβιωμένων ἐσχάτῃ, καὶ ἀνταπόδοσις
μέλλει ἔρχεσθαι πάντως, καὶ ἔτοιμοι πρὸς ἀπολογίαὶν γίνεσθε. Διὸ καὶ
ἡμεῖς τῷ Σωτηρίῳ τούτῳ κηρύγματι πειθόμενοι, παρασκευαζόμεθα ἀμε-
τακλήτως, βοῶντες καὶ λέγοντες, εὐχαῖς ταῖς τούτου σῶσον ἡμᾶς ὁ
Θεός.

ᾠδὴ ζ'. Θεοῦ συγκατάθεσιν.

Ἰάσεις πηγάζουσιν ἐκ τῆς υοροῦ σου, καὶ τῶν πανσέπτων ὁσῶν Ἱεράρχα Κυρίου, τοῖς προσιοῦσιν ἐν εὐλαβείᾳ θερμῆ, καὶ τῷ σε οὔτω βοῶντι δοξάσαντι, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Θεὸν ὃν ἐδόξασας ἱερατείας ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς, καὶ ἀσκήσεως πόνοις, νῦν Ἱεράρχα παρεστηκῶς μελωδεῖς, μετὰ Ἀγγέλων βοῶν ἀγαλλόμενος, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος, ἡ τοῖς λειψάνοις, καὶ τῇ σεπτῇ σου σοφῇ ἀχωρίστως ἐνοῦσα δείκνυσι ταῦτα, τοῖς προσιοῦσι πηγῆν, θείων θαυμάτων, καὶ πάντες κραυγάζουσιν, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Θ ε ο τ ο κ ι ο ν .

Οὐδεὶς ὅς προστρέχει σου, ἐπὶ τὴν σκέπην Παρθενομητορ Ἀγνῆ, καταισχύνεται Κόρη, ἀλλὰ τυχὼν οὐ αἰτεῖ παρὰ σοῦ, μετ' εὐφροσύνης βοᾷ τῷ ποιήσαντι, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

ᾠδὴ η'. Ἑπταπλασίως κάμινον.

Ζωῆς νυνὶ λαθόμενος, ἀθανάτου Μακάριε, μέμνησο τῶν πίστει ἐν ὕδασι τιμώντων σου, τὴν μνήμην τὴν πάντιμον, τῆς μακαρίας λήξεως, ἵνα καὶ ἡμεῖς διὰ σῆς μεσιτείας, ζωῆς τῆς αἰδίου ἐπιτύχωμεν πάντες, Χριστὸν ὑπερυψοῦντες εἰς πάντα τοὺς αἰῶνας.

Ἐπὶ τὴν σὴν προσφεύγομεν, Ἱεράρχα Μακάριε, θείαν μεσιτείαν, οἱ θερμῶς ποθοῦντές σε, οἱ σὲ μετὰ σώματος, ἐπὶ τῆς γῆς γνωρίσαντες, θεῖον ὁδηγὸν ἔργοις καὶ λόγοις ἐνθέοις, αἰτοῦντες θεοφόρε, διὰ τοῦ σωτηρίας, ὅπως σὺν σοὶ ὑμνῶμεν Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Δρόμον τὸν τῆς ἀσκήσεως, ἱερῶς ἐκτετέλεκας πάτερ Ἱεράρχα, καὶ νῦν κατεσκήνωσας, ἐν τόποις ἀνέσεως, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν μέμνησο τῶν ἐπὶ γῆς, συναυλισθέντων σοὶ δούλων, ἵνα σαῖς ἰκεσίαις σωτηρίας τυχόντες, ὑμνῶμεν τὸν Σωτῆρα, Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Θ ε ο τ ο κ ι ο ν .

Ρεῖθρα δακρύων δίδου μοι, στεναγμοὺς πένθος ἄληκτον, Ἀχραντε παρθένε, ἵνα ἀποπλύνωμεν, τοὺς σπύλους, τὸν βόρβορον, τῶν ἐκ τῶν φαύλων πράξεων, τῆς ἐμῆς ψυχῆς καὶ ἀκαθάρτου καρδίας, ὅπως τυχὼν ἐλεύσῃ, διὰ σοῦ Θεοτόκε, δοξάζω τὸν Σωτῆρα Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

᾿Ωδή θ'. ᾿Εξέστη ἐπὶ τούτῳ.

Γεώδους προσπαθείας ἀπαλλαγείς, Ἱεράρχα Κυρίου Μακάριε ἐν οὐρανῷ δόξης καὶ εὐκλείας, ἔχων εἰς τὸ φρόνημα ἔτι ζῶν, καὶ τὴν καρδίαν ἀπασαν, καὶ ψυχῆς ἀπάσης, ὡς ἀληθῶς, τὰς θείας διαθέσεις, δι' ὃ καὶ μετὰ τέλος, ὁ οὐρανός σε προσεδέξατο.

Βαβαὶ ἦς ἡξιώθεις ἀπολαβεῖν, Ἱεράρχα Κυρίου Μακάριε, ἐν οὐρανῷ, δόξης καὶ εὐκλείας παρὰ Θεοῦ, τὰ θεῖά σου γὰρ θαύματα, ἔνδειξις ὑπάρχει πάντως σαφῆς, ἐν ἧ σε μεγαλύνει, Χριστὸς ὁ στεφοδότης, ὃς σου τὸ πνεῦμα προσεδέξατο.

ἸΑρον ὁσίας χειρὰς σου πρὸς Θεόν, Ἱεράρχα Κυρίου Μακάριε, καὶ ἐκτενῆ, ἰκεσίαν ποίησον πρὸς αὐτόν, ὑπὲρ τοῦ τὴν σεβάσμιον μνήμην σου δοξάσαντος ἐν ὡδαίς, δεξιόμενος τὸν τούτου, πόθον ὡς ἐκ τῶν παίδων, Χριστὸς τὸν αἶνον προσεδέξατο.

Θ ε ο τ ο κ ι ο ν

Οὐκ ἔχω πλήν σου ἄλλην καταφυγὴν, καὶ μεσίτην Πανάχραντε Δέσποινα, ὁ ταπεινός, εἰμὴ σέ καὶ μόνην πρὸς τὸν Θεόν, τὸν σὸν Υἱὸν καὶ Κύριον, ὃν μοι ταῖς πρεσβείαις σου εὐμενῆ, ἀπέργασαι Παρθένε, καὶ δέξασθαι, δυσώπει, ὡς τὸν Τελώνην προσεδέξατε.

Ἐξαποστειλάριον. Ἐν πνεύματι τῷ Ἱερῷ.

Πόθος Μακάριε Χριστοῦ, ἐκ παιδὸς τὴν ψυχὴν σου, κατέσχεν ἀξιάγαστε, ὅθεν πάντα ἐμφρόνως, τὰ τερπνὰ κατέλιπες, ὡς θεόφρων ὄσιε, διὸ χρίσματι θείῳ, Ἱερατείας τῆς Σεπτῆς, ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ προειδὼς τοὺς οἰκείους.

Ἔτερον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Τοὺς πίστει ἐκτελοῦντάς σου, τὴν μνήμην τὴν σεβάσμιον, ἐν ἱεραῖς εὐφημίαις, Μακάριε Θεοφόρε, δεινῶν παντοίων λύτρωσαι, ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, ταῖς θείαις ἰκεσίαις σου, ὡς παρρησίαν πλουτίσας, πρὸς τὸν Δεσπότην τῶν ὅλων.

Εἰς τοὺς Αἶνους.

Ἦχος δ'. Ὁ ἐξ ὑψίστου κληθεῖς.

Ὁ ἐπαξίως τὴν χάριν τῶν θαυμάτων, ἐκ Θεοῦ δεξιόμενος, θεῖος Μακάριος, δι' ἀρετῆς τελειότητα, καὶ πολιτείας, πρόκειται ἤδη ἡμῖν εἰς

ἔπαινον, ὃν περ εὐφημήσωμεν θείοις ἐν ἄσμασιν, ὡς λειτουργὸν ἱερώτατον, τῶν Μυστηρίων, ὡς οἰκονόμον πιστὸν καὶ φρόνιμον, ὃν ὁ Δεσπότης κατεστήσατο, τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας ὡς εὐσπλαγγχος, ὁ ποδῶν τὴν πάντων σωτηρίαν ὡς φιλάνθρωπος.

Ἱεραρχίας χρισθεῖς χρίσματι θείῳ, ἱερώς ἐποίμανας Πάτερ Μακάριε, τὸ τοῦ Χριστοῦ θεῖον ποίμνιον, τὸ πιστευθέν σοι, εἶτα πόνοις θείας ἀσκήσεως, ὅπως συναοίδιμε πρὸς θεῖον ἔρωτα, ἀνεπτερώθης καὶ γέγονας, εὐθέως ὄλων καὶ ζῶν ἐν κόσμῳ ὡς ἐπουράνιος, ἔσχες τὸ φρόνημα μετέωρον, δι' εὐχῆς νοεράς πρὸς τὸν Κύριον, ὃν ἰκέτευε σῶσαι, καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὡς παρρησίαν παμμάκαρ κεκτημένος, πρὸς τὸν πανοικτίρμονα Θεὸν Μακάριε, δεινῶν ἡμᾶς ἐλευθέρωσον, τοὺς σὲ τιμῶντας, ψυχῆς καὶ σώματος ἰκεσίαις σου, βίου τε βελτίωσιν, προκοπὴν πίστεως, εἰρήνην πάσιν ὁμόνοιαν καὶ σωτηρίαν, ἡμῖν ἐξαίτησον μεσιτεία σου, καὶ γὰρ σὲ πρέσβυν ἀξιόχρεων καὶ μεσίτην πρὸς Κύριον ἔχομεν, ὃν ἰκέτευε σῶσαι καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὡς περ τὸ πάλαι Λουκάς τε καὶ Κλεώπας, Χριστῶ συνοδεύοντες αὐτῶ, καὶ μὴ γινώσκοντες ἔφασκον, μετὰ τὸ γινῶναι, οὐχ ἡ καρδία ἡμῶν ἐκκέκαυται, ὅτι τὸν ποδοῦμενον συνόντα εἶχομεν, καὶ νῦν ἡμῶν προσκυνούντων σου, μορφῆς τὸν τύπον καὶ τὰ ὁστέα ἐκ πόδου φλέγεται, ὅσιε Πάτερ ἡ καρδία τοῦ σοῦ, συνόντων σοι ζῶντι Μακάριε, καὶ μὴ γνόντων τὸ ὕψος τῆς σῆς θείας τελειότητος.

Δέξα. Ἦχος πλ. δ'.

Ἐν Ἱεροῖς ἄσμασι, πιστοί, Ἱερώς εὐφημήσωμεν, τὸν θεῖον Ἱεράρχην τοῦ Χριστοῦ Μακάριον, ἐκτελοῦντες αὐτοῦ τὴν πανσέβαστον μνήμην, προσκυνοῦντες τῆς μορφῆς τὴν ἐμφέριαν καὶ μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας ἀσπαζόμενοι τὰ πάντιμα καὶ χαριτόβρυτα λείψανα, Πρεσβεύει γὰρ διηνεκῶς τῷ Κυρίῳ, ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ κόσμου, καὶ σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ἦχος ὁ αὐτός.

Ἐγὼ Παρθένε ἀγία Θεοτόκε, τῇ σκέπῃ σου προστρέχω· οἶδα ὅτι τεύξομαι· τῆς σωτηρίας· δύνασαι γὰρ ἀγνή βοηθῆσαι μοι.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν. Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον εἰς Ἱεράρχην.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
 ΜΑΚΑΡΙΟΥ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΟΡΙΝΘΟΥ, ΤΟΥ ΝΟΤΑΡΑ
 Συγγραφείσα υπό του αιδιμίμου Ἱεροδιδασκάλου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου
 (Ἐκ τοῦ Ἀρχαίου χειρογράφου)

Ἐπαινετή, βέβαια, καὶ θαυμαστὴ ἐστάθη πάντοτε καὶ πανταχοῦ, ὡς Θεία καὶ Θεοποιὸς ἢ ἀρετὴ. Τίς δὲν τὸ ἠξεύρει; Καὶ τίς δὲν τὸ ὁμολογεῖ; Ἀλλὰ, παρακαλῶ, ἄς μὴ φανῆ παράξενον εἰς κανένα τοῦτο, ὅπου ἔρχομαι νὰ εἰπῶ. Ὅταν ἡ ἐρημίαις ἐπλημμύριζαν ἀπὸ Θεοφόρους ἀναχωρητάς, ὅταν τὰ Μοναστήρια ἦσαν γεμάτα ἀπὸ ἀγίους Μοναχοὺς, ὅταν ἀκόμη καὶ εἰς πόλεις ἔλαμπαν, ἀπὸ τοὺς φωστῆρας τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ἀπλῶς εἰπεῖν, ὅταν πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης εὐρίσκοντο ἄνδρες σημασιφόροι καὶ θαυματουργοί, τότε φαίνεται μοι δὲν ἔκανε τόσον κρότον ἡ ἀρετὴ, οὐδὲ εἰς τόσον θαυμασμόν ἐκίνει τοὺς ἀνθρώπους ἢ ἀγιότης ὅσον κινεῖ τὴν σήμερον ὅπου διὰ νὰ εἰπῶ τὸ τῆς γραφῆς, «ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν εὐρίσκεται ξηρασία, καὶ ρανὶς ἀγιότητος καὶ ἀρετῆς οὐδαμοῦ δὲν φαίνεται, ἀλλὰ πανταχοῦ κυριεῦει μία κοινὴ διαστροφή, πανταχοῦ ψεῦδος καὶ δόλος, πανταχοῦ ἀφοβοθεῖα καὶ ἡ Θεοστυγῆς ἀδιαφορία. Ἀνίσως λέγω καὶ ἓνα τοιοῦτον καιρὸν εἰς καμμίαν ψυχὴν, ὡσὰν εἰς τὸν πόκον τοῦ Γεδεῶν ἤθελε φανῆ θεία δρόσος, ἤγουν διὰ νὰ εἰπῶ σαφέστερον ἀνίσως ἢ παντουργὸς τοῦ Πνεύματος χάρις εἰς τὰς πονηράς ταύτας ἡμέρας ἤθελεν ἀναδείξει παραδοξότατα Ἅγιον, ἓνα μοναχόν, ἓνα ἐπίσκοπον, ἓνα Ἱεράρχην, μὲ σημεῖα ὑπερφυσικά καὶ ἐξαισία, τοῦτο χωρὶς ἀμφιβολίαν, ἤθελε προξενήσει εἰς ὅλους τοὺς χριστιανούς ἐκπληξίν, θαυμασμόν, εὐφροσύνην ἀσύγκριτον ὄντως καὶ ἀνήκουστον.

Ἀλλὰ τί λέγω ἤθελε προξενήσει; Τοῦτο ὅλον ἓνα ἐμπράκτως γίνεται σήμερον. Τοῦτο σήμερον κάνουνσι τὰ εὐσεβέστατα πλήθη τῆς φιλοχρίστου Χίου ἢ πόλις ὅλη, τὰ χωρία ὅλα, τὰ μέσα, τὰ ἔξω, ἄνδρες ὁμοῦ καὶ γυναῖκες, Ἱερεῖς καὶ λαϊκοὶ ὅλοι, ὅλοι ἐξίσου, καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι καὶ νέοι καὶ γέροντες, ὅλοι ὁμοῦ μὲ ἓνα παράδοξον καὶ σάφρονα ἐνθουσιασμόν ἀγάλλονται, σκιρτῶσι καὶ ἀπὸ ψυχῆς δοξάζουσι τὴν ἄπειρον τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν, ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας ταύτας ἀνέδειξεν εἰς ἡμᾶς ἄλλον πόκον τοῦ Γεδεῶν, γεμάτον ἀπὸ Θεϊκῆν δρόσον, τὸν θεῖον Ἱεράρχην τῆς Κορίνθου, τὸν κατὰ ἀλήθειαν Μακάριον. Ἀλλὰ τί εἶπα πόκον; Πηγὴν μάλιστα νοσητῆν, πηγὴν ὕδατος ζῶντος, πηγὴν ἀναβλύζουσαν νόματα θείων χαρίτων, καὶ δροσιζει μὲ τὰ ρεῖθρα τῶν θείων του θαυμάτων, τὰς κεκαυμένας ψυχὰς τῶν μετὰ πίστεως πρὸς αὐτὸν προσερχομένων ἐκάστοτε. Ὡ καλὴ καὶ περίδοξος Χίος, ἔχεις δίκαιον νὰ χαίρης καὶ χαῖρε σοι λέγω καὶ ἐγώ, καὶ σίκριτα πνευματικῶς διότι ἡ ἀνεξιχνίαστος τοῦ

Θεοῦ πρόνοια, ὕστερα ἀπὸ τόσους αἰῶνας, ἐσένα ἠξίωσε νὰ ἔχῃς ἐν τοῖς κόλποις σου τοῦτον τὸν Μέγαν Ἱεράρχην καὶ θαυματουργόν, τὸν ἀξιαγάπητον ποιμένα τῆς Κορίνθου τὸν ἐν μακαρίοις τῷ ὄντι Μακάριον τὸν Νοταρᾶν. Ἐληθῶς πράγμα ξενήκουστον, ἐπειδὴ ποῖος τόπος, ποία ἐπαρχία, ποία πόλις τὴν σήμερον δύναται νὰ καυχῆσθῃ ἕνα τόσον ἐξαιρετον καὶ σπάνιον οὐράνιον χάρισμα, ὥστε δηλαδὴ νὰ τὴν στολίξῃ καὶ νὰ τὴν κάμνῃ ὀνομαστήν καὶ μακαρίαν ἕνας νέος ἅγιος Ἀρχιερεὺς καὶ θαυματουργὸς νεώτερος; Κατὰ ἀλήθειαν πράγμα μέγα,παράδοξον ἄκουσμα, διήγημα εὐκταιότατον. Καὶ πῶς δὲν εἶσαι μακαρία τῷ ὄντι, ὦ καλὴ Χίος, ὅπου ἐσένα ἔκρινε ὁ Θεὸς ταμεῖον ἄξιον, διὰ νὰ ἀποθέσῃ ἐν σοὶ τὸν οὐράνιον τοῦτον Θεσαυρόν; Ἀλλὰ διὰ νὰ διδαχθῇ καὶ νὰ μάθῃ ὅλος ὁ κόσμος τὸ μέγα τοῦτο καὶ ξενήκουστον θαῦμα καὶ ὅτι δικαίως καὶ πρέποντως ὁ ἀπροσωπώληπτος Θεὸς ἐδόξεσε τὸν Ἱεράρχην τοῦτον, μὲ τὰ λαμπρὰ σημεῖα τῆς ὠριότητός του, εἶναι χρεια νὰ γράψωμεν καὶ νὰ ἱστορήσωμεν καθ' ὅσον δυνάμεθα, τὸν πανόσιον εἶον, καὶ πολιτείαν αὐτοῦ· καὶ δὴ ἐπικαλούμενοι τὰς ἀγίας καὶ θεοπειθεῖς αὐτοῦ εὐχὰς ἀρχόμεθα. Ὅθεν ἄρχεσθαι πρέπον εἶναι καὶ σύνηθες.

Κόρινθος εἶναι πόλις τῆς Πελοποννήσου, εἰς τὸ λεγόμενον Ἐξαμήλιον εὐρισκομένη. Πόλις ἀρχαιοτάτη καὶ ὀνομαστή, εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἱστορίας, ὀνομαστή δὲ μάλιστα καὶ ἐξακουστὸς εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην ἀπὸ τὰς δύο Θεοσόφους ἐπιστολάς, ὅπου πρὸς αὐτὴν ἔγραψεν ὁ μακάριος Παῦλος, ὁ ὁποῖος τοὺς κατοίκους αὐτῆς ἐδίδαξε καὶ ἐκ τῆς πλάνης τῆς εἰδωλομανίας εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἐπέστρεψεν. Ἀπὸ αὐτῆν κατάγεται καὶ ταύτης ἐστάθη γέννημα καὶ θρέμμα ὁ Θεῖος οὗτος Μακάριος· προγόνους δὲ ἔλαθεν εὐγενεῖς ἐξ εὐγενῶν, τῶν περιφήμων Νοταράδων, γένος ἀρχαίου καὶ λαμπρόν, καταγόμενον ἐκ τῆς Συγκλήτου Βουλῆς τῆς ποτὲ Βασιλείας τῶν Ῥωμαίων, ἐκ τούτου δὲ τοῦ γένους, δηλ. τῶν Νοταράδων, κατάγεται καὶ ὁ ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ ἐν ἀγιότητι περίφημος ὀσιώτατος Γεράσιμος, δόξα καὶ καύχημα, οὐ μόνον τῶν Νοταράδων, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ἐρθοδόξων χριστιανῶν, ὡσάν ὅπου τώρα μετὰ τὸ σχίσμα νεωστί, ἔλαμψε καὶ λάμπει τοῖς ἀπείροις θαύμασι. Γεννήτορας δὲ ἔσχεν ὁ ἅγιος Θεοσεβεστάτους καὶ σεμνοτάτους, Γεωργαντᾶν, ἤτοι Γεώργιον καὶ Ἀναστασίαν καλουμένους, οἱ ὁποῖοι καὶ κατὰ τὸ γένος, καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον τὰ πρωτεῖα εἶχον τῶν Κορινθίων. Ἐκ τούτων λοιπὸν γεννᾶται ὁ Θεῖος οὗτος, ὕστερα ἀπὸ ἄλλους υἱοὺς καὶ θυγατέρας, κατὰ τὸ 1731 ἀπὸ Χριστοῦ ἔτος, τὸν ὁποῖον ὠνόμασε Μιχαὴλ ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Κορίνθου κύρ Παρθένιος, ἀναδεξάμενος αὐτὸν ἐκ τοῦ ἀγίου Βαπτίσματος τρόπον τινά, ὡσάν νὰ ἐπροφήτευσεν μὲ τοῦτο ὅτι ὁ Πνευματικὸς οὗτος υἱὸς του ἔμελλεν νὰ γίνῃ καὶ κληρονόμος, ἤτοι διάδοχος τῆς πνευματικῆς του ἀξίας. Φθάσας οὖν εἰς ἡλικίαν, τὰ ἱερά διδάσκειται γράμματα, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν ἱκανῶς παραλαμβάνει παρὰ Εὐσταθίου τῷ ἀπὸ Κεφαλληνίας· εὐθὺς οὖν ἀπὸ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς νεότητός του ἀρχισε νὰ δείχνῃ σημεῖα, πῶς δὲν εἶχε κλήσιν εἰς τὰ τοῦ κόσμου πράγματα, ἀλλὰ μάλιστα εἰς τὰ πνευματικά, ἐπειδὴ ἀρχισε νὰ ζῆ

μέ πολλήν ταπεινώσιν και νά συντρέχη εις τας ἱεράς ἀκολουθίας, ἀποστρεφόμενος ὅλως διόλου τὰς συναναστροφάς τῶν νέων και τήν κοσμικήν ματαιότητα. Ὅντας δὲ ὁ πατήρ του μέγας εις τὰ πολιτικά, ὅταν ἔφθασεν εις ἱκανήν ἡλικίαν, τὸν ἐκατέστησε, και μὴ βουλόμενον, ἐπιστάτην εἴτε ἐξουσιαστήν, ἐπάνω εις χωρία, ἀλλ' οὗτος ὁ αἰδέμιμος μὴν ἔχοντας κλησιν εις τοιαύτας ματαιότητας, ὅχι μόνον δὲν ἐσύναξε χρήματα, ἀλλὰ και ἐκεῖνα ὅπου εἶχε διεσκόρπισε και ζημίαν ἐπροξένησεν εις τὸν πατέρα του· ὅθεν και ὕβρεις και ὄνειδισμοὺς παρὰ τοῦ πατρὸς ὑπέμεινε πολλοὺς.

Ἐχοντας δὲ πόθον πολὺν διὰ νά λάβῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα, και βλέποντας, ὅτι ἀλλέως δὲν ἦτον τρόπος, καταφεύγει κρυφίως εις τὸ Μέγα Σπήλαιον (1) παρακαλῶν και δεόμενος νά τὸν ἀξιώσουν τοῦ ποθομένου. Ἀλλ' ὅμως οἱ Πατέρες ἐκεῖνοι, βλέποντας ὅτι χωρὶς τήν βουλήν τοῦ πατρὸς του ἦτον τὸ κίνημά του, δὲν ἐπένευσαν εις τὰς δεήσεις του φοδηθέντες τήν ἐκείνου δύναμιν. Ὅθεν και μετ' ὀλίγας ἡμέρας, μαθὼν ὁ πατήρ του, ὅτι ἦτον ἐκεῖ, και ἐμήνυσε και τὸν ἔστειλαν ὀπίσω, και μὴ θέλοντα. Ἐπιστρέψας οὖν, πρῶτον μὲν διέτριβεν εις τήν οἰκίαν τήν πατρικὴν, οὕτω καθήμενος, εις ἀναγνώσεις τῶν Θείων γραφῶν και ἄλλων ψυχωφελῶν βιβλίων σχολιάζων, ὅτι και τὸν Εὐεργετινὸν τοῦ στόματός του ἠκούσαμεν ὡς εἶ τις εὖρη σκύλα πολλά. Μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἔλειπεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον τους ὁ διδάσκαλος, ἐκουσίῳ βουλῇ και γνώμῃ διὰ νά μὴ μένωσιν ἀργὰ και τυφλὰ τὰ παιδιά τῶν χριστιανῶν ἀνεδέχθη αὐτὸς τὸν ἀγῶνα τοῦ σχολείου και παρέδιδεν ἀμισθὶ τὰ μαθήματα χρόνους ἕξ. Δὲν ἔπαυσεν ὅμως εις τὸ ἐξῆς, ἀπὸ τὸ νά ζητῇ νά εὖρη ὄν ἐπόθει διδάσκαλον, ἀλλ' αὐτὸς ἐξήτει διδάσκαλον και διὰ τὸ σχολεῖον τῆς Κορίνθου, ἦτοι τῆς πατρίδος του, και ἡ θεία πρόνοια ἐτοιμάζει αὐτὸν διδάσκαλον καθολικόν, δηλ. ὅλης τῆς Κορινθιακῆς ἐπαρχίας. Ἐπειδὴ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ὅπου ἔτρεχε τὸ ἔτος 1764, συνέδη εις τὸν προρρηθέντα Ἀρχιερέα τὸ τέλος τοῦ βίου, ὑπέργηρον ὄντα, και εὐθὺς ὄλοι ὡς ὑπὸ Θεοῦ ἐμπνευσθέντες, οὐ μόνον οἱ πολῖται τῆς Κορίνθου, ἀλλ' ὁμοῦ ἅπας ὁ Χριστιανὸς λαὸς τῆς ὅλης Ἐπαρχίας, και Ἱερεῖς και Μοναχοί, και λαῖκοι και προπάντων οἱ τοῦ Θρόνου Ἐπίσκοποι, ὄλοι ὁμοῦ μὲ μίαν ψῆφον και μὲ μίαν φωνήν και γνώμην, τοῦτον ἐζήτησαν και τοῦτον ἄξιον ἔκριναν νά ἀνεδεχθῇ τήν ποιμαντικὴν φροντίδα τοῦ Χριστιανύμου λαοῦ τῆς Κορινθιακῆς ἐπαρχίας· και λοιπὸν εις θεῖαν κλησιν τήν κοινήν φωνήν τοῦ λαοῦ ἡγησάμενος, ἐπένευσεν εις τήν πάγκοινον ψῆφον μὲ σκοπὸν νά κάμῃ ἐκκλησιαστικὸν καλὸν και νά φέρῃ εις εὐταξίαν και σωτηριώδη κατάστασιν τήν ἦδη ἐξαχρειωθεῖσαν ἐπαρχίαν τῆς Κορίνθου ἀπὸ τὰ γηρατεῖα τοῦ πάνυ γεγηρακὸς προκατόχου αὐτοῦ. Εἰς τήν ἐκκλησιαστικὴν λοιπὸν διόρθωσιν ἀποβλέψας, τήν ὁποίαν πολλοὶ τοῦ ἐπρόβαλλον, ἔκλινεν, ὡς εἶπον, εις τὰς κοινὰς δεήσεις, και ἔστερξε νά ἀναδεχθῇ τὸ τῆς Ἱεραρχίας ἀξίωμα.

Ἐφοδιασθεῖς, λοιπὸν, μετὰ παρὰ πάσης τῆς ἐπαρχίας γραμμάτων, μὲ τὰ

(1) Τὸ Μέγα Σπήλαιον εἶναι ὀνομαστὴ Μονὴ ἐν Πελοποννήσῳ.

ὅποια ἐδέοντο θερμῶς τῆς ἁγίας Συνόδου, αὐτὸν τοῦτον νὰ τοὺς χαρίσῃ ποιμένα καὶ συνδεθεῖς καὶ ἀπὸ μερικὰ ἔγκριτα πρόσωπα τῆς ἐπαρχίας, ἀνέβῃ εἰς βᾶσιλεύουσαν, ἐπαρρησιάσθῃ εἰς τὴν Ἁγίαν Σύνοδον, Σαμουήλ τότε πατριαρχεύοντος, καί, ἵνα τὸ μεταξὺ παραδράμῃ, ἐπειδὴ λαϊκὸς ἦν, χειροτονεῖται, κατὰ τάξιν διεληθὼν τοὺς βαθμοὺς, καὶ τέλος καὶ τὸ μέγιστον λαμβάνει τῆς Ἀρχιερωσύνης χρίσμα, καὶ γίνεται Πρόεδρος μὲν τῆς Κορίνθου Μητροπόλεως, φωστὴρ δὲ ἀπλῶς ὅλης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος ὁμολογῶ εὐγνωμόνως, ὅτι πολλὰ ἔχω νὰ ζημιώσω τοὺς φιλαρέτους ἀναγνώστὰς καὶ μὴ βουλόμενος, ὅτι δὲν ἔχω εἶδησιν τῶν θαυμασιῶν του πράξεων, πλὴν ὅτι κατὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, τὸ κατὰ δύναμιν καὶ Θεῶ φίλον. Λοιπὸν δεξιούμεαι τὰς φιλοκάλους ψυχὰς μὲ ἐκεῖνα ὅπου ἐξ ἀγνοίας μου ἀποσιωπῶ.

Ἐπέστρεψε λοιπὸν εἰς τὴν θεόθεν αὐτῷ ἐπαρχίαν ποθητὸς καὶ παμπόθητος καὶ ποιοῦσιν ἀγρυπίας καὶ ἑορτὴν χαρμόσυνον τὴν ἡμέραν τῆς ἱεράς του ἐπιδημίας οἱ χριστώνυμοι λαοὶ χαίροντες καὶ εὐφραινόμενοι, καὶ τὸν ἅγιον Θεὸν δοξάζοντες, ὅτι εἰσήκουσε τὰς δεήσεις των καὶ ποιμένα τοιοῦτον τοὺς ἐχάρισεν. Ὅτι λογῆς ὁ Παῦλος προλαβὼν τὸν περιέγραψε, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ψυχῆς καὶ καρδίας τὸν ἐξήτασαν. Καὶ κατὰ ἀλήθειαν οὔτε ἐψεύσθησαν εἰς τὰς ἐλπίδας των, οὔτε εἰς μάτην ἔδειξαν τόσῃ χαρὰν οἱ Χριστιανοί. Ἐπειδὴ καθὼς ἐκ τῆς πρώτης του ἡλικίας θεόφρων ἐγνωρίσθη καὶ σημεῖα ἔδειχε μεγάλης ψυχῆς καὶ ζήλον πολὺν περὶ τὰ καλὰ, οὕτω τότε καὶ ἐμπράκτως ἔδειξε καὶ ἐδεβαίωσεν ὅλα ἐκεῖνα· διατὶ ἐστοχάσθη μὲ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, πῶς δὲν ἔλαβε τὴν Ἀρχιερωσύνην ὡσὰν μίαν ἐξουσίαν ἀνεξέταστον καὶ νὰ δοθῇ εἰς τρυφὰς καὶ ξεφαντώματα, καὶ εἰς χρηματισμοὺς θιαοῦς καὶ θησαυρισμοὺς πολλῶν πουγγίων, καθὼς ἄλλοι κάνουν. Ὅχι, λέγω, ἄπαγε ἐστοχάσθη, οὔτε ἔπραξεν οὗτος ἔτσι, ἀλλὰ μάλιστα ἐστοχάσθη καθὼς καὶ ἔπρεπε νὰ στοχασθῇ ἕνας τοιοῦτος, Θεόφρων ἄνθρωπος· ἦτοι ἐστοχάσθη πῶς ἔλαβεν ἐπάνω του προστασίαν καὶ φροντίδα ψυχῶν πολλῶν διὰ τῶν ὁποίων τὴν σωτηρίαν ἔχει νὰ δώσῃ λόγον, ὅταν ἔλθῃ ὁ Κύριος τῶν δεσποτικῶν ταλάντων καὶ συνάρῃ λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.

Ταῦτα λοιπὸν καὶ τὰ τοιαῦτα ὑψηλὰ καὶ μεγάλα νοήματα ἔχοντας καλὰ θεμελιωμένα εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἄρχισεν εὐθύς ὡς πιστὸς καὶ φρόνιμος οἰκονόμος νὰ δίδῃ τὴν τροφήν, τοῦ θείου λόγου εἰς τὰς Θεὸν πεινώσας ψυχὰς, ἀπὸ καιροῦς καὶ χρόνους ἀμνημονεύτους, διδάσκοντας μὲ πολλὴν χρηστότητα καὶ ταπεινώσιν, τὰ πρὸς σωτηρίαν συντείνοντα, εἰς κάθε τάξιν καὶ ἡλικίαν ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ δὲ εἶτε ἐξ ἀμελείας, εἶτε ἐξ ἀπαιδευσίας, εἶτε καὶ διὰ τὰ δύο ἀντάμα τῶν προκατόχων του ποιμένων, ἐξηχρεωμένῃν ἡῦρε τὴν ἐκκλησίαν ὅλην τοὔτεστι τὴν ἐπαρχίαν καὶ γεμάτην ἀπὸ ἀταξίας καὶ παρανομίας, σπουδῆν μεγάλην καὶ ἐπιμέλειαν ἔβαλεν, ὡς ἄλλος Ζοροβάβελ, νὰ τὴν ἀνακαινίσῃ καὶ εἰς τὸ κρεῖττον νὰ τὴν ἀναμορφώσῃ, ἀπαλλάξας αὐτὴν ἀπὸ κάθε λογῆς ρυπαρίας καὶ αἰσχροτήτα. Καὶ πρῶτον εὐθύς ἄρχισεν ἀπὸ τὴν Ἱερωσύνην, ὡσὰν ἀπὸ θεμέλιον, καὶ ὅσους εὔρεν Ἱερεῖς πολλὰ ἀγραιμμάτους ὅλους τοὺς ἔπαυσεν, ἔπει-

τα και εκείνους όπου είχαν φθάσει εις ἔσχατον γῆρας, και ὁμως ἀσυνειδήτως ἐνήργουν τὰ τῆς Ἱερωσύνης, με πολὺν κίνδυνον τῶν θείων Μυστηρίων, ἢ μάλ- λον εἰπεῖν τῶν ἰδικῶν τους ψυχῶν. Μετὰ ταῦτα ἐμπόδισεν ὕλαις δυνάμεσι, και ἐν θάρει τελείας ἀργείας, ἐκείνους τοὺς Ἱερεῖς ὅπου ἀνεκατόνωγον εἰς τὰ πο- λιτικά, ὅτι εἰς πολλοὺς τόπους συνηθίζεται μία τριαυτὴ ἐπάρατος ἀταξία, και εἶναι οἱ αὐτοὶ Ἱερεῖς και Κοντζαμπάσιδες, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν με τὸν Χριστόν, και εἰς τὸν ὄνταν με τὸν ἄγαν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰρήνην πᾶσι και ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν σήκωτον εἰς τὴν χάψι. "Οχι ἔτσι, ὅχι λέγει ὁ μέγας οἰκονόμος τῆς χάριτος, ὁ Ἱερόθεος. Ὁ Κοντζαμπάσης ὅποιος θέλει γὰ ἀνακατόνεται εἰς τὰ πολιτικά, ἄς εἰξεύρη ἀποφασιστικά πῶς εἰς τὸ ἔξῃς δὲν ἤμπορεῖ γὰ εἶναι ἱερεὺς.

Θέλοντας δὲ γὰ κάμη ἀρχὴν γὰ χειροτονῆ Ἱερεῖς, ἠθέλησεν ὡς εὐσυνεί- δητος γὰ φυλάξῃ ὅσον ἠδύνατο τὴν ἀκρίθειαν τῶν ἱερῶν Κανόνων, τόσον τῶν Ἀποστολικῶν ὅσον και τῶν Συνοδικῶν, και πρῶτον ὅχι μόνον ἐπὶ χρήμασι δὲν ἐχειροτόνει κανένα, ἀλλὰ και ὅλα τὰ πνευματικά λειτουργήματα χάριν ὡς τοῦ πνεύματος χαρίσματα εἰς πάντας διένειμε, δεῦτερον παρ' ἡλικίαν, κανένα δὲν ἐχειροτόνει με ὅλον ὅπου εἶχε χρεῖαν ἀπὸ Ἱερεῖς, με τὸ γὰ ἔπαυσεν ὡς εἴπομεν πολλοὺς ἀπὸ τὴν ἱεροπραξίαν. Τρίτον και ὅσους ἐδοκίμαζε και δὲν ἤξευραν κα- λά τὰ κοινὰ γράμματα, τοὺς ἔστειλλεν εἰς Μοναστήρι, γὰ ἐξοδεύουν ἐκεῖνα ὅ- που ἐμελλον γὰ δώσουν χειροτονικά, και γὰ μάθουν κοινὰ γράμματα, και τότε τοὺς ἐχειροτόνει. Τέταρτον, ἐκεῖνο, και τὸ ὅποιον εἶμαι βέβαιος πῶς κανέναν Ἀρχιερεὺς δὲν τὸ κάνει, τὸν Διάκονον δὲν τὸν ἐχειροτόνει εὐθὺς ὅπου ἐπήγγαι- νε και Ἱερέα, ἀλλὰ τὸν ἐκράτει πλησίον του ὅπου ἐπήγγαινε και τὸν ἐγύμναζεν εἰς τὰ τῆς Ἱερωσύνης, διδάσκοντάς τον και με τὸν λόγον και με τὸ παράδειγμα του πῶς γὰ λειτουργῆ, πῶς γὰ βαπτίξῃ και πῶς γὰ ἐπιτελῆ τὰ λοιπὰ μυστήρια. Και τότε τὸν ἐχειροτόνει και τὸν ἀπέλυε. Εἶθε και οἱ ἄλλοι Ἀρχιερεῖς γὰ ἔκα- ναν ἔτσι διένειμε δὲ και εἰς ὅλους τοὺς Ἱερεῖς Ἱεράς κατηχήσεις, διὰ γὰ μαν- θάνουν ἐκεῖθεν τὰ τῆς θείας πίστεως, και εἰς ὅλα τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας του διειμοίραζε κολουμήθρας εὐρυχώρους διὰ γὰ γίνεται τὸ θεῖον βάπτισμα τέλειον, καθὼς διδάσκει ἡ ἁγία μας ἐκκλησία ἡ Ἀνατολική. Ταῦτα και ἄλλα τοιαῦτα ψυχωφελῆ και σωτήρια και ἔπραττε και ἐδίδασκε, και κοντὰ εἰς ταῦτα ἐβού- λετο και σκοπὸν εἶχε γὰ καταπυκνώσῃ τὴν ἐπαρχίαν του με σχολεῖα κοινῶν τε και ἑλληνικῶν μαθημάτων. Οὕτω καλῶς και θεοφιλῶς ὁ ἀοίδιμος ἐποίμαινε τὸ λογικόν του ποιμνιον, κηρύττων και λέγων ὡς ἄλλος Ἰωάννης, μετανοεῖτε, ἤγ- γικε ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Ἀλλὰ τί γὰ εἶπῃ τινὰς εἰς τὰ ἀπειρα και ἀνε- ξεχνίαστα κλήματα τοῦ Κυρίου; Μόλις οἱ χριστιανοὶ ἄρχισαν γὰ χαίρωσι και γὰ δοξάζωσι τὸν Θεὸν βλέποντες τὴν θαυμασίαν ταύτην ἀλλοίωσιν και ἰδοὺ κα- τὰ τὸ 1768 ἔτος κηρύττεται πόλεμος μεταξὺ Ὀθωμανῶν και Μοσκόθων (Ρώσ- σων) ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Μουσταφᾶ, και μετὰ τὸ κήρυγμα τοῦ πό- λεμου ἰδοὺ και στόλος Ρωσικὸς φθάνει εἰς τὴν Πελοπόννησον. Τοῦτον τὸν στό- λον, ἤγουν τὴν ἀρμάδα οἱ ἄπλοὶ και ὀλιγόνοες, και ὅσοι δὲν ἤξευραν τοὺς σκο- πούς και τὰ τέλη ἐκείνων ὅπου τοὺς ἔστειλαν, αὐτόχημα τὸν ἐνόμισαν πῶς

θεόθεν τούς ἐστάλη κέρας σωτηρίας καὶ λύτρωσις τῆς ἐπικρατοῦσης τυραννίας. Ἄλλ' οἱ συνετοὶ καὶ φρόνιμοι τοῦτο ἀκούσαντες ἐταράχθησαν καὶ μικροῦ καὶ τὰ μέλη των παρελύθησαν ὑπὸ τοῦ φόβου. Ἐξ ὧν εἰς ἐστάθη καὶ ὁ πατὴρ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπέπεσε καὶ σκότῳσις καὶ φρίκη, ἐπρόβλεπον γὰρ οὗτοι οἱ φρόνιμοι, τὰ κακὰ ὅπου ἔμελλον ἐκ τούτου νὰ ἀκολουθήσουν, καθῶς καὶ ἐμπράκτως ἠκολούθησαν, καὶ λοιπὸν, ὡς ἐκ ταύτης τῆς ταραχωδεστάτης καὶ ὀλεθριωτάτης αἰτίας ἔπαυσαν ὅλα ἐκεῖνα τὰ πνευματικὰ καλὰ, ὅπου διὰ τῆς ἐπιμελείας τούτου τοῦ καλοῦ ποιμένος ἐγίνοντο, καὶ ἔτι εἰς τὸ κρεῖττον νὰ προχωρήσουν καὶ νὰ ἀυξήσουν ἠλπίζοντο. Καὶ τί τὸ ἀκόλουθον; Ἐβιάσθη ὁ θεὸς οὗτος ἀνὴρ ἀπὸ τούς φόβους τῶν προσδοκωμένων δεινῶν καὶ ἐπέρασε μὲ ὅλην του τὴν συγγένειαν εἰς τὴν ἀντίκρυ Ζάκυνθον, παίρνοντας καὶ περιουσίας ὅσας ἠδυνήθησαν· καὶ εἰς τὸν δρόμον πίπτουσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ληστῶν, ἀπὸ τούς ὁποίους μόλις ἐγλύτῳσαν καὶ τὴν ἰδίαν των ζωὴν· τὰ δὲ πράγματα ὅλα καθὼς ἦτον μὲ τὰ ζῶα λαθόντες τούς ἄφησαν γυμνοῦς. Οἱ Ζακύνθιοι ὅμως ἐδέχθησαν αὐτούς μὲ πολλὴν συμπάθειαν καὶ φιλανθρωπίαν παρέχοντες ἀφθόνως τὰ τροφώδη καὶ χρειώδη καὶ ἐνδύματα, τοῦτον δέ, ἤγουν τὸν ἱερὸν Μακάριον ἐδέχθησαν οἱ Ζακύνθιοι ὅλοι ὡς Ἀπόστολον Χριστοῦ καὶ εἰς ἐξαιρετον τιμὴν καὶ ὑπόληψιν τὸν εἶχον.

Ἐκεῖθεν ἐπέρασεν εἰς τὴν Κεφαλληνίαν εἰς προσκύνησιν τοῦ ἁγίου Λειψάνου τοῦ συγγενοῦς των ὁσίου Γερασίμου, καὶ παραμείνας ἐκεῖ ὀλίγους μῆνας πάλιν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ζάκυνθον, ὅπου διατρίψας ἔτη τρία ἐκεῖθεν μετέθη εἰς Ἰῶδραν ἐπιξενωθεὶς εἰς τὸ ἐκεῖ Μοναστήριον τῆς Θεοτόκου καὶ μετ' ὀλίγον γίνεται εἰρήνη μετὰ τῶν πολεμούντων Ρώσων καὶ Ὁθωμανῶν καὶ εὐθὺς δίδεται ὀρισμὸς βασιλικὸς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον νὰ στείλουν Ἀρχιερεῖς εἰς τὰς ἐπαρχίας Μωρέως διὰ νὰ συνάξουν τὸν ἐσκορπισμένον λαὸν εἰς τούς τόπους των· καὶ ἐδῶ δὲν ἤξεύρω τί νὰ εἰπῶ· ὅτι ὅσον μὲν διὰ ἐκείνους ὅπου κατέφυγον εἰς τὸν στόλον τῶν πολεμίων, ἂν δὲν ἐταράχθησαν καὶ ἂν δὲν ἐστάλησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, οὐδεὶς λόγος· διατὶ ὡς ἐχθροὶ ἐλογίσθησαν μὲ τὸ νὰ κατέφυγον εἰς τὴν Μοσχοδικὴν ἀρμάδα, ὁ δὲ στερρὸς οὗτος ἀνὴρ εὐρίσκετο καὶ ἦτο εἰς τούς τόπους τῆς βασιλείας, καὶ τόσον πλησίον εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, τὴν Κόρινθον ὅσον εἶναι ἡ Ἰῶδρα μέσα εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ Μωρέως· καὶ σχεδόν, ἐὰν ἐπροστάζετο αὐθημερὸν ἠμποροῦσε νὰ εὐρεθῆ ἐκεῖ, ἀλλ' ὅμως οἱ τότε Συνοδικοὶ μηδένα λόγον τοῦ δικαίου καὶ τῆς κανονικῆς ἀκριβείας ποιησάμενοι, τὸν γνήσιον καὶ κανονικὸν Ἀρχιερέα ὡς τὸ οὐδὲν λογισάμενοι, ἄλλον, τούτου ζῶντος καὶ παρόντος, χειροτονήσαντες ἀπέστειλαν. Εἶτα καὶ παραίτησιν ἀποστελεῖται αὐτοῖς, αὐτὸς δὲ ἠρώτα ἐν τίνι λόγῳ, καὶ μὲ ποίους κανόνας, καὶ ποῖα αἰτία ἔχει νὰ γράψῃ πῶς τὸν ἠνάγκασαν, διὰ νὰ κάμῃ παραίτησιν; Ἐγὼ ἔλεγε, οὔτε τώρα κινῶ οὔτε ὕστερον θέλω κινήσει καμμίαν ἀγωγὴν περὶ τῆς ἐπαρχίας μου, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ κάμω παραίτησιν, αἴτιον εὐλογον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου δὲν εὐρίσκω καὶ παρακαλῶ νὰ μὴν κατακριθῶ ὡς δῆθεν ἀπειθής. Ἀγκαλὰ λοιπὸν καὶ ἠπειλήσαν καθαίρεσιν, ἂν δὲν στείλῃ τὴν παραίτησιν ἔγγραφον, ὅμως ἐδυ-

σωπήθησαν ἀπὸ τὰ δίκαια ὅπου ἐπρόβαλεν ἀπολογούμενος, καὶ τὸν ἄφησαν εἰς τὸ ἐξῆς ἀνεγρόχλητον, θεβαιωθέντες ὑπ' αὐτοῦ πῶς δὲν ἔχει νὰ κινήσῃ ἀγωγήν, ἐπιτρέψαντες αὐτὸν νὰ ἐπιτελῇ ἀκωλύτως τὰ τῆς Ἀρχιερωσύνης, ὅπου ἂν εὐρεθῆ, εἰδήσει μέντοι καὶ ἀδεία τῶν κατὰ τόπους Ἀρχιερέων καὶ μέχρι τινὸς ἐνήργει τὰ τῆς Ἀρχιερωσύνης ἐν τε τῇ Χίῳ καὶ τῷ Ἀγίῳ Ὄρει, εἶτα κατέπαυσε πάντα, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον. Τότε δὲ ἀφοῦ ἐγεινεν ἡ εἰρήνη, διατρίψας ἔτι χρόνον ἕνα ἐν τῇ Ὑδρᾷ, μετὰ ταῦτα ἔχοντας πόθον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Χίον, κακεῖ παραμείνας καιρὸν ὀλίγον ἐπῆγγε τέλος πάντων καὶ εἰς τὸν πρὸ πολλοῦ ποθοῦμενον Ἱερὸν Ἄθωνα, δὲν τὸν εὗρεν ὁμῶς καθὼς ἐπόθει καὶ ἤλπιζε, τοῦτ' ἔτσι λιμένα σωτηρίας γαλήνιον, ἀλλὰ μάλιστα πέλαιος ἀγρίων κυμάτων καὶ ταραχῶν τῆς κολυβολογίας, ὅτι εὐθὺς ὁποῦ ἐπῆγγεν οἱ ἐν Κυριακῇ νεκρολογούντες τὸν ἠρώτησαν ἂν δέχεται τὰ ἐν Κυριακῇ γινόμενα μνημόσυνα, ὃ δὲ ἀπεκρίθη, ὅτι ἐγὼ εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου ποτέ δὲν ἔφαλα ἐν Κυριακῇ μνημόσυνα, ἀλλ' οὔτε εἶδον πώποτε, νέος ὢν, νὰ κάνουν ἐν Κυριακῇ εἰς κανένα μέρος κόλυβα.

Ἔτι δὲ αὐτοῦ ἐκεῖ ὄντος, συνέβη νὰ μεταλλάξῃ τὸ ζῆν ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Κουτλουμουσίου, ὃ πρῶην Ἀλεξανδρείας κύρ Ματθαῖος, καὶ οἱ τότε ἐπίτροποι, προσκαλοῦσι τὸν ἱερὸν τοῦτον Κορίνθου εἰς τὸ τεσσαρακοστὸν αὐτοῦ Μνημόσυνον, μνηύσαντες αὐτῷ, τῷ ἐρχομένῳ Σαββάτῳ ἑσπέρας καὶ τῇ Κυριακῇ πρωτ' ἔχει νὰ φιλθῇ τὸ τούτου Μνημόσυνον, ἐκάλουν δὲ αὐτὸν διὰ ἱερουργόν, ὅτι τότε ἀκόμη, ὡς εἶπομεν, ἱερούργει ὃ δὲ, ὅχι μόνον δὲν ἀπῆλθεν ἀλλὰ, καὶ γράμμα τοὺς ἔγραψε τὸν τύπον τοῦτον περιέχον. Καὶ τίς χρεῖα λέγει, νὰ παραδράμετε ἐπίτηδες ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος καὶ νὰ διαλέξετε τὴν Κυριακὴν νὰ κάμετε τὸ μνημόσυνον τοῦ μακαρίτου Πατρὸς καὶ νὰ παραδῆτε θεληματικῶς τοὺς ὄρους καὶ τὰ τυπικὰ τῆς ἐκκλησίας ὅπου ὅλα ἀπαγορεύουσι τῆς Κυριακῆς τὰ μνημόσυνα; Ἐγὼ οὔτε ἔκαμα, οὔτε θέλω κάμει ποτέ μου ἐν Κυριακῇ μνημόσυνα κεκοιμημένων τὸ γράμμα τοῦτο ὡσπερ σίδηρος διήλθεν τὴν ψυχὴν αὐτῶν καὶ ἐφοβέρισαν νὰ τὸν φέρουν ἀπὸ τὸν πατριάρχην μεγάλην καταδικὴν καὶ ὄχι μόνον ἠπέιλησαν, ἀλλὰ καὶ ἔγραψαν ὅσα ἠθέλησαν, καὶ τὸ ἰδιόχειρόν του εἰς τὸν Παναγιώτατον ἔστειλαν. Λοιπὸν βλέποντας τὴν πολλὴν ὀρμὴν αὐτῶν, καὶ φοβηθεὶς μὴ τύχη καὶ τολμήσουν νὰ πράξουν καὶ εἰς αὐτὸν κανένα ἄτοπον, καθὼς καὶ προλαβόντες ἔπραξαν εἰς ἄλλους, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ ἐγύρισεν εἰς τὴν Χίον· ἐκεῖνοι δὲ ὡς ἐφοβέρισαν οὕτως ἔπραξαν, ὡς εἶπον, εἰς τὸν Πατριάρχην, καὶ ἔγραψαν ὡς ἠθέλησαν, ἐγκλείσαντες καὶ εἰς τὰ γράμματά τους καὶ ὃ πρὸς αὐτοὺς ὃ θεῖος Μακάριος ἔγραψε πρὸς αὐτὸν καὶ λαβοῦσα ἡ Παναγιώτης του, ἔγραψε πρὸς αὐτόν, τί δὲ ἔγραψε δὲν ἔχομεν ἐπὶ λέξεως, ἀπερ ἔγραψεν, ἔγραψεν ὁμῶς μὲ πολλὴν ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν, καθὼς αὐτὸς ὃ ἴδιος Πατήρ τοῦτο δηλοῖ ἐν τῇ πρὸς τινα φίλον του ἐπιστολῇ, ἣν παραλείπομεν ἐπειδὴ εἶναι πολλὰ διεξοδικὴ καὶ ἀκουσίως, διατὶ ἔχει πολλὰ ὠφέλιμα εἰς ἀποφυγὴν τῆς ἐν Κυριακῇ νεκρολογίας. Ἀλλὰ, καθὼς εἶπον, διὰ τὸ πολὺ μῆκος τὴν παραλείπομεν μὲ τὴν ἐπιστολὴν λοιπὸν αὐτὴν φανερώσει, ὅτι μὲ ὄλην του τὴν

ψυχὴν καὶ καρδίαν ἐφύλαττεν ὁ αἰόδιμος τῆς ἐκκλησίας τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, ἀποστρεφόμενος τὴν νέαν ταύτην ἀδιαφορίαν, ἣ δὲ ὠφέλεια ὅπου ἡμπορεῖ νὰ λάβῃ τιμὰς ἀπὸ αὐτὴν εἶναι αὕτη· ὅτι τοῦτον τὸν ἱερὸν Μακάριον, ὅστις καὶ διὰ λόγων καὶ διὰ γραμμάτων ἀπέφυγε τὴν νέαν ταύτην ἀδιαφορίαν τῶν μνημοσύνων καὶ ἐφύλαττεν ἀκριβῶς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς ἐκκλησίας, καὶ δὲν ἐδέχετο Μνημόσυνα εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν ἐν τῇ Κυριακῇ, τοσοῦτον, λέγω, ὁ Θεὸς ἐδόξασε μὲ σημεῖα φανερά καὶ ἐξαίσια τῆς ἀγιότητος, ὡς ὀρθῶς φρονούonta καὶ πράττοντα, ἐναντίον τῶν ἀδιαφορούντων· καὶ ἄς ἔχη ὡς ἐκ τοῦδε τοῦ ἀναντιρρήτου ἐπιχειρήματος, ἧτοι τῆς τοῦτου ἀγιότητος, τὸ κύρος καὶ τὸ κράτος, μόνῃ ἢ ἀρχαίᾳ τῆς καθόλου ἐκκλησίας παράδοσις, καθὼς τὴν εὐρίσκομεν ἀνάγραπτον εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἱερὰ βιβλία· τὰ ὁποῖα οὗτοι μὲν οἱ νέοι νομοθεταὶ ἢ ὀλότελα ἀγνοοῦσιν, ἢ ἀκούοντες ἀποδοκιμάζουσιν, ὁ δὲ Θεὸς οὗτος πατήρ ἐπιμελῶς ἐρευνήσας καὶ εὐρών εἰς τὴν παρούσαν ἐπιστολὴν ἠρίθμησε καὶ διὰ τούτων ἀπάντων ἐσύστησε καὶ ἐκράτυε τὴν ἀρχαίαν τῆς ἐκκλησίας παράδοσιν ὡς ὀρθὴν καὶ ἀγίαν, τὴν δὲ νεκρολογικὴν ταύτην νεκρολογίαν, ὡς ὕβριν καὶ καταφρόνησιν προξενούσαν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου Ἀνάστασιν, ἀπεδοκίμασε, καὶ μετὰ χαρᾶς, καθὼς γράφει, ἔτοιμος ἦτο νὰ δεχθῇ καὶ παιδείαν, ὑπὲρ τῆς ἀληθείας αὐτῆς.

Τί δὲ ἐκατόρθωσε διὰ τῆς τοῦ φίλου μεσιτείας δὲν μᾶς εἶναι φανερόν, τοῦτο δὲ ἤξεύρομεν (διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν σειρὰν τῆς διηγήσεως) ὅτι ἐκ τῆς Χίου ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πάτριον, ὅπου ἐγνωρίσθη καὶ ἱκανῶς συναναστράφη μὲ τοὺς πανοσιωτάτους ἀδελφούς καὶ Πνευματικούς πατέρας, τὸν τε παπᾶ Νήφωνα τὸν Χιον καὶ τὸν παπᾶ Γρηγόριον τὸν Νισύριον, καὶ τὸν ὁσιώτατον Ἀθανάσιον, τὸν ἐξ Ἀρμενίας, οἵτινες πρὸ ἐτῶν τινων εἶχον ἀναχωρήσει, διὰ τὰς ἐν τῇ Ἀγίῳ Ὄρει περὶ τῶν κολύβων ταραχὰς τε καὶ σκάνδαλα. Εὐφρανθεὶς δὲ μετὰ τῶν ρηθέντων ἀδελφῶν σχεδὸν χρόνον ἕνα, πάλιν προσκαλεῖται ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του ἐν τῇ Ἰῶδρᾳ ὄντας, νὰ ὑπάγῃ νὰ μοιράσουν τὴν πατρικὴν τοὺς κληρονομίαν, μὲ τὸ νὰ ἐπέρασεν ὁ πατήρ του εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἰῶδραν καὶ ἐκεῖ ἐγνωρίσθη μὲ τὸν ὁσιώτατον Κωνσταντίον τὸν ἐκ τῆς Γούρας τῆς Θεσσαλίας, ὅστις καὶ αὐτὸς διὰ τὰ αὐτὰ αἷτια εἶχε προαναχωρήσει ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἐκ τῆς Ἰῶδρας ἐπέρασαν τὰ ἀδέλφια εἰς τὴν πατρίδα τοὺς τὴν Κόρινθον καὶ ἐκεῖ ἔκαμαν τὴν μοιρασίαν τῆς πατρικῆς κληρονομίας ἡσύχως τε καὶ ἀταράχως διὰ τῆς αὐτῆς ἐπιστασίας καὶ αἰδουσιμότητος· ἐχάρισε δὲ εἰς αὐτοὺς τὸ ἴδιον μέρος καὶ ὕστερα ἀπὸ αὐτὴν τὴν γενναιότητά του, ἀφοῦ δηλονότι τοὺς εἶχεν ἱκανῶς ὑποχρεωμένους, μὲ τὴν χάριν ταύτην, ἔκαμε καὶ πρὸς Θεὸν μίαν ὀλοκαύτως πολλὰ εὐάρεστον· τί λογῆς; Ἐζήτησε καὶ τοῦ ἔφεραν ὅλας τὰς πατρικὰς ὁμολογίας, καὶ ταύτας λαθῶν τὰς ἔρριψεν ὅλας εἰς τὸ πῦρ, καὶ τὰς κατέκαυσε, καὶ ἐλευθέρωσεν ἕνα πολὺ πλῆθος ἀπὸ τοῦ χρέους τὴν ἐνοχλήν. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὴν θυσίαν ταύτην ὁ Θεὸς ἐδέχθη ὑπὲρ πᾶσαν ὀλοκάρπωσιν ἀρνῶν πιόνων καὶ κρεῶν.

Μετὰ ταῦτα, τῆς μοιρασίας ἤδη γενομένης, ὡς εἴρηται, πάλιν ἐπέστρεψεν

εις τὴν Χίον, κἀντευθεν ἐφοδιασθεὶς διὰ γραμμάτων, πρὸς τὸν Ἰωάννην Μαυρογορδάτον, μετέβη εἰς τὴν Σμύρνην, εἰσελθὼν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ τοῦ Ἰωάννου, ὅστις καὶ τὸν ὑπεδέχθη μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ εὐλαθείας, ὡς Θεοῦ ἄνθρωπον, εἶχε γὰρ ἐκ τῆς φήμης τὴν εἶδῃσιν τῆς ὑψηλῆς του πολιτείας, καὶ ἔδειξεν ἔτοιμον τὸν ἑαυτὸν του, εἰς τὰ κατὰ Θεὸν του προστάγματα, παρακαλῶντας τον μετὰ δακρῶν, ὅτι ἠξέυρει συμφέρον διὰ τὴν ψυχὴν του, μὲ ὅλην τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὸν διδάσκῃ καὶ νὰ τὸν προστάξῃ καὶ ὄχι μόνον μὲ τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ ἔργα ἔδειχνε τὴν εἰς τὰ καλὰ προθυμίαν του· ἐπειδὴ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη νὰ ἐκδώσῃ εἰς τύπον τὴν ἱεράν φιλοκαλίαν τῶν πατέρων, βιβλίον ψυχωφελέστατον, καὶ ὁμοῦ μὲ αὐτὴν συνεξέδωκεν ἀκόμη καὶ τὴν Ἱεράν Κατήχησιν τοῦ Πλάτωνος, τοῦ τῆς Μόσχας δηλ. Προέδρου. Εἶτα καὶ ἐντὸς ὀλίγου, μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ θεοῦ τούτου πατρὸς μετεσκεύασε καὶ ὅλην του τὴν οἰκίαν εἰς ἓνα σύστημα ὁσιακόν, τόσον μὲ τὰς Ἱεράς ἀκολουθίας, τῶν τε ἐσπερινῶν καὶ τῶν ὄρθρων, ὅσον μὲ τὴν ἀκριβῆ φύλαξιν τῶν παραδεδομένων νηστειῶν, καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω μάρτυρες οἱ Σμυρναῖοι ἅπαντες· εἶχε πόθον ὁ θεὸς Πατὴρ νὰ τυπώσῃ καὶ τὸν ἠγαπημένον του Εὐεργετινόν, καὶ εἰς τὸν πόθον του εὐρέθη προθυμότετος καὶ Ἰωάννης ὁ Καννάς, βιβλίον καὶ τοῦτο ψυχωφελές ἀπὸ τὴν φιλοκαλίαν. Διατρίψας δὲ ἐκεῖ μερικὸν καιρὸν πάλιν ἐγύρισε εἰς τὴν Χίον, μὲ σκοπὸν διὰ νὰ εὐρῆ εἰς κανένα μέρος κανένα κάθισμα ἡσυχον, διὰ νὰ καθίσῃ νὰ ἀναπαυθῆ, καθὼς, καὶ εὔρε τὸν Ἅγιον Πέτρον, εἰς τὸ ὄρειον μέρος τῆς Νήσου κείμενον, τοῦτο ἠγγόρασε ἀπὸ τὴν κοινότητα τῆς Χίου, νὰ τὸ ἐξουσιάζῃ κατὰ διαδοχὴν εἰς τρία πρόσωπα, ἐκεῖ ἠσύχαζεν ἔχων καὶ ὑποτακτικὸν ἓνα Χίον, Ἰάκωβον καλούμενον, τὴν ἡλικίαν προδεδηκότα, ὅστις καὶ παρέμεινε αὐτῷ, ὑπηρετῶν μέχρι τῆς ἀγίας του τελευτῆς. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας καὶ ὁ ρηθεὶς Παπᾶ Νήφων ἐπέραςεν εἰς τὴν Νῆσον Ἰκαρίαν, ὁμοῦ μὲ τὴν συνοδείαν του, καὶ ἄρχιζαν νὰ κτίζουσι οἰκήματα καὶ Ἐκκλησίας, καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ ἦσαν ἐνδεεῖς, καὶ διὰ τοιαῦτα ἐξοδα εἶχον ἄκραν στέρησιν, ὁ ἱερός οὗτος πατὴρ τοὺς ἐπρόφθασεν εἰς ὅλα, μὲ τὸ μέσον τῶν φιλελεημόνων, τῶν τε Χίων καὶ τῶν Σμυρναίων, καὶ διὰ τῆς συνεργείας κατέστη εἰς τὴν Ἰκαρίαν ἓνα τέλειον Μονῆριον κοινοδιακόν, καὶ τέλος πάντων, ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην καὶ εὐλάβειαν ὅπου εἶχεν εἰς ἐκείνους τοὺς Ὁσίους πατέρας, ἐπήγε καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καὶ ἐκάθισεν μετ' αὐτῶν ἱκανὸν καιρὸν, καὶ πάλιν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἴδιον κάθισμα.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ κάθισμα ἐκεῖνο ἐστὶ τόπος ὑγιεινότητος, ὡσάν ὁποῦ καταπνέεται ἀπὸ ἀέρα εὐκραέστατον, τὸν βορέαν καὶ πολλὰ ὠφελήθη εἰς τὴν ὑγείαν σώματός του, τὸ ὅποιον μὲ τὸ νὰ εἶχε τὴν κρᾶσιν ἐπίνοσον, προτοῦ νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ συχνὰ ἔπασχεν καὶ πάντοτε σχεδὸν ἀσθενῶς διέκειτο. Ἐχοντας δὲ ἐκεῖ τὴν ὑγείαν του, καὶ εὐρῶν καὶ τὴν ποθυμένην ἡσυχίαν του, καὶ μακρυθεὶς ἀπὸ τοὺς θορύβους τῶν πόλεων καὶ ἀπὸ τὰς κοσμικὰς ματαιότητας, ὁποῦ ξεμακρύνουσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐδόθη ὅλως διόλου εἰς τὴν ἀσκησιν καὶ τοὺς ἀγῶνας τοὺς ἀσκητικούς, τοὺς ὁποίους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στοχαστικῶς

εύρισκομεν, ἀλλ' ὄχι ἐκ τῆς αὐτοψίας πείρας δυνάμεθα νὰ διηγηθῶμεν εἰς ἄλλους, ἐπειδὴ καθὼς εἶπεν ἕνας παλαιὸς πατήρ οἱ Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ φοβούμενοι τὴν ζημίαν τῆς κενοδοξίας καὶ τῆς ἐπάρσεως, σπουδάσαν νὰ κρύπτουν μὲ ὄλους τοὺς τρόπους τὰς ἀρετὰς των ἀπὰ τὰ ὅμματα τῶν ἀνθρώπων, ὅθεν καὶ δὲν ἤμποροῦμεν καὶ νὰ ἠξεύρωμεν ἀκριδῶς τὰ κατορθώματά των· ἀλλ' ὅσα μόνον ὁ Θεὸς πρὸς πολλῶν ὠφέλειαν ἐφάνερωσε, καὶ ὅσα ἀπὸ τοὺς ὑποτακτικούς των ἔμαθον οἱ μεταγενέστεροι.

Ἡ μνήμη αὕτη εἶναι ἀληθεστάτη, καὶ τοῦτο λέγομεν καὶ ἡμεῖς περὶ τοῦ Θεοῦ τούτου Πατρός, ὅτι τὴν κατ' ἰδίαν ἄσκησιν καὶ τοὺς κόπους τοὺς κελλικούς μόνος ὁ Θεὸς ὅπου τοὺς ἔβλεπε τοὺς ἠξεύρει, ὡσὰν ὅπου διὰ νὰ ἀρέσῃ Αὐτὸν μόνον, κρυφίως ἔκανε ὅ,τι ἔκανε, καὶ περισσότερον αὐτὸς ἐσπουδάζει νὰ λαθάνουν τοὺς ἄλλους τὰ κατορθώματά του, παρὰ ὅπου σπουδάζουν οἱ κακοὶ νὰ κρύπτουν τὰς κακίας των. Γράφομεν λοιπὸν καὶ λέγομεν ἐκεῖνα πού σχεδὸν ἦ ὅλοι, ἢ πολλοὶ τῆς ἡλικίας μας ἠξεύρουσιν, ἤγουν τὰς ἐπιτεταμένας του νηστείας, δὲν λέγω τὰς κανονικάς, ὅτι ταύτας μὲ τὴν ἀκρίβειαν τὰς ἐφύλαττε καὶ τὰ δόγματα τῆς πίστεως, ὅτι ἠξευρε καὶ βέβαιος ἦτον πῶς οἱ ἱεροὶ κανόνες δὲν ἦτο ἀπλῶς ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀπόφασις, κατὰ τὴν ἀψευδεστάτην μαρτυρίαν τοῦ Πρωτοκορυφαίου τῶν Ἀποστόλων Πέτρου, καὶ ἀκόμα ἤκουε καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὅπου λέγει εἰς τὰς παροιμίας «μὴ μέταιρε δρια αἰώνια ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου καὶ ἐφύλαττον» ἐφύλαττε λοιπὸν μὲ ὄλον τὸ σέβας τὰς κανονικάς νηστείας, ὅπως διόλου ἐναντίως εἰς τοὺς σημερινούς ἀδιαφοροῦντας, οἱ ὅποιοι τοὺς ἱερεῖς κανόνας τοὺς στοχάζονται ὡς κοινῶν ἀνθρώπων ἐντάλματα καὶ διὰ τοῦτο καὶ χωρὶς καμμίαν συστολήν τοὺς παραβαίνουν ψαροφαγοῦντες καὶ κρεωφαγοῦντες ἀδεῶς, λέγοντες πῶς ὁ Θεὸς δὲν τοὺς προστάζει· νὰ νηστεύσῃ, μὴ στοχαζόμενοι οἱ ἀσύνητοι ὅτι ὁ Θεὸς ἐστὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, μὲ τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιστάσιαν καὶ ἔμπνευσιν οἱ κανόνες οὗτοι ἐγράφησαν· δὲν εἶναι λοιπὸν ὁ λόγος μου (διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον) διὰ τὰς κανονικάς νηστείας, ὅτι ταύτας κάθε Χριστιανὸς ἔχει χρέος νὰ τὰς φυλάττῃ ἀλλὰ τὰς νηστείας ἐκεῖνας, λέγω, τὰς ὁποίας αὐτὸς ἐκανόνιζεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του ὅτι δύο μεγάλους πολεμίους ἐστοχάζετο, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον. λέγοντας πῶς τὸν ἔβλαπτον εἰς τὴν υἰείαν τοῦ σώματός του. Ὅθεν καὶ δι' ὅλης τῆς ἐβδομάδος, πλὴν Σαββάτου καὶ Κυριακῆς τὸ μέγα του ἐντρυφήμα ἦτον κολοκύνθη μὲ τὸ ξύδι ἢ ἄλλο τι, δηλ. ζυμαρικὸν νερόβραστον· τὸ δὲ Σάββατον καὶ τὴν Κυριακὴν ἀρμόζει νὰ εἰποῦμεν καλύτερα πῶς ἐμυρίζετο τὸ λάδι καὶ ὄχι πῶς τὸ ἔτριωγε, τὸ δὲ κρασί μὲ τὴν πείραν εἶδομεν, ὅτι τὸσον τὸ ἔφθειρε μὲ τὸ νερόν, ὅπου κατὰ ἀλήθειαν ποιότης οἴνου δὲν τὸν ἔμειγεν ὀλότελα. Αὐτὰ ἡμεῖς ἠξεύρωμεν οἱ ἔξω περὶ τῶν νηστειῶν του, ἀφ' οὗ πάντοτε τὴν τάξιν ταύτην ἐφύλαττεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἐμάθομεν καὶ ἀπὸ τὸν ὑποτακτικὸν του τὸν Γέρω Ἰάκωβον ὅτι ἐσυνήθιζε νὰ κάνῃ καὶ τεσσαρακοστὰς μεγάλας τὸν χρόνον, ἤγουν μὲ ὄλα τὰ συνακόλουθα, μὲ ὄλην τὴν ἀκροτάτην ἐπίτασιν, μὲ ὄλην τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Καὶ τί νὰ εἰπῶ,

ἀδελφέ, ἔλεγε πρὸς τινὰ ἀδελφόν, ὑπὲρ φύσιν βλέπω νὰ ἀγωνίζεται διὰ τὰς ἱεράς του προσευχάς, τὰς κελλικὰς, λέγω καὶ τὰς ἀμέτρους γονυκλισίας. Τίς ἤμπορεῖ νὰ εἶπη καὶ νὰ γράψῃ, ὄλην τὴν ἀλήθειαν, ὅπου μόνος ὁ Θεὸς τὸν ἔβλεπε, καὶ μόνος ἐκεῖνος τὸν ἤκουε; Ἄλλ' ὅτι κατὰ τὴν τάξιν καὶ τοὺς κανόνας τοῦ Μοναχικοῦ σχήματος καὶ σωματικῶς μὲ ὑπερβολὴν ἠγωνίζετο καὶ μὲ προσευχὰς ἀρεμβάστους, καὶ ἐπιτεταμένας ὅλος Θεοειδῆς ἐγένετο καὶ εἰς θεῖον ἔρωτα ἀνεφλέγετο, τινὰς δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλῃ ἀποβλέποντας εἰς τὰ νῦν δι' αὐτοῦ τελούμενα ἐξαίσια ἔργα τῆς θείας χάριτος. Λοιπὸν ἐκεῖνα τὰ ἀφανῆ καὶ τοῖς πολλοῖς ἄδηλα, ἐκ τῶν φανερῶν τούτων καὶ κοινῶν συμπερασμάτων θεβαιώνονται, διὰ δὲ τὰς φανεράς του καὶ πυκνάς του ἀγρυπνίας δὲν εἶναι χρεῖα νὰ εἰπῶ τίποτα, διατὶ εἶναι ὅλοι μάρτυρες, οἱ τοῦτον βλέποντες καὶ ἀκούοντες.

Ἐκεῖνο δὲ λέγω ἐγὼ μόνον τὸ ὅποιον γράφει ὁ μέγας πατὴρ Ἰσαὰκ εἰς τὸν εἰκοστὸν ἔνατον λόγον του, λέγει γάρ:

«Οὕτω Μοναχόν τινὰ διαμένοντα ἐν τῇ ἀγρυπνίᾳ μετὰ διακρίσεως νοός, τοῦτον μὴ εἰδῆς ὡς σαρκοφόρον τάξεως γὰρ εὐαγγελικῆς ὡς ἀληθῶς, τοῦτο τὸ ἔργον, ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἐν τῇ διαγωγῇ ταύτῃ διὰ παντὸς πολιτευομένους, ἄνευ χαρισμάτων μεγάλων παρὰ Θεοῦ ἀφειθῆναι διὰ τὴν νῆψιν αὐτῶν καὶ ἐγρήγορσιν τῆς καρδίας, καὶ διὰ τὴν ἀμέριμον διαγωγὴν καὶ λογισμῶν αὐτῶν πρὸς αὐτὸν ψυχῇ καὶ ἐν τῇ διαγωγῇ ταύτῃ τῆς ἀγρυπνίας κοπιῶσα καὶ διαπρέπουσα, ὀφθαλμοὺς χερουδικοὺς ἔξει τοῦδε διὰ παντὸς ἀτενίζειν καὶ κατοπτεῦειν τὴν οὐράνιον θεωρίαν». Λοιπὸν κατὰ τὸν μέγαν τοῦτον Διδάσκαλον εὐκολώτατα ἠμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τῶν ὑστέρων τὰ προσόντα, ἠγγουν ἐπειδὴ βλέπομεν ὅτι μεγάλων χαρισμάτων ἠξιώθη παρὰ Θεοῦ ὁ Θεῖος οὗτος Πατήρ, συμπεραίνομεν εὐκολώτατα καὶ ἀσφαλέστατα, ὅτι τὰς πυκνάς ἐκεῖνας ἀγρυπνίας, μετὰ διακρίσεως νοός ἐτέλει καὶ ἀγγελικῆς τάξεως ὡς ἀληθῶς ἔργον ἐποίησε, καὶ μὲ νῆψιν καὶ ἐγρήγορσιν τῆς καρδίας, πρὸς αὐτὸν μόνον ἐπιστραμένους εἶχε τοὺς λογισμοὺς, ὀφθαλμοὺς χερουδικοὺς ἔχων τοῦ διὰ παντὸς ἀτενίζειν καὶ κατοπτεῦειν τὴν ἐπουράνιον θεωρίαν. Λοιπὸν ἐπειδὴ κατὰ τὸν Μέγαν Διδάσκαλον τὸν ἀββᾶ λέγω Ἰσαὰκ ἐκ τῶν Θείων χαρισμάτων ὁ ἱερός Μακάριος οὐρανόφρων ἐγνωρίσθη καὶ ἀγγελολοίμητος μὲ τὰς θεοστερεῖς του ἀγρυπνίας, καὶ ἐπειδὴ κατὰ τοὺς θεῖους Πατέρας Προσευχὴ εἶναι μία συνομιλία ὅπου γίνεται πρὸς τὸν Θεόν, εἶναι τάχα τινὰς ὅπου ἤκουσε τὸν Κορίνθου ἐπ' ἐκκλησίας λέγοντα ψαλμοὺς καὶ νὰ μὴν ὁμολογήσῃ πῶς κατὰ ἀλήθειαν τὸ διάβασμα ἐκεῖνο, συνομιλία ἦτον μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἤσυχον, ἀτάραχον, γαλήνιον, διάβασμα τῶντι πνευματικόν, καὶ τοῦ πνεύματος ἁγίου, διάβασμα ὅπου χωρὶς ἀμφιβολίαν, λέγω, πῶς ἔφθανεν εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαθαῶθ, καὶ ἂν τοῦτο ὁμολογοῦμεν διὰ τὴν κοινήν, καὶ ἐπ' ἐκκλησίας προσευχὴν πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ νοήσωμεν διὰ τὴν κατ' ἰδίαν του καὶ μυστικωτέραν, τὴν ἀμιγῆ καὶ χωρισμένην ἀπὸ κάθε ὕλικήν περιπέτειαν καὶ συναναστροφὴν ἀνθρωπίνην, θεβαιότατα τότε ἠνωμένος ὁ νοὺς του ὅλως διόλου μὲ τὸν Θεὸν μὲ μίαν ἔνθεον προσευχὴν ἀνεβίβαζεν εἰς τὰς θείας ἀκοὰς ἐκεῖνας ὅπου εὐγαιναν ἀπὸ τὰ χεῖλη του, ἧ καὶ πολλάκις καὶ χωρὶς

νά λαλοῦν τὰ χεῖλη, ὄντας ἔτσι ἠνωμένος μέ τόν Θεόν, τήν νοεράν ἐποίει προσευχήν, ὡσάν ὅπου κατά μίμησιν τῶν ἁγίων Ἀγγέλων γίνεται.

Καλά ταῦτα πάντα, καί ὅσα ἄλλα τοιαῦτα μάς λανθάνουν, καθῶς καί προεῖπωμεν καλά, λέγω, ταῦτα καί ἐπαίνων ἄξια, ἀλλ' εἶναι ἀποτελέσματα μόνης ἀγάπης τοῦ ἑαυτοῦ του, δέν εἶναι ἐν ταύτῃ σημεῖα τῆς πρὸς τόν πλησίον ἀγάπης, χωρίς τήν ὁποίαν ὅλα τὰ ἄλλα, κατά τήν ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ Παύλου, ἀνωφελῆ καί μάταια κρίνονται, καί ἡ Δεσποτική ἐντολή οὕτως ἀποφασίζει λέγουσα: Ἀγαπήσεις τόν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ταύτης τῆς Δεσποτικῆς ἐντολῆς ὑπομιμνήσκει αὐτόν καί ὁ μακαρίτης Κύρ Σωφρόνιος ὁ Πατριάρχης, εἰς τήν ἐπιστολήν ὅπου τοῦ γράφει εἰς τὰ 1775 ἐκεῖ γάρ ἰδιοχειρῶς μετά τὸ τέλος ἐπὶ λέξεως γράφει ταῦτα:

«Ἀδελφέ, μὴ νομίσης ὅτι ἀναχωρῶν τῆς ἐπαρχίας σου ἐλεύθερος γέγονας πάσης ἐπιμελείας ἐκκλησιαστικῆς. Τοιαύτην γάρ ἐλευθερίαν ὁ Θεός οὐ βούλεται, ἀλλὰ πάντας ἡμᾶς θέλει ὑπηρετάς εἶναι καί γεωργούς τοῦ μυστικοῦ αὐτοῦ ἀμπελῶνος, ἄχρι τελευταίας ἀναπνοῆς ἡμῶν. Λοιπὸν μὴ διαλίπης διδάσκων λόγῳ τε καί ἔργῳ τὰς τοῦ Κυρίου σωτηριώδεις ἐντολάς, μεμνημένος τε καί τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος, ἐν ταῖς πρὸς τόν ἐλεήμονα Κύριον ἐντεύξεις καί προσευχαῖς». Καλῶς καί ἐπαινετῶς ἔκαμε τὸ χρέος του ὁ Πατριάρχης γράφας ταῦτα ὅμως δέν διήγειραν τὰ τοιαῦτα εἰς τήν ψυχὴν τοῦ θεοῦ Πατρὸς τήν συνείδησιν τοῦ πρὸς τόν πλησίον χρέους του. Ἀλλ' ὅσον πρὸς τοὺς κατά τόπον Ἀρχιερεῖς, ὡς ἀδεία Πατριαρχικῆ εἶχε τόπον ἢ ἐντολή, ἐπειδὴ μάλιστα ὁ Θεόφρων ἐκεῖνος τοῦτο ἔλεγε μέ τόν Μέγαν Ἀπόστολον, ὅτι Θεοῦ ἐσμέν συνεργοί, τοῦ Θεοῦ ὁ σκοπὸς εἶναι καί τὸ τέλος γὰρ σῶση τὸν κόσμον. Λοιπὸν πρέπει καί ἡμεῖς οἱ καταξιωθέντες νὰ γένωμεν καί νὰ ὀνομαζώμεθα ἰδικοί του συνεργοί, νὰ συντρέχωμεν καί νὰ βοηθοῦμεν τοὺς ἀδελφούς μας Χριστιανούς εἰς τήν ψυχικὴν τους σωτηρίαν καί ὅσον δυνάμεθα. Μὲ τοὺτους τοὺς λογισμούς ἀντὶ νὰ διδάσκῃ καί νὰ φωτίζη, ἓνα μικρὸν μέρος τῆς Πελοποννήσου, ἐβάλθη μέ ὄλην του τήν ἐπιμέλειαν νὰ ὠφελῆ καί εἰ δυνατόν νὰ σώζη ὅλους τοὺς ἀπανταχοῦ χριστιανούς. Τί λογῆς; Ἴδου τί λογῆς. Οἱ νέοι τοῦτοι φιλόσοφοι τοῦ γένους μας ἀγωνίζονται μέ τὰς ἐξωτερικὰς ἐπιστήμας καί μαθήσεις νὰ προξενήσουν καί δόξαν καί λαμπρότητα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Γένος, καί βιβλία συχνὰ μεταγλωττίζουσι εἰς τὸν σκοπὸν τους χρησιμεύοντα. Ἀλλ' οὗτος ὁ αἰδιδιμος ἐσπούδαζε νὰ ὠφελήσῃ ὄχι τὸ Ἑλληνικόν, ἀλλὰ τὸ χριστιανικὸν γένος, καταστήνοντας τοὺς γηγένους ἀνθρώπους ἀξιούς τῆς Οὐρανοῦ δόξης καί πολιτείας, τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Μὲ ποῖα μέσα; Μὲ τὰ πνευματικὰ καί ψυχροσωτήρια βιβλία τὰ ὁποῖα μέ τὸ νὰ εἶναι πάμπολλα εἶναι δύσκολον νὰ τὰ ἀπαριθμήσωμεν ἓνα πρὸς ἓνα. Εἰς τὸ κοσμοσωτήριον τοῦτο ἔργον ἐκαταγίνετο λοιπὸν σχεδὸν εἰς ὄλην του τήν ζωὴν, καί καθῶς ἔγραφεν ὁ Πατριάρχης «ἄχρι τελευταίας ἀναπνοῆς ἡμῶν» κατά ἀλήθειαν, οὕτω καί ἐποίει ὁ αἰμίγηστος. Ὅτι ἀφοῦ ἐφιλοπόνησε τὸ «Νέον λειμωνάριον» μέ τήν τούτου φροντίδα ἐτελείωσε τὰς ὑστερινὰς ὥρας τῆς ζωῆς του. Ὅτι δὲ μέ τὸ μέσον τούτων τῶν βιβλίων ὠφέλει καί ἀεὶ ὠφε-

λει και σώζει ψυχάς πολλές ο αοίδιμος, δέν πρέπει νά ἀμφιβάλλη τινάς, ἔχοντας ἀπόδειξιν, Θεόδωρον τόν Βυζάντιον και Δημήτριον τόν Πελοποννήσιον και ἄλλους οἵτινες διεθερμάνθησαν πρὸς τὴν ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀθλησιν ἀναγινώσκοντες εἰς τὸ Μαρτυρολόγιον τοὺς ὁμοιοπαθεῖς των ἀθλητάς. Καὶ ἐγὼ ἤκουσα λαϊκὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς Αἴνου ὀρμώμενον, μετὰ τινος προσπαθείας διηγούμενον και λέγοντα, ὅτι τὴν «Φιλοκαλίαν», ἐμελέτησε δύο φοραῖς και σκοπὸν εἶχε, καιροῦ λαθόμενος, νά τὴν μελετήσῃ και τρίτην φοράν. Λοιπὸν ἐκ τῶν δεδομένων και γινωσκομένων τούτων, ἄς συμπεράνη τινάς και τὰ ἀγνοούμενα και λαμβάνοντα. Εἵπομεν ἀνωτέρω ὅτι και πολλά και πάμπολλα εἶναι τὰ τοιαῦτα βιβλία ὅπου ἐξέδωκεν εἰς κοινήν ὠφέλειαν.

Λοιπὸν, λέγομεν, ἂν ἴσως και μίαν μόνην ψυχὴν καθ' ἓνα ἀπὸ τὰ βιβλία, ἤμπορεῖ νά ὠφελήσῃ και νά γίνῃ αἷτιον μία ψυχὴ νά ἐπιστρέψῃ ἐξ ὁδοῦ ἀπωλείας εἰς ὁδὸν σωτηρίας, πόσοι μισθοί, πόσοι στέφανοι ἀπόκεινται τοῖς οὐρανοῖς εἰς τὸν αἷτιον τῆς σωτηρίας τῶν τοιούτων ψυχῶν, ὅταν και διὰ μίαν μόνην ψυχὴν, ὁ κόσμος ὅλος εἶναι ἀντάξιός κατα τὴν Δεσποτικὴν ἀπόφασιν, βεβαιότατα ἀσύγκριτον και ἀνείκαστον.

Τόσον δὲ πόθον εἶχεν ἡ μακαρία του ψυχὴ νά ὠφελῇ ψυχάς, και τόσον ἐδίψα τὴν σωτηρίαν τῶν χριστιανῶν, ὥστε ὅπου ἀναγινώσκοντας και βιβλιάριον, ὅπου ὀνομάζεται «Χριστιανικὴ ἀπολογία» και τρόπον τινὰ ἔνθους γεγόμενος ἀπὸ τὴν τούτου ἀνάγνωσιν, δέν ὑπέμεινε, ἀλλ' εὐρών και συναξας πεντακόσια γρόσια, τὰ ἐπρόσφερε διὰ νά ἐκτυπωθῇ ἐκ δευτέρου ἓνα τοιοῦτον ψυχωφελέστατον βιβλίον. Καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἐκαίνου τελευτήν, ἔχομεν ἡδὴ ἐξουσίαν, και τὸ λέγομεν και τὸ γράφομεν, μὲ τοῦτον τὸν ἴδιον ἔνθερον ζῆλον, ὡσάν νά ἦτον ἰδικόν του ποιμίον, οἱ χριστιανοὶ ὅπου εἶναι ἐκεῖ τριγύρω εἰς τὸ κάθισμά του οὕτως, ὡσάν μὲ ἀπαραίτητον χρέος, δέν ἔπαυεν ἀπὸ τὸ νά διδάσκῃ ἀκατάπαυστα τὰ θεῖα θελήματα τοὺς ἐνορίτας τῆς ἐκκλησίας του, και ὅσοι ἄλλοι συνήγοντο ἐκεῖ τοὺς ἐδίδασκε πάντοτε εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Κοινωνικοῦ ἢ αὐτὸς ἀμέσως μὲ τὸ στόμα του, ἢ ἐμμέσως ἀπὸ τὰ βιβλία ὅπου ἐξήταξε και εὕρισκε κάποια ἡθικά σύντομα, και ἐπιτήδεια πρὸς ὠφέλειαν, δέν ἔλειπε ἀπὸ τὸ νά τοὺς δείχνῃ και ἐμπράκτως τί λογῆς νά κάνοῦν Θεομπαξίαν ἀντὶ νά κάνοῦν σταυρόν. Εἰς τὰς Τεσσαρακοσάς ἐσυνήθιζε και ἐκατέβαινε και εἰς τὰς ἐκκλησίας ὅπου εἶναι τριγύρω και ἐκεῖ ἐδίδασκε τοὺς ἐκεῖ χριστιανοὺς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐδίδασκε, λέγω, ἀλλὰ πῶς ὄχι μὲ φωνὰς ἀγρίας και τραχείας καθὼς πολλοὶ συνηθίζουσιν ἀπὸ τοὺς ἄμβωνας· ἀλλὰ μὲ ἓνα ὀμίλημα, ἡμερον, ἡσυχον, γαλήνιον, καθὼς ἦτον και ἡ διδασχὴ τῶν ἀλιέων Ἐποστόλων, τῶν ὀποίων ἦτον κατὰ ἀλήθειαν μαθητῆς ἀκριβεστάτος.

Ἄλλὰ τάχα θέλει εἰπεῖ τινάς, ἔκαναν και κανένα καρπὸν οἱ λέγοντες και ποῦ ἔχει τόσον ἐδῶ, μία τοιαύτη ἀμφιβολία, ἐπειδὴ πῶς ἦτον βολετάν, νά μὴν ὠφελῶνται οἱ Χριστιανοὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὀποῖοι πρῶτον μὲν ἔδλεπον ἓνα Ἐπιτομὴν Κορίνθου νά τοὺς διδάσκῃ, μὲ ἓνα σχῆμα ταπεινότατον, μὲ ἐνδύματα πενιχρότατα, μὲ ἓνα φαινόμενον εὐτελέστατον· κατὰ ἀλήθειαν, λέγω, τὸ καλιμαῦχι

τῆς κεφαλῆς του, ἄλλος κανένας δὲν ἤθελε καταδεχθῆναι γὰρ τὸ φορέσειν δεύτερον δέ, τὸ ὅποιον μάλιστα ἔχει· καὶ τὴν πρώτην δύναμιν, πῶς ἦτον βολετόν γὰρ μὴν ὠφελοῦνται οἱ χριστιανοί, ὅπου καὶ ἀόκνως τοὺς ἐδίδασκε καὶ χωρὶς γὰρ ζητῆ ἀπὸ αὐτοῦ οὔτε ὀλίγον διὰ πληρωμῆν· ὅτι καθὼς καὶ προείπομεν ἦτον μιμητῆς τῶν ἀλιέων ἀκριβέστατος. Διὰ τοῦτο καὶ ὄχι μόνον τίποτα δὲν ἐζήτηι, ἀλλὰ καὶ εἰς παμπόλου, ἦτοι εἰς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας ἔδιδεν αὐτὸς ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου τοῦ εὗρισκοντο, εἰς ἄλλον ἔδιδε διὰ γὰρ ἀγοράσῃ ζῶον, εἰς ἄλλον διὰ γὰρ κτίσῃ τὸ σπῆτι του, εἰς ἄλλον πρὸς κατασκευὴν καίκιου, εἰς ἄλλον διὰ γὰρ ξεπληρώτῃ τὸν χρεοφειλέτην του, εἰς ἄλλον πρὸς ὑπανδρεῖαν τῆς κόρης του. Εὐρέθησαν πολλοὶ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὅπου μετὰ τὸν θάνατόν του, ὀδυρόμενοι τὴν ζωὴν τοὺς ἐκήρυττον, ὅτι τοὺς εἶχε μνησιαίαν δόσιν διωρισμένην εἰς χρόνους πολλοὺς, καὶ τοὺς ἐκυθέρινα καθένα κατὰ τὴν ἀνάγκην του. Ἐπειτα, ἐρωτᾷς ἂν ἴσως τοιοῦτου διδασκάλου ἔκανον καρπὸν οἱ λόγοι του; Naί, ἔκανον καὶ ὑπὲρ πολλῶν ἔκανον, καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ στοχασμῶν ἰδικῶν μας τοῦτο λέγομεν, ἀλλὰ καὶ οἱ Πνευματικοὶ ὅπου ἐξομολόγουν ἐκείνους τοὺς χριστιανούς μας ἐβεβαίωσαν εἰς τοῦτο· μάλιστα καὶ ἓνα μικρὸν ἔμπρακτον διηγημάτιον θέλει δευαῖώσει καθένα περισσότερον. Γυνή τις ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη, εὗρηκε ποτὲ μετὰξι ὡς τρεῖς λίτρας ἤ καὶ περισσότερον, καὶ τοῦτο εὗρούσα δὲν τὸ ἔκρυψεν, ἀλλ' ἐπήγαινε τριγύρω ἐξετάζουσα ποῖος τὸ ἔχασε διὰ γὰρ τὸ δώσῃ· ἠπόρησαν οἱ ἄνθρωποι, θαυμάζοντες πῶς δὲν τὸ ἐκράτησεν, ἀλλὰ ζητεῖ ἐκεῖνον ὅπου τὸ ἔχασεν, «ὄχι λέγει δὲν τὸ κρατῶ, διατὶ δὲν μάς τὸ παραχωρεῖ ἐκεῖνος ὁ εὐλογημένος ὁ Δεσπότης τῆς Κορίνθου, ἐκεῖνος, ἀπεκρίθη, μάς διδάσκει, ὅταν εὗρισκωμεν πρᾶγμα γὰρ μὴ τὸ κρατῶμεν, διότι εἶναι ἁμαρτία, ἀλλὰ γὰρ τὸ δίδωμεν εἰς ἐκεῖνον ὅπου τὸ ἔχασε». Μικρὸν τίποτα φαίνεται τοῦτο, ἀλλ' εἶναι σημεῖον μέγα, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἔκανε μεγάλην ὠφέλειαν μὲ τὰς ἀπλᾶς του διδασκᾶς· ἐδίδασκε δὲ ὄχι μόνον γὰρ μὴ κρατοῦν τὸ ξένον πρᾶγμα διατὶ εἶναι κλεψιά, ἀλλὰ καὶ εὐρετικία γὰρ μὴ ζητοῦσι, οὔτε γὰρ πέρνουσι. Naί, ἐγένοντο τὰ καλὰ ταῦτα, ἀλλ' ἡ πολλὴ καὶ μεγάλη πρὸς τοὺς δεομένους συμπάθεια, ἄρχισε γὰρ τοῦ προξενῆ ἐνόχλησιν, εἰς τὴν ἡσυχίαν του· ἐπειδὴ καὶ πτωχοὶ καὶ πτωχαῖς καὶ ὄσοι ἀπὸ συμφορᾶς καὶ ἀνάγκας ἐκλυδωνίζοντο, εἰς τοῦτον, ὡς εἰς λιμένα σπητήριον, ἔτρεχον ἀκατάπαυστα, καὶ ἐκεῖνο ὅπου τοῦ ἠϋζᾶνε τὴν ἐνόχλησιν ἦτον, ὅπου καὶ μακρόθεν ἀπὸ ξένους τόπους τοῦ ἤρχοντο δυστυχεῖς καὶ ἄποροι, συστημένοι ἀπὸ φίλους, καὶ ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι πολλάκις ἐχρειάζοντο καὶ μεγάλας βοηθείας, ἠγαγκάζετο γὰρ πηγαίνῃ ζητῶντας ἀπὸ ἄλλους ἐλεημοσύνην, διὰ γὰρ τοὺς βοηθῆ, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐγένετο τοῦτο ἄπαξ, ἀλλὰ συχνάκις, καὶ ἡ συνείδησις του δὲν τὸν ἐσυγχώρει γὰρ τοὺς ἀποπέμψῃ κενούς ἠγαγκάσθη γὰρ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸ ἠγαπημένον του ἡσυχαστήριον.

Ἄνεχώρησε λοιπὸν εἰς τὴν Πάτμον, μὴ εὐρών δὲ ἐκεῖ καθὼς ἤλιπιζε, μᾶλλον δὲ καὶ χειρότερα, ἐξ ἀνάγκης πάλιν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πρῶτόν του κάθισμα καὶ οἱ χριστιανοὶ ὅπου τὸν ὑστερήθησαν, ὅσον ἐλυπήθησαν, διὰ τὴν ἀναχώρησίν του, ἄλλο τόσον καὶ περισσότερον ἐχάρησαν διὰ τὴν ἐπάνοδόν του. Ἐ-

καίνοσ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Χίον καὶ ἡμεῖσ ἄσ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆσ διηγῆσεωσ. Καὶ πρῶτον ἄσ εἰποῦμεν εὐθὺσ περὶ τοῦ βιβλίου τῆσ συνεχοῦσ Μεταλήψεωσ τῶν θείων Μυστηρίων. Τοῦτο καθὼσ ἀναγινωσκόμενον φαίνεται ἄλλο δὲν περιέχει πάρεξ ρητὰ Εὐαγγελικά, Ἀποστολικά, Κανόνασ Ἀποστολικούσ καὶ Συνοδικούσ καὶ ρητὰ τῶν θείων Πατέρων, ἐξηγημένα ὅλα μὲ τὴν κοινὴν μασ διάλεκτον, τὰ ὅποια ὅλα ὁμοφώνωσ καὶ κοινῶσ συνιστῶσιν, ἤτοι διδάσκουσιν ὅτι καλή, καὶ Ἁγία καὶ σωτηριώδησ εἶναι ἡ συχὴ τῶν θείων Μυστηρίων μετάληψις· ὥστε τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι ἅγιον καὶ νόμιμον καὶ κανονικόν, διότι καθὼσ εἶπομεν, ἄλλο δὲν περιέχει πάρεξ γραφικά καὶ κανονικά καὶ πατερικά ρητὰ, ἐξηγημένα εἰς τὸ ἀπλοῦν χωρὶσ καμμίαν διαστροφὴν καὶ παρεξήγησιν, καθὼσ τὰ βλέπει κάθε εἰσ. Μὲ ὅλον τοῦτο ἡ κακία ἴσχυσε κατὰ τοῦ τοιούτου. Ἀγκαλὰ καὶ πρὸσ καιρὸν κάποιοσ κακόφρων Μοναχὸσ Ἁγιορείτησ, λαμβάνοντάσ το πρῶτην φορὰν εἰσ τὰσ χεῖράσ του καὶ νομίσασ ὅτι εἶναι τοῦ Νεοφύτου πόνημα, τὸ ἔστειλε διὰ τῆσ Θεσσαλονίκησ εἰσ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, διὰ τινοσ ἐν Κωνσταντινουπόλει φίλου του, γράφασ ὅσα κακὰ ἠδυνήθη κατ' αὐτοῦ. Ὁ κύρ Πατριάρχησ Προκόπιωσ ὁ Πελοποννήσιωσ, ὅπου τότε ἀπὸ Σμύρνησ εἶχεν ἀναβῆ εἰσ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ἀπὸ μόνασ τὰσ κατηγορίας παροξυνθεῖσ χωρὶσ καμμίαν χασομερίαν, τὸ κατέκρινε συνοδικῶσ ὡσ παράνομον καὶ σκανδαλοποιὸν μὲ βαρύτατα ἐπιτίμια κατὰ τῶν τολμώντων αὐτὸ ἀναγινώσκειν. Ἐδοκίμασαں οἱ ἐν τῷ ὄρει ἀδελφοὶ νὰ ἀνακαλέσων τὴν καταδίκην τοῦ βιβλίου, μὲ τὴν ἐναντίαν ἀπόφασιν τῆσ ἐκκλησίασ, διὰ μέσων ἄλλου τινόσ, ἀλλὰ δὲν ἔλαθον τὸ ποθοῦμενον, καὶ λοιπὸν ἔμεινε κακὸν ἀδιόρθωτον, ἕωσ, τοῦ Θεοῦ προνοία, ἀνέβῃ εἰσ τὸν θρόνον ὁ ἐκ τῆσ Μεγαλοπόλεωσ Σμύρνησ κύρ Νεόφυτοσ. Μὲ τοῦτον οὖν εἶχε γνωριμίαν ὁ θεῖοσ Πατήρ, (ἡμῖν ἄδηλον φαίνεται ὅμωσ πῶσ εἶχε γράψει πρὸσ τὴν αὐτοῦ Παναγιότητα περὶ τῆσ ἀθωώσεωσ τοῦ βιβλίου τούτου καὶ περὶ τῆσ λύσεωσ τῶν προσενεχθέντων ἐπιτιμίων κατὰ τῶν ἀναγινωσκόντων αὐτό), ὅτι φέρεται ἐπιλογή Ἀποστολικὴ τῆσ αὐτοῦ Παναγιότητοσ ἱκανῶσ θεραπεύουσα αὐτὸν εἰσ ὅσα ἐζήτησε μάλιστα καὶ πολλὰ συμφύρον καὶ ὠφέλιμον κρίνω νὰ τὴν γράψω καὶ αὐτολεξεί, ἴσωσ ἐκ ταύτησ ὠφεληθοῦν καὶ διορθωθοῦν οἱ τὰ ἐνάντια φρονούντεσ· ἔχει δὲ αὐτὴ ἐπὶ λέξεωσ οὕτωσ:

«Ἐρωτάτε Μητροπολιτα πρῶην Κορίνθου ἐν Ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητέ καὶ συλλειτουργέ τῆσ ἡμῶν μετριότητοσ κύρ Μακάριε, χάρισ εἴη τῇ ἀρχιερωσύνῃ σου καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ· Περὶ τοῦ πονήματοσ τῆσ Ἀρχιερωσύνησ σου, τοῦ βιβλίου περὶ τῆσ Ἱερᾶσ συνεχοῦσ Μεταλήψεωσ, ὅπερ ἐξέδωκασ εἰσ τύπον, δηλοποιοῦμεν σοι ὅτι ἔθεωρήθη συνοδικῶσ καὶ ἐξητάσθη ἐσκεμμένωσ καὶ ἐνεκρίθη, καὶ ἀπεδείχθη Ἐκκλησιαστικῶσ νόμιμον καὶ μὴδὲν ἔχον τὸ κωλῶσον, διὰ τῆσ μετανοίασ ὅμωσ καὶ ἀληθοῦσ ἐξομολογήσεωσ τῶν ἀξίωσ βουλομένων μεταλαμβάνειν συνεχῶσ τὰ ἄχραντα καὶ φρικτὰ Μυστήρια. Καὶ ὅταν διὰ τῆσ τοιαύτησ νομίμου καὶ Θεαρέστου προετοιμασίασ μεταλαμβάνωσι συχῶσ, ἔσται ἐκεῖνο λίαν νόμιμον καὶ ψυχοφελὲσ καὶ σωτήριον, καὶ τῷ νομίμῳ τρόπῳ τούτῳ, ἀπεδείχθη

τὸ βιβλίον σου ἐκείνο συνοδικῶς κοινωφελές καὶ σωτήριοιον, καὶ ἀκωλύτως οἱ βουλόμενοι ἀγοράσαι καὶ διεξελθεῖν ἀναγινωσκέτωσαν, καὶ νομίμως καὶ κανονικῶς διὰ τῆς ὁδηγίας, καὶ ἱκανοποιήσεως τῶν Πνευματικῶν ἐνὸς ἐκάστου Πατέρων μετὰ φόβου Θεοῦ μεταλαμβανέσθωσαν, εἶγε ἄξιοι συνεχῶς. Ἐπειδὴ δὲ ἀνεφύη ὑπόνοια ὅτι ἐξεδόθη ἐκκλησιαστικὸς ἀφορισμὸς, ἐπὶ τὸ καταργηθῆναι τὸ πόνημά σου, ἐκείνοι καὶ οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ διευλαθούμενοι οὐκ ἀναγινώσκουσι, πρὸς διάλυσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκείνων δεσμῶν καὶ ἐπιτιμιῶν, γράφομεν ἐν τῇ παρούσῃ ἡμῶν καὶ διὰ τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος ἀποφαινόμεθα. «Ἴνα ὅσοι τῶν χριστιανῶν βουλόμενοι ἀναγνῶναι τὸ ἀνακριθὲν συνοδικῶς πόνημά σου ἐκείνο, τὸ περὶ τῆς συνεχοῦς μεταλήψεως βιβλίον, ὑπάρχωσι συγκεχωρημένοι καὶ εὐλογημένοι παρὰ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος. Λελυμένοι τῶν ἐπελθόντων ὅπως ποτὲ Ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτιμιῶν καὶ ἀμέτοχοι τῶν Ἄρῶν ἔχοντες καὶ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος Ἀγίων καὶ τῶν Ὁσίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτω λοιπὸν γινώσκων καὶ ἡ Ἱερότης σου, ἀπόθου πᾶσαν ὑπόνοιαν καὶ ὑποψίαν, ὅτι περὶ τοῦ πονήματός σου τούτου ὡς ψυχωφελούς, μισθὸν λήψῃ παρὰ Θεοῦ οὐ ἡ χάρις εἶη μετὰ σοῦ».

Ἄς ἴδωῦν καὶ ἄς ἀκούσουν οἱ διώκται τῆς συνεχοῦς Θείας Μεταλήψεως, οἱ πάντῃ ἀδίκως καὶ παραλόγως ἀποβάλλοντες τοὺς χριστιανούς ἀπὸ τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν, εἰς τρόπον ὅτι καὶ εἰς ἄλλον ἀποθνήσκοντα δὲν ἔδωσαν τὸ ἐφόδιον τῆς αἰωνίου ζωῆς, διατὶ ἄλλοτε πρωτύτερα εἶχε κοινωγήσει καὶ δὲν ἦσαν ἡμέραι πολλαί, ὥστε νὰ γίνῃ ἄξιος ἄς ἴδωῦν καὶ ἄς ἀκούσουν κάλλιστα ἐκείνοι οἱ ἔποιοι καθολικὰ ὑπὸ δαιμονικῆς συνεργείας κινούμενοι, τὸ ἔκαυσαν, ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε καὶ ἄς κλαύσουν οἱ δειλαῖοι τὴν ἀσεβῆ τους τόλμην, στοχαζόμενοι ὅτι δὲν ἔκαυσαν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, βιβλίον, ἀλλὰ τὰ θεῖα λόγια ἔκαυσαν, ἤγουν τὰ Εὐαγγέλια, τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, τοὺς Θεοφόρους Πατέρας, τοιοῦτο βιβλίον ἔκαυσαν, καθὼς ἡ Πατριαρχικὴ αὐτὴ ἀπόφασις μαρτυρεῖ ὀνομάζουσα αὐτὸ λίαν νόμιμον, ψυχωφελές καὶ σωτήριοιον καὶ συνοδικῶς αὐτὸ ὡς Ἱερόν καὶ Ἁγίον ἐπικυροῦσα καὶ πάντας προτρέπουσα εἰς τὴν τούτου κλήσιν τε καὶ ἀνάγνωσιν. Ὡ θεϊότατε Πάτερ, πολλὰ καὶ πάμπολλα βιβλία Θεοφόρων Πατέρων ψυχικῆς ὠφελείας γέμοντα ἐξέδωκας, ἀλλὰ τοῦτο τὸ περὶ Θείας Μεταλήψεως, τὸ ὁποῖον ὁ ἔνθερμος ζῆλος σου ἐφιλοπόνησε, τοῦτ' ἔστιν ἐκ τῶν τοῦ σωτηρίου πηγῶν συνῆξε καὶ κατεσκεύασεν, ἡμπορεῖ μὲ κάθε δίκαιον νὰ ὀνομάζεται καθὼς καὶ τῇ ἀληθείᾳ εἶναι, πηγὴ καὶ φρέαρ ζωῆς αἰωνίου. Ὁθεν καθὼς τὰ φρέατα τῶν πάλαι Πατριαρχῶν τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Ἰσαάκ, οἱ ἀλλόφυλοι Φιλισταῖοι ἔφραξαν, οὕτω καὶ τοῦτο ὁ ἀρχέκακος Σατάν, αὐτόκλημα φθόνος ὢν, ἴσχυσε νὰ τὸ φράξῃ, ὁ ἀντίχρηστος, ἀλλὰ χωρὶς τῆς φιλαδέλφου σου προνοίας καὶ τῆς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας φροντίδος σου. Ὅτι οὐκ ἔδωκας ὑπνον τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδὲ τοῖς βλεφάροις σου νυσταγμόν, ἕως οὐ πάλιν αὐτὸ ἀνώρυξας καὶ διὰ τῆς συνοδικῆς σου κρίσεως ἀπεκάθηρας καὶ ὕδωρ ζῶν καὶ ἀλόμενον τοῖς βουλομένοις πᾶσιν ἀπεκατέστησας.

Ἄλλὰ καιρὸς εἶναι τῶρα νὰ εἰποῦμεν καὶ διὰ τὴν μεγάλην καὶ θαυμασίαν ἀρετὴν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὡς κορωνίδα καὶ στέφανον ὑπέριτιμον καὶ ὑπέρ-λαιμπρον, εἰς ὅλας τὰς Εὐαγγελικὰς τοῦ ἀρετὰς ὁ θεϊότατος Πατὴρ ἀπέθηκεν, εἶναι χριστιανὸς τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ Μαρτύριον ἕνας Θεῖος ἀγὼν εἰς τὸν ὁποῖον περιέχονται ὅλα τὰ εἶδη τῶν βασάνων ὅσας ἡ ἐπίνοια ἐφεῦρε τοῦ διαδόλου, διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἀγῶνα ὁ ἀγνωσθῆτης μὲν καὶ στεφανίτης τῶν νικῶν των κἀθηται, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἀγωνισταὶ δὲ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οἱ Θεῖοι Μάρτυρες καὶ ἀνταγωνιστὴς αὐτὸς ὁ Διάβολος μὲ τὰ ἰδικὰ του ὄργανα, τοὺς ἐχθροὺς καὶ διώκτας τῆς θείας πίστεως, τῶρα εἶναι φανερόν, ὅτι χωρὶς ἀνδρείαν ψυχῆς οἱ ἀθλοῦντες δὲν ἔρχονται εἰς τοῦ Μαρτυρίου τὸν στέφανον· ὅμως καθὼς λέγει ὁ Κύριος, «τὸ μὲν Πνεῦμα πρόθυμον ἢ δὲ σὰρξ ἀσθενής». Καὶ διὰ τοῦτο καλῶς λέγει ὁ Μέγας τὴν Θεολογίαν καὶ τὴν ἀρετὴν Γρηγόριος· ὅτι καὶ ἡ διὰ τῶν λόγων προτροπὴ καὶ παρακίνησις, ὅχι ὀλίγην ἀνδρείαν δύναται νὰ ἐμβά-λη εἰς τὰς ψυχὰς παρρησιαζομένων εἰς τὰ Μαρτύρια καὶ ὅχι μόνον τοῦτο λέγει, ἀλλὰ λέγει ἀκόμα, ὅτι καὶ ὅσοι χρέος ἔχουσι τοῦτο νὰ κάμνωσι, καὶ ἀπὸ δειλίαν ψυχῆς τὸ ἀποφεύγουσι, τάχα διὰ νὰ μὴ πάθωσι κανένα κακόν, κίνδυνον μέγαν προξενούσιν εἰς τὴν ψυχὴν τους ὡσάν ὅπου παραβλέπωσι τοὺς ἄλλους κινδυνεύοντας μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχωσι κανένα παιδοτριβοῦντα, καὶ πρὸς ἀγῶνας παραθαρρύνοντα. Ὡ πόσον πικρὸν καὶ σκανδαλωδὸς εἰς ὅλους ἐφάνη ὅταν ἐπῆγεν ἄνθρωπος εἰς μίαν Μητρόπολιν, ἔφριξε καὶ ἔφραξε τὰ ὄτια εἰς τὴν τοιαύτην ἀκοήν καὶ ἀπέπεμψε κενὸν τὸν ἄνθρωπον, φεῦ καὶ ἂν ὁ λιμὴν δὲν δέχεται· τοὺς χρειαζομένους, ποῦ ἄλλοῦ ἔχουσι νὰ προσορμισθῶσιν; Ἄν τὸ ἰατρεῖον ἀποβάλλῃ τοὺς νοσοῦντας ποῦ ἄλλοῦ θέλουσι εὖρη τὴν θεραπείαν; Καὶ ἂν ἡ Ἐκκλησία ἀποβάλλῃ τὰ κινδυνεύοντα τέκνα τῆς, ποῦ ἄλλοῦ ἔχουσι νὰ καταφύγουν καὶ νὰ εὕρωσιν σωτηρίαν; Δὲν ἔπαυσεν οὕτω ὁ Μέγας ἀνὴρ, αὐτὸς μὴ ψηφῶντας τὰς ματαίας καὶ ἀνοήτους μέμφεις ὅπου εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις συνηθίζουσι νὰ κάνωσιν οἱ ὅλων διόλου φιλόκοσμοι καὶ φιλάσαρκοι καὶ οὐδαμῶς ἐδέχετο χριστομιμήτως τοὺς τοιοῦτους πάντας· «τὸν ἐρχόμενον, γὰρ φησι πρὸς με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω»· ἐδέχετο, λέγω, πάντας, καὶ πρὸς τοὺς ἀθλητικούς ἀγῶνας εἴληφε πάντας (1), ὅχι μονάχα μὲ λόγον, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ ἔργα. Ἐπειδὴ καὶ δὲν τοὺς ἔλεγε μονάχα πέντε δέκα λόγια πρὸς ἐμφύχουσι, καὶ νὰ τοὺς ἀπολύῃ, ἀλλὰ τοὺς ἐκράτει ἐκεῖ πλησίον του ἡμέρας πολλὰς καὶ τοὺς ἐγύμναζε μὲ νηστείας καὶ προσευχάς, μὲ γονυκλισίας, μὲ δάκρυα καὶ στεναγμούς, ἕως ὅπου ἀναπτεν εἰς τὰς ψυχὰς των τὸ πῦρ τῆς θείας ἀγαπήσεως καὶ ἔδειξε μάλιστα ὁ Πολύδωρος ἐκεῖνος ὁ Κύριος, ὅτι ἠσθάνθη εἰς τὸν ἑαυτὸν του, τὴν

(1) ΣΗΜ. Τὸν παλαιὸν καιρὸν εἴληφαν ἐλαίῳ τοὺς παλαιστάς, διὰ νὰ γλυστροῦν ἀπὸ τῶν ἀντιπαλαιστῶν τὰς χεῖρας, κακεῖθεν μεταφορικῶς λέγεται τὸ ἀλείφειν καὶ τὸ ἀλήπτειν ἐπὶ τῶν παιδοτριβοῦντων διὰ τῶν λόγων πρὸς ἀρετὴν.

καλήν και ἐσπέραν ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ ξενοδοχείου ἐφώνησε τρεῖς φοραὶς «Ὁ Θεὸς συγχωρήσει σας διὰ τὸ καλὸν ὅπου μοὶ κάμνετε». Καὶ ἄλλη φορὰν ζητῶντάς τον ὁ Γέρο Ἰάκωβος, διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ φάγῃ φωμί, τὸν εὔρεν εἰς κάποιον μέρος κλαίοντα και ὀλολύζοντα και στραφεὶς ἀνήγγειλε τῷ γέροντι, ὅτι εἰς τὸ δεῖνα μέρος κἀθήται και κλαίει· «ἄφες τον, εἶπε ὁ Πατήρ, ἄς κλαίῃ αὐτὸς μόνος ὁ κλαυθμὸς εἶναι θεάρεστος και σωτηρίας πρόξενος». Αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν ἔκαμεν ἡ ἀρίστη αὐτὴ προπαρασκευὴ και εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Βυζαντίου Θεοδώρου, ὅστις ἀπὸ τὸ ἓνα ἄκρον, δηλ. τὴν ἄκραν δειλίαν τοῦ θανάτου ἐφθασεν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον ὅτι ὡς διψῶσα ἔλαφος ἔτρεχε νὰ εὔρῃ τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον. Αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν ἔκαμε και εἰς τὴν παχειάν και ἀπαίδευτον ψυχὴν τοῦ Πελοποννησίου Δημητρίου. "Ὅθεν και ἀπαγόμενος εἰς τὴν ὑπὲρ Χριστοῦ καρατομίαν ἐξεβόησεν ἐκείνην τὴν αἰδιμον φωνὴν πρὸς οὐρανὸν ἀτενίζοντας. «Εὐχαριστῶ σοι Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὅπου μὲ ἠξίωσας τὸν ἀνάξιον δοῦλόν σου νὰ φθάσω εἰς αὐτὴν τὴν ἀγίαν ὄραν». Ἐπειτα ἔχει τάχα νὰ ἀμφιβάλλῃ τινὰς ἀνίσως και τὸν ἱερὸν τοῦτον ἀλείπτῃ τῶν καλλιγνικῶν τούτων Μαρτύρων πρέπει νὰ τὸν στοχασθῶμεν, και ὡς ἀναριθμῶν τῶν ἰδικῶν του ἀθλητῶν και τῆ προαιρέσει Μάρτυρα; Διατί τάχα ὄχι; Ἄν ὁ θεὸς Βασίλειος τοῦ μακαρίσαντος μόνον γνησίως τὸν Μάρτυρα ἀποφασίζει Μάρτυρα τῆ προαιρέσει, ὁ Θεὸς οὗτος Μακάριος, ὅστις και ἡμέρας και νύκτας δὲν ἔπαυε παμπόλλους ἐδαπάνα εἰς τοὺς ἐρχομένους εἰς τοῦ Μαρτυρίου τὸ στάδιον, ἕως ὅπου ἀναψεν εἰς τὰς καρδίαις των τὴν φλόγα τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπης και τοῦ πόθου τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀθλήσεως, ἂν εἰς ἐκείνους, λέγω, ἀπόκειται κατὰ τὸν Ἀπόστολον ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὡς τὸν δρόμον τελέσαντες και τὴν πίστιν τηρήσαντας και εἰς τοῦτον ἐξάπαντος ἀπόκειται ὡς συνεργὸν και συναγωνιστὴν και συναντιλήπτορα τούτων, και μνήμη και προθυμία και ἔργῳ και λόγῳ.

Μὲ πολλήν μου λύπην βλέπω τὸν λόγον, πῶς ἔρχεται νὰ ἐπιθήσῃ και τὸ τέλος τῆς πανοσίου και κοινωφελεστάτης αὐτοῦ ζωῆς. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ τῆς φύσεως χρέος εἶναι κοινὸν και ἀπαραίτητον, θέλομεν προσθέσει και αὐτὸ μὲ ὑπομονήν, μᾶλλον δὲ μὲ δόξαν, και εὐχαριστίαν πρὸς τὸν και τῆς ζωῆς αὐτοῦ και τοῦ θανάτου Κύριον. Εἶχε τελειώσει μὲ πολλοὺς κόπους και ἀγρυπνίας ὁ αἰδιμος τὴν Νέαν συλλογὴν τινῶν ὁσιακῶν βίων και Μαρτυρίων, παλαιῶν και νέων, ἔτι ἀνεκδότων και ἄλλων τινῶν ψυχωφελῶν διηγημάτων και θαυμάτων, αὐτὸς ἰδίᾳ χειρὶ, ἄλλα μὲν μεταφράζων, και ἄλλα ἀντιγράφων, τὴν ὁποίαν και ὠνόμασε «Ν ἑ ο ν Λ ε ι μ ω ν ἄ ρ ι ο ν». Τελειώσας δὲ ταύτην, ἐνῶ διανοεῖτο και ἐφρόντιζε τί λογῆς νὰ τὸ ἐκδώσῃ εἰς τὸν τύπον, Θεοῦ συγχωρήσει πλήττεται τὸ ἡμῶν τοῦ σώματός του ἀπὸ τὸ πονηρὸν ρεῦμα τῆς ἀσπλαγξίας και γίνεται ἡμίξηρος, κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος, και μένει ἀνενέργητος εἰς τὸ ἐξῆς ἢ καλὴ και ἀγαθοεργὸς χεῖρ, τῶν πολλῶν καλῶν αἵτις και ἀκολούθως μένει και ἡ βίβλος ἀργή. Ἐκείτο λοιπὸν ὁ Μακάριος ὀδυνόμενος και πάσχων και τὸν στέφανον ἐαυτῷ πλέκων τὸν διὰ τῆς ὑπομονῆς και εὐχαριστίας, πρὸς τὸν φιλόθρωπον

Δεσπότην και Κύριον και δύο πηγάς δακρύων ἐστόμωσε τούς ὀφθαλμούς του, ταλανίζων τόν ἑαυτόν του, και πυκνά λέγων ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας του τόν παιδεύει ὁ Θεός και αὐτός δὲν μετανοεῖ και πολλάκις τοῦτο ἔλεγε μέ ροὰς δακρύων «δὲν μετανοῶ». Ὁθεν εἶπομεν ποτὲ και ἡμεῖς πρὸς αὐτόν. «᾽Ω πάτερ και Δέσποτα, ὅλη σου ἡ ζωὴ ἐστάθη μία μετάνοια· τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου ἐκ νεότητός σου ἐφύλαξας ἀκριβέστατα και εἰς τί ἔχεις νὰ μετανοήσης; καλῶς λέγεις, ὅτι δὲν μετανοεῖς, βέβαια δὲν μετανοεῖς διατι δὲν σὲ ἐλέγχει ἡ συνειδήσις σου ὡς παραβάτην τῶν θείων ἐντολῶν». Ὑμεῖς ταῦτα ἐλέγομεν, και οἱ ἐκείνου ὀφθαλμοὶ ἔρρεον ἀκατάπαυστα, ὅτι ἔτσι τούς εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς συνηθισμένους, και ἐκ τῆς τυχούσης προφάσεως ἐξεθλίβοντο τὰ δάκρυα, και ποταμηδὸν ἔτρεχον. Ὀκτῶ μῆνας διήρκεσεν ἐν τῇ κλίνῃ ἀκίνητος, ἀπὸ τὰς πρώτας δηλ. τοῦ Σεπτεμβρίου ἕως τὰς 17 τοῦ Ἀπριλίου και τὰ πλήθη τῶν χριστιανῶν καθ' ἐκάστην ἔτρεχον ἀναβαίνοντες, και ἄνδρες και γυναῖκες τόσον οἱ γνωστοὶ και φίλοι ὅσον και οἱ πάντες ἀδιάφοροι, διὰ νὰ λάθουν τὰς ἀγίας του εὐχὰς και εὐλογίας. Εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἐμελέτα τὸν θάνατον, και τὰ μετὰ θάνατον. Ἐξωμολογεῖτο συχνά, ἐκοινωνεῖ τῶν ἀχράντων Μυστηρίων, πρῶτον ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὕστερον πρὸς τὸ τέλος και καθ' ἐκάστην· εἶχεν εἰς τὰ δίπλα του τὸν ὁμόψυχόν του Ὁσιώτατον Νεῖλον τὸν Καλόγνωμον, καθὼς και Νικηφόρον τὸν Ὁσιώτατον, εὐλαλοῦντα και φιλοσοφοῦντα τὰ μυστικά και πνευματικά, ὅτι ἔσωξεν ἀβλαβεῖς τὰς φρένας του ἕως τῆς ἐσχάτης του ἀναπνοῆς, ἐν ἣ και παρέδωκε τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας τοῦ Πλάστου του. Καὶ συνηριθμήθη μετὰ τῶν Ἱεραρχῶν ὁ Ἱεράρχης, μετὰ τῶν Ἀσκητῶν ὁ ἀσκητής, μετὰ τῶν Μαρτύρων ὁ ἀλείπτῃς τῶν Μαρτύρων, ἐν ἔτει σωτηρίῳ αῶν, τῇ 17 Ἀπριλίου Μηνός, και ἐτάφη ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας, πλησίον εἰς τὴν νότιον πλευράν, και οὕτως ἐπληρώθη ἐκεῖνο ὅπου πρὸ καιροῦ εἶπεν, ὅτι πρὸ δύο χρόνους εἶχεν ἀσθενήσει ὁ Γέρο - Ἰάκωβος, ἀσθένειαν βαρυτάτην, ὥστε και ἀπηλπίσθη παρὰ τῶν ἰατρῶν και ὦραν τὴν ὦραν ἐφαίνετο, πῶς ἔχει νὰ τελειώσει. Λοιπὸν ἠρώτησαν οἱ παρόντες ἀδελφοὶ ποῦ ἦτον ὀρισμός του νὰ ἀνοίξουν τάφον διὰ τὸν πνέοντα λοίσθια; Ἐπλήγη ἡ συμπαθεστάτη ψυχὴ, ἀπὸ τοῦ τάφου τὸ ὄνομα και «μὴ γένοιτο, εἶπεν, ὄχι, μὴ γένοιτο, πρῶτον τὸν ἐμὸν τάφον ἀνοίξατε, και ὕστερον τὸν τούτου». Καὶ τοῦτο δὴ οὕτως ἐγίνε και μετὰ τὴν θείαν του ἀνακομιδὴν εἰς τὸ αὐτοῦ μνήμα ἐτέθη και ὁ τούτου σύμβιος και ὁμόψυχος Γέρο - Ἰάκωβος. Ὡς δὲ ἀτάφου μένοντος τοῦ Ἱερωτάτου νεκροῦ ἡ πανουργικὴ τοῦ Πνεύματος χάρις ἔδειξε σημεῖον μέγα, πῶς εὐηρέστησε τῷ Θεῷ, και ἐν ἀγίοις γέγονεν ὁ κληρὸς αὐτοῦ, ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν θείαν ἀνακομιδὴν ἄρχισαν νὰ γίνονται και σχεδὸν καθ' ἐκάστην γίνονται ἀναρίθμητα ἀπεφασίσαιμεν ἐκ τῶν πάντων νὰ ἐπισυνάψωμεν τὰ ἐπισημότερα.

Ἄς εἶναι δὲ βέβαιος πᾶς ὁ ἀναγινώσκων ταῦτα, και παντελῶς ἄς μὴν ἀμφιβάλλῃ πῶς εἶναι ἀληθινά, διατι δὲν τὰ γράφομεν εἰς κανένα ξένον και μακρὸν τόπον εὐρισκόμενοι, ἀλλὰ τὰ γράφομεν μέσα εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν τῆς Χίου, παρόντων και ζώντων τῶν προσώπων τὰ ὅποια ἔπασχον και παραδόξως

ιάθησαν. Ὅθεν καὶ δὲν εἶναι τρόπος νὰ ψευδῶμεθα, ἐπειδὴ καθένος δύναται νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν ἀμέσως ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἴδια πρόσωπα. Καὶ ὅλοι οἱ διδάσκαλοι λέγουσιν, ὅτι ἐκεῖνος ὁποῦ διηγεῖται πράγματα, εἰς καιρὸν ὅπου ζῶσιν ἐκεῖνοι ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐπράχθησαν, ὅλους ἐκείνους ἔχει τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων μάρτυρας. Αὐτοῦ πρεσβείας Χριστὲ ἐλέησον ἡμᾶς.

ΘΑΥΜΑΤΑ ΑΓΙΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

Θαῦμα α'.

Πλησίον τοῦ περιωνύμου ναοῦ τῶν Ταξιάρχων, ὅστις κοινῶς ἐπονομάζεται «Καμπάνα», κεῖται καὶ ἕτερος τῆς Θεοτόκου, ἣτις καλεῖται Μαρμαριώτισσα. Ἐν τοιαύτῃ δὲ τῇ ἐνορίᾳ κατοικεῖ γυνὴ τις καλουμένη Ἄγγερον, ἥς ὁ ἀνὴρ, Φραγκούλης τοῦνομα, δυτικὸς ὢν πρότερον, μετεστράφη ἐγκολπωθεὶς τὸ ἡμέτερον Ἀνατολικὸν δόγμα διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος. Τούτων δὲ ἡ τετραετὴς θυγάτηρ, Ἀργυρὴ ὀνομαζομένη, προσβληθεῖσα ὑπὸ τῆς δεινῆς καὶ ἐπικινδύου νόσου τῶν εὐφλογιῶν, κατέστη οἰκτρὰ καὶ ἐλειονή, τιμωρουμένη ἐπὶ τέσσαρα ἔτη κατὰ συνέχειαν ὑπὸ δεκατεσσάρων πληγῶν, ἃς ἐπέφερον ἡ νόσος εἰς τὸν δεξιὸν αὐτῆς βραχίονα, καὶ ἡμεῖς ἰδίως ὀφθαλμοῖς ἰδόντες αὐτὰς ἐφρίξαμεν. Ἐπὶ τετραετίαν δὲ βασανιζομένη, ὑπὸ τοῦ ἀρίστου τῶν ἐν Χίῳ χειρουργῶν Δομνίκου, ὅστις καὶ πολλὰ δσάρια (κόκκαλα) ἐξέβαλεν ἐκ τῶν πληγῶν, καὶ τρομεροὺς πόνους ὑποφέρουσα, οὐδὲ ὅπως ὠφελεῖτο, ἀλλὰ μᾶλλον ὤδευε πρὸς τὸν θάνατον· διότι ἡ χεὶρ αὐτῆς κατέστη ἀκίνητος ὡς νεκρά, ἀπὸ τοῦ τραχήλου διὰ μανδηλίου ἐξηρητημένη καὶ πρὸς τὴν παλάμην ἐστραμμένα ἔχουσα τὰ δάκτυλα. Διαδοθείσης δὲ τῆς φήμης, ὅτι ἐτελεύτησεν ὁ ἱερός Μακάριος, ἡ μήτηρ τῆς πασχούσης, ἣτις διέτρεφε μεγίστην εὐλάβειαν καὶ σέβας πρὸς τὸν ἅγιον πατέρα, ἄμα ἀκούσασα τοῦτο, ἔσπευσεν ἵνα προφθάσῃ εἰς τὴν κηδεῖαν αὐτοῦ. Οὕτω λοιπὸν τὸ μὲν θυγάτριον αὐτῆς ἔδωκεν εἰς φίλον ἐπὶ ὄνου ἐκεῖσε ἀπερχόμενον, αὐτὴ δὲ μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς ἔτρεχε κατόπιν πεζῶν. Προλαβὼν δὲ αὐτὰς ὁ ρηθεὶς καὶ προφθάσας μετὰ τῆς κόρης εἰς τὸ τοῦ ἱεροῦ Μακαρίου οἴκημα, διηγῆθη τὸ δεινὸν αὐτῆς πάθος, τῷ ἐκεῖσε παρόντι ὑπηρέτῃ, ὅστις σπλαγγισθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸ κελλίον, ὅθεν ἔλαθε τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τοῦ ἁγίου πατρὸς, δι' οὗ ἐσταύρωσεν ἐν πίστει καὶ πεποιθήσει τὴν χεῖρα τοῦ κορασίου. Μετ' ὀλίγον δ' ἔφθασεν ἐκεῖ καὶ ἡ μήτηρ μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς αὐτῆς Ροξάνδριτσας, καὶ προσκυνήσασα καὶ προσευχηθεῖσα ἐπανήλθεν οἴκαδε, ἀλλ' ὃ τοῦ θαύματος αἴφνης βλέπει τὸ θυγάτριόν της κινοῦν καθ' ὅλα τὰ μέρη, ἀνευ οὐδενὸς κόπου καὶ δυσκολίας τὴν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀκίνητον αὐτοῦ χεῖρα, καὶ κράζει μεγαλοφώνως. «Μέγας ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ». Λησιμονήσασα ὁμῶς νὰ λύσῃ καὶ παρατηρήσῃ τὴν τέως ἐκ πληγῶν κεκαλυμμένην αὐτοῦ χεῖρα, ἐπαμψεν αὐτὸ κατὰ τὸ σῶνηθες πρὸς τὸν εἰρη-

μένον χειροῦργον Δομίνικον, ὅστις λύσας τὰ ἐπιδέματα καὶ ἰδὼν τὰς πληγὰς ἰατρευμένας ἐξεπλάγη καὶ εἶπεν· «ἀκατανόητον! αὐταὶ ἐκλείσθησαν ὄλαι». Ἀκολούθως ἡ μήτηρ τοῦ κορασίου ἠρώτησε τὸν χειροῦργον τί ζητεῖ διὰ τοὺς κόπους αὐτοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνος οὐδεμίαν πληρωμὴν ἐζήτησεν, οὐδὲ ὄβολον ἔλαβεν. Ὅτε δὲ μετὰ τινα καιρὸν ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν φιλοδώρημά τι παρετήρησε πάλιν τὴν χεῖρα τοῦ κομίσαντος αὐτὸ κορασίου, καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν, καθὼς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ ἅπαντες οἱ γενόμενοι αὐτόπται μάρτυρες τοῦ θαύματος τούτου.

Θαῦμα 6'.

Εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Καλλιμασιᾶς, μοναχὴ τις Ματρώνα καλουμένη, ἔκειτο ἀσθενὴς ἐν τῷ ἑαυτῆς κελλίῳ, ἣν ἐπισκέπτετο καὶ περιποιεῖτο προθύμως ὑπηρετοῦσα φιλόανθρωπός τις γυνή, Μαρούκα τοῦ Γιάκουμου ὀνομαζομένη, μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς αὐτῆς Ἀγγελουῆς, δεκατετραετοῦς τὴν ἡλικίαν οὔσης· διότι αἰλοπαὶ μοναχαί, ἔκ τινος δεισιδαιμονίας καὶ προλήψεως, ἐφοβοῦντο ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὸ κελλίον τῆς ἀσθενούσης. Τὴν ἐσπέραν λοιπὸν τοῦ Σαββάτου, τοῦ Ἀσώτου, κατὰ τὸ 1809, τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Μακαρίου, ἡ εἰρημένη γεῖνις, ἐν ᾧ ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ κελλίου, ἵνα ἐπισκέψῃται τὴν πάσχουσαν, εἶδε φάντασμα φρικτὸν καὶ τρομερὸν, καὶ τοσοῦτον ἐφοβήθη, ὥστε μόλις ἤδυνήθη ἵνα φύγῃ ἐκεῖθεν, καὶ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἴδιον αὐτῆς οἶκημα. Ἐπειδὴ δὲ ἠσθάνετο δεινὸν καρδιόκτυπον, ἤτοι μέγα καὶ ὀδυνηρὸν πάθος εἰς τὴν καρδίαν, προσεκλήθη ἡ τε Ἠγουμένη Ματρώνα Ἀντωνάκενα καὶ ἄλλαι ἀδελφαί, αἵτινες διὰ προσευχῶν, ραντίσματος ἁγιασμοῦ καὶ ἁγίων λειψάνων ἐπ' αὐτῆς ἐπιθέσεως, καθησύχασαν αὐτήν, ἀλλὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐλέπουνσαι ὅτι ὡς ἕξω φρενῶν καὶ μανιώδης ἐφώναζεν, ἐξύβριζε καὶ ἐδλασφήμει, ἐμήνυσαν τὸν πνευματικὸν αὐτῆς τε καὶ πολλῶν ἄλλων ἀδελφῶν δαιώτατον Ἱερομόναχον Νικηφόρον, εὐρίσκόμενον ἐν τῇ χώρᾳ (πόλει) τῆς Χίου καὶ ὄντα ἐπιστήθιον φίλον τοῦ ἁγίου Μακαρίου, ἵνα υπάγῃ εἰς τὸ Μοναστήριον μετ' ἁγίων λειψάνων καὶ ψάλλῃ ἁγιασμοὺς ὑπὲρ τῆς πασχούσης. Τοῦτο δὲ αὐτὴ ἀκούσασα εἶπε· «μὴ τὸν φέρετε, μὴ τὸν φέρετε· τί τὸν θέλετε ἐκεῖνον τὸν μάγον; τί τὸν προσκαλεῖτε νὰ ἔλθῃ ἐδῶ; ἀλλὰ δὲν τὸν εὐρίσκετε». Ἐκ τῶν λόγων τούτων αἱ περὶ αὐτὴν μοναχαὶ ἠγνόησαν, ὅτι ἔπασχεν ὑπὸ ἀσθενείας οὐχὶ σωματικῆς, ἀλλὰ δαιμονικῆς, διότι πνεῦμα ψιλὸν ἀνθρώπου οὐδόπως δύναται γινώσκειν τὰ πόρρω ὄντα καὶ γινόμενα· καὶ ὄντως ἡ σταλεῖσα εἰς πρόσκλησιν τοῦ Ἱερομονάχου Νικηφόρου ἀδελφῆ οὐχ εὗρεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐν τῇ πόλει οἶκημα αὐτοῦ, ἀπόντα εἰς τὸ χωρίον Νένητα, ὅπου καὶ ἡ ἐξ ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ συμπαθείας πρὸς τὴν πάσχουσαν ἀπερχομένη, συνήντησεν αὐτῷ καθ' ὁδὸν εἰς τὴν πόλιν ἐπιστρέφοντι. Ἄμα δὲ ἤκουσε παρ' αὐτῆς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν προσεκαλεῖτο εἰς τὸ Μοναστήριον, ὑπέστρεψεν ἐκεῖσε περὶ τὴν ἑννάτην ὥραν τῆς ἡμέρας. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ κελλίον, ἔνθα ἔκειτο ἡ ἀσθενής, καὶ εὐρῶν ἐν αὐτῷ τὰς πλείστας τῶν ἀδελφῶν μετὰ θερμῶν δακρῶν τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῆς παρακαλοῦσας, ἐκί-

νήθη εἰς οἶκτον διὰ τὴν ἀθλιεστάτην κατάστασιν τῆς χθῆς καὶ πρώην σεμνοτάτης καὶ πρασιότητος νεάνιδος. Συμπεραίνων δ' ἐκ τῶν φαινομένων, ὅτι τὸ πάθος αὐτῆς προήρχετο ἐξ ἀκαθάρτου καὶ πονηροῦ πνεύματος, ἤρξατο ἐν κατανύξει ἀναγινώσκων τοὺς ἐξορκισμούς. Ἐνθυμηθεὶς δὲ ὅτι καλογραῖά τις εἶχεν ἓνα τῶν δακτύλων τοῦ Ἁγίου Μακαρίου, ἐζήτησεν αὐτὸν κρυφίως καὶ πνευματικῶ τῷ τρόπῳ, καὶ δῆσας εἰς τὸ ἄκρον τοῦ μανδυλίου αὐτοῦ, ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς πασχούσης, νοσῶς προσευχόμενος καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἁγίου ἐπικαλούμενος καὶ λέγων καθ' ἑαυτὸν. «Πάτερ σεβασμιώτατε καὶ φιλανθρωπότατε, καὶ εἰ εὐρες χάριν παρὰ Θεοῦ, δέομαί σου καὶ παρακαλῶ τὴν συμπαθητικὴν σου διάθεσιν, δεῖξον σημεῖον μέγα τῆς ἀγιότητός σου, καὶ ἐξέλασον ἀπὸ τῆς πασχούσης ταύτης τὸ πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα». Τοὺς λόγους δὲ τούτους μετὰ θερμῆς πίστεως τοῦ ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ Νικηφόρου πολλακίς ἐπαναλαβόντος, ὃ τοῦ θαύματος! μετὰ μεγίστης ἐκπλήξεως τῶν παρισταμένων ἀδελφῶν, ἀνηγέρθη καὶ ἀνεκάθισεν ἡσυχος καὶ ἀτάραχος ἡ νεάνις, ἣτις πρὸ ὀλίγου ἦτο παράφρων καὶ μαινομένη, καὶ ἐδόθησε λέγουσα· «φεῦ! πόσον πονεῖ ἡ καρδιά! πόσον ἀνυπόφορος δυσωδία ἐξέρχεται ἐκ τοῦ στόματός μου». Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνέκραξε· «Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ». Καὶ ὄντως ἅμα τῇ ἐπικλήσει τοῦ Ἁγίου Μακαρίου, τὸ πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς νεάνιδος, ἀπαλλαχθεῖσα καὶ ἐντελῶς ἀναλαβοῦσα τὰς φρένας αὐτῆς, ἔχει κατὰ πάντα καλῶς, δοξάζουσα καὶ εὐλογοῦσα τὸν θεράποντα αὐτοῦ Ἁγιον Μακάριον. Τοῦτο δεῦτερον θαῦμα γεγράφαμεν συνειδήσει, ὡς ἠκούσαμεν αὐτὸ παρά τε τοῦ αὐτόπτου μάρτυρος γενομένου ὀσιωτάτου πνευματικοῦ πατρὸς Κυρίου Νικηφόρου καὶ παρὰ τῆς εἰρημένης τιμίας καὶ ἀξιοπύστου θείας τῆς ἰαθείσης νεάνιδος. Ἄλλ' ἀκούσατε, ὦ εὐσεβέστατοι καὶ εὐλαβέστατοι Χριστιανοί, καὶ τὸ ἐπόμενον.

Θαῦμα γ'.

Εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς ἐπάνω Ἁγίας Κυριακῆς κατοικῶν τις ράπτης ὀνομαζόμενος Νικόλαος τοῦ Παρασκευᾶ, καὶ ἔχων γυναῖκα Μπατολιᾶν (Ἰπατίαν) καλουμένην, ἀπῆλθε πρὸ τινος καιροῦ εἰς τὴν ξενιτειάν, ἔνθα ἀσθενήσας ἐπανῆλθεν εἰς Χίον. Ἔκειτο δὲ κλινήρης ἑπτὰ μῆνας περίπου, πάσχων καὶ ὑπὸ τῆς ἀσθενείας καὶ ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς ἐνδείας. Καίτοι ὁμως πτωχός, προσεκαλέσατο ἓνα τῶν ἐμπειροτέρων ἰατρῶν τῆς πόλεως, τὸν Κύριον Μαρῖνον Κλάδον, ὅστις προθύμως μὲν ἐπεσεκέφατο αὐτόν, ἀλλ' οὐδὲν ὠφέλησεν ὑπὸ τῆς ἀνιάτου νόσου τῆς ὑδροπικίας δεινῶς πάσχοντα, καὶ τελευταῖον ἐγκατέλειψεν αὐτὸν πρὸς θέντα ἤδη καὶ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ θανάτου εὐρισκόμενον. Οὕτω λοιπὸν ἢ ταλαίπωρος αὐτοῦ γυνὴ ἀπελπισθεῖσα προστρέχει εἰς τὸν ἄμισθον καὶ ἀλάνθαστον ἰατρὸν, τὸν Ἁγιον Μακάριον, καὶ προσκαλεῖ τὸν προειρημένον πνευματικὸν Νικηφόρον, ἔχοντα ἱερὸν τοῦ Ἁγίου λείψανον, δι' οὗ πολλὰ καὶ μεγάλα εἰς πολλοὺς ἐτέλεσε θαύματα. Οὗτος λοιπὸν ἔλθων πρὸς τὸν ἀνιάτα νοσοῦντα καὶ

παρά τῶν ἱατρῶν ἀπηλπισμένον Νικόλαον, τὴν ὀγδόην τοῦ Μαρτίου, καὶ παρμονὴν τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, καὶ τελέσας ἀγιασμόν ἐσταύρωσεν αὐτὸν καθ' ὅλον τὸ σῶμα καὶ ἐπευξάμενος ἀπῆλθεν. Ὁ δὲ νοσῶν τοσοῦτον ταχέως καὶ ἐντελῶς ἀνέλαβε τὰς σωματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὥστε τῇ ἐπαύριον ἐγερθεὶς ἐκ τῆς κλίνης παρευρέθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρὸς ἀκρόασιν τῆς θείας λειτουργίας, καὶ ἐπιστρέψας οἴκαδε ἔφαγε ξηρὸν ἄρτον καὶ ἐλαίας καὶ τὰ παρόμοια, καὶ τέλος πάντων ἐξεπρίσθη καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατάστασιν, εἰς ἐκπληξιν καὶ θαυμασμόν κινήσας τοὺς τε γείτονας καὶ ἀπαντας ἡμᾶς, εὐλαδῶς ἀνακράζοντας, «θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ!». Φαίνεται δὲ ὅτι μετὰ τῆς σωματικῆς θεραπείας ὁ ἅγιος ἐδωρήσατο αὐτῷ καὶ τὴν ψυχικὴν διότι, ἐν ᾧ πρότερον ἦτο μέθυσος, βλάσφημος, καὶ φαυλόβιος, ἀφ' οὗ παραδόξως ἰατρεύθη διὰ τῆς θείας χάριτος, ἀποκατέστη νήφων, ἡσυχος καὶ σώφρων, ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ συζῶν μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ συνδοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν θεράποντα αὐτοῦ Ἅγιον Μακάριον. Τοῦτου δὲ ἀκούσατε καὶ ἕτερον.

Θαῦμα δ'.

Ὁ χατζῆς Τρύφων Ψαρᾶς ἐγέννησε παιδίον ἔχων πάθος δεινὸν καὶ ἀνίατον τὴν ρίνα δηλονότι κόκκινην καὶ τὸν οὐρανίσκον πλήρη κρέατος, ὅπερ οἱ ἱατροὶ ἐπωνόμασαν ὀκταπόδιον διὰ τῆς ἐλαφροτέρας δ' ἐγγίσεως τῆς ρινὸς ἔρρει ποταμηδὸν τὸ αἷμα ἐκ τοῦ στόματος τοῦ παιδίου. Ἀφ' οὗ δὲ ἀνωφελῶς ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας κατεδασάνισαν αὐτὸ οἱ ἱατροὶ διὰ τῶν καυστηρῶν λεγομένων ἀλοιφῶν, ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐνθυμηθεὶς τὴν διὰ πρῶσθειῶν τοῦ Ἁγίου Μακαρίου γενομένην ἴασιν τοῦ ἐν τῷ πρώτῳ θαύματι ἀναφερομένου κορασίου τοῦ Φραγκούλη, καὶ ὀρθῶς συλλογισθεὶς ὅτι ὁ ἴδιος δύναται θεραπεύσει καὶ τὸ πάσχον τέκνον, καθωπλίσθη διὰ τῆς πίστεως, καὶ παραλαβὼν αὐτὸ τε καὶ ἀπασαν τὴν οἰκογένειαν, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἡσυχαστήριον τοῦ Ἁγίου Μακαρίου. Ἐν ᾧ δὲ πανοίχιος ἤκουσε τὴν ἱερὰν λειτουργίαν ἐν τῷ ἐκεῖσε γὰρ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἡ θεία χάρις ἤρξατο ἐνεργοῦσα καὶ τοῦ παιδίου πεσόντος εἰς εἶδος τι λιποθυμίας ἐξέερρον ὕλαι δυσώδεις ἐκ τε ρινὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ στόματος. Μετὰ δὲ τὴν λειτουργίαν ὁ ἱερεὺς σφραγίσας αὐτὸ καὶ σταυρώσας διὰ τοῦ ἁγίου Λειψάνου προσηύξατο ὑπὲρ τῆς θεραπείας αὐτοῦ καὶ ἰάσεως. Μετ' οὗ πολὺ δέ, τοῦ παιδίου ἐντελῶς ἰαθέντος, ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ συνεχῶς ἀπέρχονται εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου Μακαρίου εὐγνωμονοῦντες καὶ εὐχαριστοῦντες αὐτῷ, οὗ ἀκούσατε καὶ τὸ ἐφεξῆς.

Θαῦμα ε'.

Γυνὴ τις πεντηκοντούτις, Ἀγγεροῦ καλουμένη, ἐκ συνοικίας ἧτις ὀνομάζεται Ἀπατασιανός, σύζυγος τοῦ Νικολάου, ράπτου, καὶ μήτηρ πολλῶν τέκνων,

ἀρρένων καὶ θηλέων, διαβαίνουσα τὴν ὁδὸν τῆς ἐπάνω Ἁγίας Μαρίνης, προσεβλήθη εἰς τὴν μὴνιγγα ὑπὸ λίθου, ριφθέντος παρά τινος παιδίου. Παραυτίκα δ' ἔπεσε χαμαί, καὶ τὸ αἷμα ἔρρεε ποταμηδὸν ἐκ τῆς πληγῆς· οἱ δὲ συνδραμόντες πρὸς βοήθειαν μετέφερον αὐτὴν ἡμιθανῆ εἰς τὴν παρακαειμένην οἰκίαν τῆς ἐξαδέλφης αὐτῆς Περαζιάς, τῆς πασιγνώστου μαίας, ἥτις, ὅπως ἐμποδίσῃ τὴν ροὴν τοῦ αἵματος, ἔβρεξεν ἴσκαν εἰς ἔλαιον, καὶ ἐπιθεῖσα τῇ πληγῇ, ἔδησεν αὐτὴν ὅσον σφικτὰ ἡδυνήθη. Ὁ δὲ προσκληθεὶς ἰατρὸς ἅμα εἶδε τὴν ἀθλίαν κατάστασιν καὶ τοὺς σπασμούς τῶν μελῶν τοῦ σώματος τῆς γυναικὸς ταύτης, εἶπεν ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ διέταξεν ἵνα ἐκτελεσθῶσι τὰ θρησκευτικὰ χρέη, καὶ συγχρόνως ἵνα φλεβοτομήσῃσιν αὐτὴν ὅσον τάχιον· ἐφλεβοτομήθη μὲν παραυτίκα, ἀλλ' οὐδὲν ἠσθάνθη ἢ ταλαίπωρος γυνή, ἥτις μετὰ πολλὰς ὥρας συνελθοῦσα εἰς ἑαυτὴν καὶ ἐρωτηθεῖσα ἐὰν θέλῃ τὸν πνευματικόν, «γαί», ἀπεκρίθη καὶ οὕτως ἐξομολογηθεῖσα ἐκοινωνήσῃ τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Ἐν δὲ τούτοις, μοναχὴ τις Ἀγαθονίκη τοῦνομα, ἔχουσα ἱερὸν ὀστᾶριον ἐκ τοῦ δακτύλου τοῦ Ἁγίου Μακαρίου, συνέδραμε καὶ δι' αὐτοῦ ἐσταύρωσε τὴν τὰ λοιπὰ πνέουσαν γυναῖκα, καὶ ἐπιθεῖσα αὐτὸ ἐπὶ τῆς πληγῆς εἶπε· «τοῦτο τὸ ἱερὸν λειψάνον ἐστὶ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου Κορίνθου, ὅστις ἐπιτελεῖ πολλὰ θαύματα, ἐπικαλέσθητι λοιπὸν καὶ σὺ αὐτὸν μετὰ πίστεως, καὶ βεβαίως σε θεραπεύσει». Ἡ δὲ πάσχουσα, καίτοι οὐδὲν γνωρίζουσα περὶ τοῦ Ἁγίου, πειθεῖσα ὅμως εἰς τοὺς λόγους τῆς μοναχῆς, ἤρξατο μετὰ θερμῶν δακρῶν τὴν βοήθειαν αὐτοῦ ἐπικαλουμένη. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐκομίσθη εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς καὶ μὴ δυναμένη ἵνα ἀναβῆ ἐπάνω ἐτέθη ἐπὶ κλίνης εἰς τὸ κατώγειον. Κατ' αὐτὴν ἔκεινθη τὴν νύκτα ἐνυπνιάσθη, ὅτι μοναχὸς τις παρουσιασθεὶς εἶπεν αὐτῇ· «μὴ φοβοῦ, ἐγὼ σὲ ἰατρεύω»· ἔπειτα δ' ἔλυσε τὸ μανδύλιον, δι' οὗ ἡ πληγὴ ἦτο δεδεμένη, καὶ ἀποσύρας αὐτῆς τὴν ἴσκαν ἀνεχώρησεν. Ἡ γυνὴ ἐξυπνήσασα τότε μετ' ἐκπλήξεως ἐζήτησε φῶς, καὶ παραυτίκα ἅπαντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ συνδραμόντες εὗρον αὐτὴν καθημένην, καὶ τὴν ἴσκαν ὡς αἱματόφυρτον βῶλον ἐρριμμένην ἐπὶ τῆς συνδόνης, καὶ ἐδόησαν ὁμοφώνως τό, «Κύριε, ἐλέησον! Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου!». Ἐπίσης ἐξεπλάγησαν καὶ τὸν Θεὸν ἐδόξασαν καὶ ἅπαντες οἱ γείτονες καὶ ὅσοι ἐλθόντες εἰς τὸν οἶκον τῆς πασχούσης ἐγένοντο μάρτυρες αὐτόπται τούτου τοῦ θαύματος· οὐδεὶς ὅμως ἐτόλμησεν ἵνα λύσῃ τὰ δέματα τῆς πληγῆς ἀνευ τῆς παρουσίας τοῦ ἰατροῦ, ὃν καὶ ἐζήτησαν μὲν ἀλλ' οὐχ εὗρον. Τὴν προσεχῆ λοιπὸν νύκτα ἐνεφανίσθη πάλιν τῇ γυναικὶ ταύτῃ ὁ Ἅγιος καὶ εἶπεν αὐτῇ· «διὰ τί ζητεῖς ἰατρὸν, ἐν ᾧ ἐγὼ σοι ὑπεσχόμην ὅτι σὲ ἰατρεύσω; Μὴ ἀπίσται, καὶ μὴ φοβοῦ». Ὁθεν, ἀφ' οὗ ἐξημέρωσε, καὶ ἡ γυνὴ διηγῆθη ὅσα ἤκουσεν, ἀπεφασίσθη ἡ λύσις τῶν δεμάτων, καὶ τούτων λυθέντων, ᾧ τοῦ θαύματος! οὔτε τραῦμα, οὔτε πληγὴ ἐφαίνετο, ἀλλὰ μικρὸν τι σημεῖον. Ἡ δὲ γυνὴ ἐντελῶς ἰαθεῖσα, ἀνέλαθε τὰς δυνάμεις αὐτῆς εὐγνωμόνως κηρύττουσα τὴν διὰ τῆς θείας χάριτος παράδοξον ἑαυτῆς θεραπείαν καὶ ἴασιν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου, ὅστις ἐτέλεσε καὶ τὸ ἐπόμεινον.

Θαύμα στ'.

Ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου, ἣτις ἀνήκει τῇ Μο-
νῇ, κατοικεῖ θαφεύς τις ὀνομαζόμενος Μπατσαῖς. Τούτου τὸν υἱὸν Νικόλαον τοῦ-
νομα καὶ μαθητεύοντα ἐν τῇ Δημοσίᾳ Σχολῇ τῆς Χίου ἔδειρεν ὁ διδάσκαλος
αὐτοῦ ὡς ἀτακτῆσαντα. Ἐπειδὴ δέ, ὡς φαίνεται, τὸ κτύπημα ἐγένετο σφοδρὸν
καὶ ἐπὶ τιγος νεύρου, ἐπέφερον εἰς τὸ παιδίον πόνους δρμυτάτους καὶ τοιαύτην
κυρτότητα, ὥστε οὐκέτι ἠδύνατο βαδίζειν. Ὁθεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀγανακτήσας
καὶ παροργισθεὶς ἠπεῖλει τὸν διδάσκαλον· ἀλλὰ κωλυόμενος ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων
τῆς Σχολῆς ἔφερε τὸ τέκνον αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀρχιερέα τῆς Χίου, ἔπειτα πρὸς
τοὺς Δημογέροντας, οἵτινες ἐκινήθησαν εἰς δάκρυα, ἰδόντες τοιοῦτον ἐλεεινὸν
θέαμα, καὶ ἀπήτει, ἵνα καθυποδληθῇ ὁ διδάσκαλος τοῦλάχιστον εἰς τὴν πληρω-
μὴν τῶν ἰατρικῶν καὶ τῶν ἐπισκέψεων τοῦ ἱατροῦ. Ἄλλ' ἔπειδὴ τὰ ἔξοδα ταῦ-
τα ἐγένοντο ὅλα εἰς μάτην, ὁ πατὴρ ἐφόρτωσε τὸ ταλαίπωρον τέκνον ἐπὶ κτή-
νους, καὶ ἔφερεν αὐτὸ μετὰ τῆς μητρὸς εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου. Προσκυνή-
σαντες δὲ καὶ μετ' εὐλαθείας καὶ πίστεως προσευχηθέντες ἐπανῆλθον οἴκαδε.
Τὴν ἐπιούσαν νύκτα τὸ παιδίον ἐνυπνιάσθη ὅτι μοναχὸς τις ἀνωθεν αὐτοῦ ἰστά-
μενος ἔθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κυρτωθεῖσαν καὶ πάσχουσαν αὐτοῦ ράχιν, καὶ
εἶπε: «μὴ κλαῖε, ἐγὼ σὲ ἰατρεύω». Τὴν ἐπαύριον ἠγέρθη τὸ παιδίον, καὶ ὦ τοῦ
θαύματος! περιεπάτει, οὐδένα πόνον αἰσθανόμενον. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν Σχο-
λὴν ἠρωτήσαμεν καὶ ἡμεῖς αὐτὸ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἰάσεως, καὶ διεβεβαίωσεν
ἡμῖν τὸ γεγονός, ρητῶς καὶ λεπτομερῶς, δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν θαυματουργ-
γὸν Ἅγιον Μακάριον, ὅστις ἐτέλεσε καὶ τὸ ἔξῃς:

Θαύμα ζ'.

Γυνὴ τις χήρα Ζενοῦ (Ζηνοβία) καλουμένη καὶ κατοικοῦσα εἰς τὴν ἐνο-
ρίαν τῆς ἐπάνω Ἁγ. Μαρίνης, ἐθρηγολῶγει λυπουμένη διὰ τὸν υἱὸν αὐτῆς, πε-
ρὶ οὗ ἔμαθεν ὅτι ἀναχωρῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀποπέσθη. Ἐκ δὲ τῆς ὑ-
περβολικῆς λύπης ἐγεννήθη κακὸν καὶ ὀλέθριον ἀπόστημα ὑπὸ τὸν πόδα αὐτῆς,
ὅπερ προσπαθήσασα ἵνα θεραπεύσῃ διὰ γυναικείων ἰατρικῶν κατέστησε χειρό-
τερον, καὶ οὔτε οἱ ἱατροὶ ἠδύνατο γὰ ἰατρεύσασιν. Ἀπελπισθεῖσα λοιπὸν καὶ
μάλιστα ἀφ' οὗ ὁ χειρουργὸς εἶπεν εἰς αὐτήν, ὅτι πρέπει γὰ κοπῆ ὁ πούς, ἐὰν
προτιμᾷ τὴν ζωὴν, καὶ φρίζασα εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο, ἀπεφάσισεν ἵνα καταφύ-
γῃ πρὸς τὸν ἀκίνδυνον καὶ ἀλάνθαστον ἱατρὸν Ἅγιον Μακάριον. Ἀπόδειξις δὲ
τῆς πρὸς αὐτὸν εὐλαθείας καὶ τῆς πίστεως τῆς γυναικὸς ταύτης ὑπάρχει, ὅτι
ἐπῆγεν ἕως ἐκεῖ περὶ τῆς πατοῦσας τὸν ἕνα τῶν ποδῶν αὐτῆς διὰ τῶν δακτύλων
καὶ τὸν ἄλλον διὰ τῆς πτέρνας, καὶ ἐκ διαλειμμάτων καθ' ὁδὸν καθίζουσα καὶ
ἀναπαυομένη ὀλίγον ἀπὸ πρωίας μέχρις ἑσπέρας, ὡς ἡ ἰδία παρ' ἡμῶν ἐρωτη-
θεῖσα ὠμολόγησε τοῦτο. Μετὰ τοσούτων λοιπὸν κόπων καὶ μόχθων φθάσασα ἔ-
μεινεν ἐκεῖ τρία ἡμερονύκτια καίτοι δ' ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς ἀπρα-
κτος, μιμηθεῖσα ὁμῶς τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην χήραν, ἣτις οὐκ ἐπαύσατο ἐνο-

χλοῦσα τὸν κριτὴν, ἕως οὗτου ἐδίκασε τὴν ὑπόθεσιν αὐτῆς, οὐδόλως ἐψυχράνθη, οὐδὲ ἀπηλπίσθη, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἠϋξῆσε τὴν πίστιν αὐτῆς καὶ τὴν ἐλπίδα, μετὰ θερμῶν δακρῦων παρακαλοῦσα καὶ διὰ γηστειῶν καὶ ἀγρυπνιῶν ἐκδιαζομένη τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητα· διότι οὕτως ἀπαιτεῖ ὁ δικαιοκρίτης πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν αἰτήσεων ἡμῶν· πρὸς δὲ τοὺς λέγοντας μετ' ἀδιαφορίας καὶ ἀπιστίας ὅτι, ἐνῶ παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν ἢ "Ἁγίον" τινα ἐξαιτούμενοι χάριν, βοήθειαν ἢ ἀγαθόν τι, οὐδόλως εἰσακούονται, ἀποκρινόμεθα, ὅτι, αἴτιον τούτου ἐστὶν ἡ ἀπιστία αὐτῶν, καὶ ὁ δισταγμὸς περὶ τῆς ἐπιτεύξεως τῶν αἰτουμένων. Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν. Ἡ ἀγαθὴ αὕτη γυνὴ οὐκ ἐπαύετο ἐκδιαζομένη τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητα διὰ τῆς εὐπαρρησιάστου μεσιτείας τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ θεράποντος, τοῦ θεοῦ καὶ ἱεροῦ Μακαρίου· ὥστε, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐνήστευσε καὶ προσηυχῆθη, νύκτα τινα ἐνουπνιάσθη ὅτι μοναχὸς τις γέρων ἄνωθεν αὐτῆς ἰστάμενός εἶπε· «θάρσει, ἦλθον ἵνα σε ἰατρεύσω». «Τίς εἶ; ἠρώτησεν ἡ γυνή, καὶ πόθεν;». «Ἀπὸ τὰ μέρη ταῦτα», ἀπεκρίνατο ὁ "Ἅγιος, δείξας τὸ μέρος τοῦ Ἁγίου Πέτρου, καὶ ταυτοχρόνως ἤρξατο καθαρίζων τὴν πληγὴν τοῦ ποδὸς αὐτῆς, ἣτις αἰσθανθεῖσα σφοδρὸν πόνον ἐφώναξεν· ὁ δὲ Ἅγιος εἶπε αὐτῇ· «σιώπα, ἰδοὺ, σὲ ἰάτρευσα, καὶ προσέτι σοὶ λέγω, ὅτι ὁ μὲν ἀπολωλὼς νομιζόμενος υἱὸς σου ζῆ καὶ εὐρίσκειται ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρὰ δὲ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ διατρίβοντος μέλλεις ἵνα λάβῃς αὐριον ἐπιστολὴν καὶ δεκαπέντε γρόσια καὶ ἑβδομήκοντα ὀκτάδες ἀλεύρου». Ταῦτα δὲ ἀκούσασα ἡ δεινοπαθοῦσα ἐξύπνησε ἔντρομος, καὶ διατάσσει τὴν κοιμωμένην πλησίον αὐτῆς θυγατέρα, ἵνα φέρῃ φῶς, ἐλέπυσε δὲ τὴν περὶ τὴν πληγὴν τοῦ ποδὸς ἐπιδερμίδα ἔρριμμένην, καὶ αὐτὴν κεκλεισμένην, οὕτως ὥστε μόλις ἐφαίνετο μικρὸν τι σημεῖον. Ὡ ἐξαισίου, τῷ ὄντι, τερατουργήματος! Τὴν ἐπιούσαν συνέδραμον οἱ γείτονες καὶ ἄλλοι πολλοὶ Χριστιανοί, οἵτινες ἐξεπλάγησαν ἰδόντες τὸ τῆς ἀπηλπισμένης ταύτης γυναικὸς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Μακαρίου τῇ θεῖᾳ εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι ἐπιτελεσθὲν θαῦμα, καὶ προσέτι, διὰ τὴν αὐθημερὸν παραλαβὴν τῆς παρὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐπιστολῆς, τῶν τε χρημάτων καὶ τοῦ ἀλεύρου· αὕτη δὲ ἀπήρχετο εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον ἐπὶ τεσσαράκοντα κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀπέρχεται ἐκ διαλειμμάτων ἐκείσε, ἀποδίδουσα τῷ Ἁγίῳ Μακαρίῳ εὐγνωμόνως τὰς διὰ τὴν θεραπείαν καὶ ἴασιν αὐτῆς εὐχαριστίας. Ταῦτα δὲ πάντα ἔστωσαν τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐνεργεῖς ἀποδείξεις τῶν ἀληθινῶν τοῦ Ἁγίου θαυμάτων, οἷς προσθετέον καὶ τὸ ἐπόμενον.

Θαῦμα η'.

Ἡ θυγάτηρ τοῦ ἱατροῦ Ἀλμανάχου, Λούλα, ἥς ὁ ἀνὴρ ὠνομάζετο Ἀντώνιος, πάσχουσα ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ἐκ τῶν καλουμένων μητρικῶν τῶν γυναικῶν, κατήντησεν εἰς ὀλοσώματον παραλυσίαν, μήτε τὰς χεῖρας αὐτῆς μήτε τοὺς πόδας δυναμένη ἵνα κινήσῃ· ὑπηρετεῖτο δὲ εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτῆς ὡς θρέφος ὑπὸ τῆς θεραπαίνης. Ἀπαντες οἱ ἐν Χίῳ ἱατροὶ προσεπάθησαν ἵνα θεραπεύσωσιν αὐτὴν ἢ ὅπως οὖν ἀνακουφίσωσιν, ἀλλ' εἰς μάτην. Μετὰ ἐνιαύσιον δὲ ἰατρικὴν

ἐπίσκεψιν βλέπουσα, ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη ἐνέργεια ὑπῆρχεν ἀνωφελής, ἀπεφάσισεν ἵνα καταφύγῃ πρὸς τὸν θαυματοργὸν Ἅγιον Μακάριον. Φερθεῖσα λοιπὸν ἐτέθη ἐπὶ τοῦ χαριτοβρύτου τάφου τοῦ ἀλανθάστου τούτου ἱατροῦ, ἔνθα ὁ ἱερατεῦν ἔψαλλεν ὑπὲρ αὐτῆς παράκλησιν, καὶ ἐσταύρωσεν αὐτὴν διὰ τῶν ἁγίων λειψάνων. Μεταφερθεῖσα δὲ οἴκαδε ἠθέλησε τὴν ἐπιούσαν ἵνα ἐγερθῆ καὶ περιπατήσῃ, καὶ ὦ τοῦ θαύματος! ἡ χθὲς καὶ πρῶην παράλυτος δοηθουμένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς περιεπάτησεν ὀλίγον ἐντὸς τῆς οἰκίας, καὶ ἔπειτα ἐκάθισεν· ἡ δὲ ἀδελφὴ αὐτῆς, ἥτις εἰσῆρχετο ἵνα λάβῃ φόρεμά τι, προφθάσασα καὶ ἰδοῦσα τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο ἐξεπλάγη, καὶ ὑπὸ χαρᾶς θρηνοῦσα μεγαλοφώνως ἔλεγε. «Δόξα σοι ὁ Θεός!», καὶ ἄλλα παρόμοια. Τοῦτο δὲ ἀκούσαντες καὶ ἡμεῖς, ἀπήλθομεν πρὸς τὴν ἰαθείαν, ὅπως αὐτοφεί πληροφορηθῶμεν καὶ βεβαιωθῶμεν· εὐρόντες δὲ αὐτὴν καθημένην, ἀλλ' οὐπω ἐντελῶς ἀναλαβοῦσαν, εἶπομεν: «ὀλίγην πίστιν εἶχες, ὡς φαίνεται καὶ ὀλίγην ἔλαβες τὴν ὑγίαν· ἀπελθε λοιπὸν ἐκ νέου μετὰ τελείας πίστεως, καὶ λήψῃ βεβαίως τελείαν καὶ τὴν θεραπείαν σου»· καὶ οὕτως ἐγένετο, διότι πεισθεῖσα εἰς τοὺς λόγους ἡμῶν, ἐθεραπεύθη ἐντελῶς διὰ τῆς τελείας πίστεως. Μαθόντες δὲ τοῦτο ἐπεσκέφημεν αὐτὴν ἐκ δευτέρου καὶ εὐρομεν αὐτὴν πληρέστατα ὑγιαίνουσαν καὶ βαδίζουσαν. Καὶ ἀληθῶς ἐξεπλάγημεν, ὡς καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἁγίου Πέτρου, καὶ τὸν παντοδύναμον Θεὸν συνεδοξάσαμεν. Γεγράφαμεν δὲ τὰ θαῦμα τοῦτο, κατόπιν τοῦ τῆς ποδαλγοῦς, πρὸς καταισχύνην ἀπίστων τινῶν καὶ φυλᾶρων, προστιθέντες καὶ τὸ ἐφεξῆς.

Θαῦμα θ'.

Μαρούκα, ἡ σύζυγος τοῦ Ματθαίου Μιλερέ, κατοικοῦντος εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς μητροπολιτικῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου, εἶχε μεταξὺ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῆς ρινὸς σύριγγα (φίστουλα) ὑπὲρ τὰ εἰκοσιπέντε ἔτη. Μὴ δυναθέντων δὲ τῶν ἱατρῶν κατ' ἀρχὰς ἵνα θεραπεύσῃ τὴν πληγὴν, ἡ γυνὴ ὑπέφερεν αὐτὴν, ἕως οὗ κατὰ τὸν Δεκέμβριον μῆνα ἠγγίευσεν καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἐφλογίσθη τοσοῦτον ὥστε ὅλον τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐπρίσθη, καὶ ἐφαίνετο, ὅτε ἔμελλε νὰ ἐκχυθῆ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτῆς, σὺδεμίαν ἀνάπαυσιν ἐχούσης ἐκ τῶν σφοδρῶν καὶ ἀδιαλείπτων πόνων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ σύζυγος αὐτῆς εἶπεν, ὅτι πρέπει ἵνα προσκληθῆ ἱατρός, ἐκείνη ἀπεκρίνατο· «ἐγὼ οὐδένα ἄλλον ἱατρὸν θέλω, εἰμὴ τὸν ἅγιον Μακάριον· αὐτὸς μόνος δύναται ἵνα μὲ ἱατρεύσῃ». Τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο ἀκούσας ὁ σύζυγος αὐτῆς, ἐνεθυμήθη ὅτι ἐν Σμύρνη ὦν, ἐσχετίσθη μετὰ τοῦ τρισμάκαρος τοιοιτοτρόπως, καθὼς ὁ ἴδιος πρὸς ἡμᾶς διηγῆσατο· ἔμαθε δηλαδὴ ὅτι ὁ ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει διατρίβων τότε ἅγιος Κορίνθου εἶχε χρεῖαν ἐνὸς καθαδίου ἢ ἀντεριοῦ, ὅθεν εὐλαβεῖα πρὸς αὐτὸν φερόμενος παρήγγειλεν ἵνα κοπῆ καὶ ραφθῆ ἐν κατάλληλον, ὅπερ ἐδωρήτατο τῷ ἁγίῳ Ἱεράρχη, ὅστις ἐδέξατο αὐτὸ εὐγνωμόνως· ταύτην λοιπὸν τὴν χάριν ἐνεθυμηθεὶς, ἐξῆρτετο πρὸς ἀνταμιβὴν τὴν θεραπείαν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παρὰ τοῦ Ἁγίου μετὰ πλείονος θάρρους, καὶ εἰσηκούσθη ἡ ἐξαίτησις αὐτοῦ παρὰ τοῦ εὐγνώμονος φιλανθρώπου καὶ θείου

τούτου ἱατροῦ. Μετὰ παρακλήσεων δέ, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνδρόγυνον ἐφρόντισεν ἵνα ζητήσῃ παρὰ τινος φίλου ὅπερ εἶχε τεμάχιον ἐκ τῶν φορεμάτων τοῦ ἁγίου. Καθὼς δὲ ἡ ἰαθεῖσα ὁμολογεῖ καὶ μαρτυρεῖ, ἐν ᾧ ἡ φέρουσα αὐτὸ θεράπαινα ἀνέβαινε τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας, οἱ πόνοι τῆς πληγῆς ἐπαύσαντο αἰφνυδίως, καὶ ἅμα τεθέντος ἐπ' αὐτῆς τοῦ τιμίου ράκου, ᾧ τῆς ταχείας ἀντιλήψεως τοῦ Ἁγίου! δυσώδης ὕλη ἤρξατο ἐκρέουσα ἐκ τε τῆς ρινὸς καὶ τοῦ στόματος αὐτῆς, ὡς ἐκ δύο ὀχετῶν, κατὰ συνέχειαν τρεῖς ἡμέρας, καὶ οὕτως ἀπηλλάχθη τῶν ἐκ τῆς πληγῆς πόνων, ἐντελῶς ἰαθεῖσα. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν δὲ τοῦ πνευματικοῦ αὐτῆς πατρὸς αἰδεσίμου κύρ Ἡλία, ἐφημερίου τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Συμεῶν, οὐδὲ τὸ παραμικρὸν σημεῖον τῆς δεινῆς ἐκείνης σύριγγος ἔμεινεν εἰς αὐτὴν, ἣν ἔτι ζῶσαν ἠδύνατο ἵνα ἴδωσιν ὀφθαλμοφανῶς καὶ θεβαιωθῶσι περὶ τῆς ἀληθείας ἐκείνοι, οἷς, ὁ Θεὸς ἔδωκε κατὰ τὸν προφήτην, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὠτα τοῦ μὴ ἀκούειν. Προσθετόν δὲ καὶ τὸ ἐπόμενον.

Θαῦμα ι'.

Ὁ αἰδεσίμος καὶ ἐνάρετος ἱερεὺς κύρ Παρασκευᾶς, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐγέννησεν υἱὸν χωλὸν κατὰ τοὺς πόδας ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὅστις ὀνομάζεται Γεώργιος. Γενόμενος δὲ πενταετῆς ἤδη καὶ ἐξαετῆς, οὐδόλως ἠδύνατο ἵνα περιπατήσῃ, ἀλλὰ διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν γονάτων ἔρπων, ἔσυρε κατόπιν αὐτοῦ τοὺς πόδας ὡς ξένους, ταλαιπωρούμενος οὕτω καὶ ἐλεινὸν θέαμα ὦν εἰς τοὺς ὀρώντας. Οἱ δυστυχεῖς αὐτοῦ γονεῖς ἐπραξαν ὑπὲρ αὐτοῦ ὅ,τι ἠδυνήθησαν, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὄθεν ἀπελπισθέντες πάσης ἀνθρωπίνης βοήθειας, ἀπεφάσισαν ἵνα καταφύγῃσι καὶ αὐτοὶ πρὸς τὸν θαυμάσιον καὶ ἄμισθον ἱατρὸν Ἁγίου Μακάριον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν εἰς ἄκρον ἐνδεεῖς, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἵνα φέρωσι τὸν πάσχοντα υἱὸν αὐτῶν εἰς τὸν Ἁγίου Πέτρον, ἐδέοντο ἐνθέρμως καὶ ἐπεκαλοῦντο τὴν βοήθειαν καὶ θαυματουργικὴν χάριν τοῦ χριστομιμήτου καὶ θείου ἱατροῦ, αὐτοὶ τε καὶ τὸ ταλαίπωρον τέκνον, ὅπερ ἀκαταπαύστως δεόμενον ἔλεγεν· «Ἁγίε μου Μακάριε, κάμε καὶ ἐμὲ παλληκάρη!». Νύκτα δὲ τινα, ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο, ἐξυπνήσας αἰφνης ἐφώναζεν ἔντρομος, «μαμόνας, μαμόνας· εὐθὺς δὲ μετ' ὀλίγον ἀνέκραξεν· «ὄχι, ἀλλ' εἶναι ὁ Ἁγιὸς Μακάριος», ἐν ᾧ οὔτε εἶδεν, οὔτ' ἐγνώρισεν αὐτόν. Αὐτὰ ταῦτα συνέβησαν καὶ τὴν δευτέραν νύκτα καὶ τὴν τρίτην, μεθ' ἣν, ἡμέρας γενομένης, ἐφάνη αὐτῷ δυνάμεις τις ἐπελθοῦσα, καὶ οὕτως ἐγεγερθεὶς περιεπάτησεν ὀλίγον ἐντὸς τῆς οἰκίας, καὶ τὴν ἐπιούσαν πλειότερον, καὶ τελευταῖον ἐστερεώθησεν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά, καὶ περιεπάτει κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ἔτρεχεν ὡς τὰ ἄλλα παιδία χαίρων καὶ ἀναπέμπων μετὰ τῶν γονέων αὐτοῦ εὐχαριστίας τῷ πανοικτίρμονι Θεῷ καὶ τῷ θεράποντι αὐτοῦ Ἁγίῳ Μακαρίῳ τῷ ἐπιτελέσαντι καὶ τὸ ἐφεξῆς.

Θαῦμα ια'.

Ὁ ἐν τῇ Παλαιοκαστρῷ (τῆς πόλεως Χίου) κατοικῶν Κωνσταντῖνος Μπίλος, οὗ ἡ σύζυγος ὀνομάζεται Μαρία, ἐγέννησε κατόπιν ἄλλων τέκνων καὶ ἔτε-

ρον Πέτρον τοῦνομα, οὗτινος ὁ εἷς τῶν ποδῶν ἦτο, ὡς αἱ τοῦ εἰρημένου ἱερόπαδος Γεωργίου, ἀναίσθητος, μελανὸς καὶ ξένος, καὶ τὸ παραδοξότερον μίαν σπιθαμὴν μικρότερος τοῦ ἑτέρου. Ἐσύρετο λοιπὸν καὶ τὸ παιδίον τοῦτο ὡς κτήνος ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ τῶν χειρῶν. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ μάμμη νομίζουσαι ἐκ δεισιδαιμονίας ὅτι τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ἦτο σημεῖον τοῦ Ἁγίου Συμεῶν, ὡς πολλαὶ ἔγκυοι γυναῖκες φρονοῦσιν ὅτι συμβαίνει εἰς τὰ τέκνα ἐκείνων, αἵτινες ἐργάζονται τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς αὐτοῦ, ἀφ' οὗ κατέφυγον πρὸς τὸν ἐν τῇ ναφῇ τοῦ Ἁγίου τούτου ἱερατεύοντα, ἐστράφησαν ἔπειτα πρὸς τοὺς ἰατροὺς, καὶ ἰδίως πρὸς τὸν περίφημον Βουνούσην, τὸν ἐμπειρικὸν καὶ ἐπιτήθειον ὡς πρὸς τὰ στρεβλώματα καὶ συντρίμματα, οὗτος δὲ εἶπε πρὸς τοὺς προτιμήσαντας αὐτὸν γονεῖς τοῦ παιδίου, τὴν οἰκίαν ὑμῶν πλήρη χρυσοῦ ἂν ἔχητε, καὶ ἐξοδεύσητε αὐτό, ἀδύνατον γὰρ ἰατρευθῆ τὸ παιδίον, καὶ ἀπαλλαχθῆ τοῦ πάθους τούτου. Ὁθεν ἀπεφάσιον ἵνα καταφύγῃ καὶ αὐτοὶ πρὸς τὸν θεῖον ἰατρὸν Ἁγίον Μακάριον, καὶ οὕτω λαβοῦσα τὸ παιδίον ἐπὶ τῶν ὤμων ἡ μάμμη αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἔνθα ὁ ἱερεὺς ἐπότισεν αὐτὸ καὶ ἐράντισε διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ τελεσθέντος ἁγιασμοῦ, ἐσταύρωσε διὰ τῶν ἁγίων λειψάνων καὶ ἐπηύξατο. Ἄμα δ' ἐπανῆλθεν οἴκαδε ἡ μάμμη καὶ ἀπέθηκεν αὐτό, ἤρξατο αὐθημερὸν περιπατοῦν καὶ ψελλίζον, «πελπατῶ, πελπατῶ». Εἰδοποιηθεὶς δὲ ὁ πατήρ αὐτοῦ ἔδραμεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἔνθα ἦσαν ἤδη συνηθροισμένοι πολλοὶ γείτονες, καὶ ἰδὼν τὸ ἐξάισιον τοῦτο θαῦμα ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἁγίον. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον θαῦμα ἐτελέσθη ἐπὶ τοῦ ἰδίου τούτου παιδίου. Καθ' ὃν καιρὸν αὐτὸ ἐθεραπεύθη ἦτο θέρος περὶ δὲ τὰ μέλη τοῦ προσεχοῦς φθινοπώρου ὁ αὐτὸς ποὺς ἐγεμίσθη πληγῶν, ἐξ ὧν ἐξέρρεον δυσωδέσταται ὕλαι. Λυπούμενοι δὲ οἱ γονεῖς καὶ ἀμηχανοῦντες κατέφυγον ἐκ νέου πρὸς τὸν Ἁγίον Μακάριον· ὅθεν ἡ μάμμη τοῦ παιδίου λαβοῦσα πάλιν αὐτὸ ἐπ' ὤμων ἔφερεν εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου, καὶ τρίψασα τὸν πεπληγωμένον πόδα διὰ τοῦ ἐκεῖσε χώματος ἐπανῆλθεν οἴκαδε. Παραυτίκα δὲ ὕλαι αἱ πληγαὶ ἐκλείσθησαν, καὶ ἰάθη ἐντελῶς τὸ παιδίον πρὸς δόξαν Θεοῦ, τοῦ δοξάσαντος τὸν ἱερόν καὶ θεῖον αὐτοῦ θεράποντα Ἁγίον Μακάριον, ὅστις ἐπετέλεσε καὶ τὸ ἐπόμενον καὶ τελευταῖον.

Θαῦμα 16'.

Εἰς Ἀϊδίνοι (Τράλλεις) πόλιν τῆς Μικρασίας, κατοικοῦσα γυνὴ τις χήρα ἐκ Μυτιλήνης, καὶ ἔχουσα θυγατέρα, δεκατετραετῆ, ἐπάνδρευσε αὐτὴν μετὰ τινος νεανίου 22 ἐτῶν ἡλικίας, ὅπως ἔγχε ἀνδρὸς βοήθειαν. Μετὰ ἓν ἔτος ἡ κόρη ἀσθενήσασα οὐδεμίαν θεραπείαν ἔλαβε παρὰ τῶν ἐκεῖσε ἰατρῶν, πρὸς οὓς ὁ δυστυχὴς αὐτῆς σύζυγος ἐπλήρωσε οὐκ ὀλίγα χρήματα διὰ ἐπισκέψεις καὶ ἰατρικὰ ἀνωφελῶς καὶ ματαίως, διότι τὸ πάθος αὐτῆς ἦτο ἀνίατον, καὶ ἐβασάνιζεν αὐτὴν καθ' ἡμέραν ἐπὶ ὀκτῶ ὥρας, προισκομένης καὶ εἰς ἄκρον ἐξογκουμένης τῆς γαστρὸς αὐτῆς καὶ πάλιν καταπιπτούσης. Τέλος δὲ πάντων ἡ μήτηρ αὐτῆς μεθοῦσα τὰ ἐν Χίῳ τελεσθέντα θαύματα ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου, ἦλθεν

ἐνταῦθα μετὰ τε τῆς θυγατρὸς καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτῆς, ὅστις ὄμως ὑπέστρεψεν εἰς Ἀιδίην ἕνεκα ὑποθέσεων. Αὐταὶ δὲ ὀδηγηθεῖσαι εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου προσήυξαντο καὶ ἰκέτευσαν αὐτὸν μετὰ πίστεως ἀληθοῦς καὶ ἀδιστακτου. Ἀκολούως δὲ ἡ μήτηρ ἔτριψε τὴν πάσχουσαν θυγατέρα διὰ τοῦ ἐκεῖσε χώματος, καὶ πάραυτα ἀνεδείχθη ἡ ἀξιοθαύμαστος θεία χάρις, ἧς ἠξιώθη ὁ ἱερός πατήρ ἡμῶν Ἅγιος Μακάριος· διότι ἀφ' οὗ κατέβησαν εἰς τὴν πόλιν, ἡ μήτηρ παρετήρησεν ὅτι ἔφθασεν ἡ συνήθης ὥρα τῆς ἐνάρξεως τοῦ πάθους τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, ὅπερ μόνις καὶ ἐλαφρῶς πῶς αὐτὴν προσέβαλε, τὴν δὲ ἐπιούσαν οὐδὲλως. Ἐγραψε δὲ τοῦτο πρὸς τὸν γαμβρὸν αὐτῆς, καὶ διατρίψασα ἐνταῦθα ἡμέρας τινὰς ἀπήρχετο καθ' ἑκάστην μετὰ τῆς ἰαθείσης κόρης εἰς τὸν τάφον τοῦ ἁγίου Μακαρίου ἀποδίδουσα αὐτῷ τὰς προσηκούσας ἐγκαρδίους καὶ εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας, καὶ τὸν Παντοδύναμον Θεὸν δοξάζουσα. Ταῦτα δὲ πάντα ἠκούσαμε ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς τῆς ἰδίας προσκαλεσάμενοι αὐτὴν καὶ ἀκριβῶς ἐξετάσαντες.

Ὁ μόνον δὲ τὰ εἰρημένα θαύματα ἐποίησεν ὁ σήμερον εὐλαβῶς ἑορταζόμενος ἱερός ἡμῶν πατήρ Ἅγιος Μακάριος, ἀλλὰ καὶ ἕτερα τοιαῦτα καὶ παραπλήσια καθ' ἑκάστην ποιεῖ πρὸς τοὺς ἐν πίστει αὐτὸν ἐπικαλουμένους· διότι ἡ αὐτῆ θεία χάρις, ἧτις ἐδωρήθη τοῖς ἀρχαίοις ἁγίοις, δεδωρήται καὶ τοῖς νεωτέροις, καὶ ἡ θαυματουργικὴ δύναμις ἀνταμιοδῆ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν καὶ διοτήτος, ἣν ἐναργῶς ἐν πολλοῖς ἐνδείκνυσιν ὁ ἐκ γενετῆς μέχρι τοῦ νῦν καὶ αἰεὶ εὐσπλαγχνος καὶ οἰκτίρμων Ἅγιος Μακάριος, ὁ ἐπαξίως μακαριζόμενος καὶ προσηκόντως δοξαζόμενος. Ταῖς αὐτοῦ ἁγίαις πρεσβείαις, Χριστέ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

